

revista economică

17^{25•IV}
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

TRĂIASCĂ
1 MAI

ziua solidarității internaționale
a
celor ce muncesc

ziua frăției muncitorilor de pretutindeni

în spiritul păcii, prieteniei și colaborării

Vizita oficială a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Tunisia, primirea rezervată înalților oaspeți români de președintele Habib Bourguiba și doamna Wassila Bourguiba, convorbirile purtate cu acest prilej, s-au desfășurat, ca și etapele precedente ale noii misiuni de pace, prietenie și înțelegere a poporului român, sub semnul unor impresionante manifestări de caldă prietenie și profundă simpatie față de România socialistă, al dorinței de colaborare pe multiple planuri dintre cele două popoare, în interesul reciproc, al păcii și înțelegerii internaționale.

Activitatea remarcabilă desfășurată de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, cu prilejul vizitei în Japonia, Filipine, Pakistan, Iordania și Tunisia, amplele și rodnicele contacte cu șefii de state și guverne, cu oameni politici și de afaceri, documentele de excepțională importanță semnate, acordurile încheiate au constituit o elocventă confirmare a dorinței țării noastre de a dezvolta relații de colaborare prietenească cu toate statele lumii, indiferent de orinduire socială, mărime sau nivel de dezvoltare, sporind prestigiul de care se bucură România socialistă pe toate meridianele globului, înalta considerație și profundul respect față de personalitatea președintelui său, eminent om politic, luptător neobosit pentru înfăptuirea înaltelor idealuri ale umanității, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Vibranta manifestare de pe aeroportul Otopeni a exprimat deplina aprobare și satisfacție a întregului nostru popor pentru rezultatele fructuoase ale vizitei, reafirmarea adevărului și sprijinului său pentru politica internă și internațională a partidului și statului nostru.

Noua întâlnire la nivel înalt româno-tanzaniană, de la București, cu ocazia vizitei oficiale a președintelui Julius K. Nyerere — care urmează celei din martie 1972 prilejuite de vizita în Tanzania a tovarășului Nicolae Ceaușescu —, documentele oficiale semnate cu această ocazie au marcat un moment de seamă în evoluția relațiilor bilaterale, constituind încă o mărturie pregnantă a hotărârii țărilor, partidelor și popoarelor noastre de a conlucra mereu mai rodnic, pe multiple planuri, de a-și aduce o contribuție activă la democratizarea relațiilor dintre state, la instaurarea unei noi ordini politice și economice internaționale, la edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, care să asigure pacea și dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni.

Vizitele președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu în Japonia, Filipine, Pakistan, Iordania și Tunisia

O NOBILĂ SOLIE DE PACE, PRIETENIE ȘI COLABORARE ÎNTRE POPOARE

INSCRIINDU-SE în orientarea programatică dată politicii externe a României socialiste de Congresul al XI-lea al P.C.R. de amplificare a raporturilor de prietenie și colaborare cu toate popoarele, vizitele oficiale și de prietenie, întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în Japonia, Filipine, Pakistan, Iordania și Tunisia, prin rezultatele deosebit de fructuoase cu care s-au soldat, ca și prin întreaga lor desfășurare, vor rămâne ca momente de importanță istorică în dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor României cu aceste țări.

Semnificația acestor vizite, a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și țările amintite depășește însă cadrul bilateral, constituind un exemplu pentru felul cum popoare cu un trecut istoric deosebit, cu orînduirii sociale diferite, situate la distanțe geografice mari, pot să conlucreze pentru realizarea idealurilor de pace, bunăstare și colaborare, pot contribui la promovarea cauzei înțelegerii și păcii între toate popoarele lumii.

Prezență activă, dinamică și constructivă pe scena politică a lumii, România socialistă, ca urmare a bilanțului extrem de rodnic al noii misiuni de prietenie și colaborare întreprinsă de președintele său, și-a sporit și mai mult în această primăvară prestigiul internațional de militantă principială și consecventă pentru democratizarea relațiilor internaționale, instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale, edificarea unei lumi mai bune și mai drepte, în care toate statele, indiferent de sistemul lor politic și social, mărimile sau nivel de dezvoltare, să conlucreze activ în scopul asigurării păcii, progresului și prosperității întregii omeniri.

„Poporul japonez — arăta, de exemplu, primul ministru Takeo Miki adresîndu-se președintelui Nicolae Ceaușescu

— cunoaște foarte bine și, în același timp, nutrește sentimente de adîncă stimă față de faptul că Excelența Voastră, domnule președinte, bucurîndu-vă de întreaga încredere a poporului dumneavoastră, v-ați angajat pe plan intern în mod energic în dezvoltarea economiei și industriei Republicii Socialiste România, în creșterea bunăstării poporului român, iar pe plan mondial, în afirmarea principiului suveranității și independenței naționale, al avantajului reciproc, desfășurînd o politică externă activă, pusă în slujba realizării destinderii internaționale, dezarmării, securității și păcii în lume“.

Deplinul acord și profunda satisfacție pe care poporul român le exprimă față de activitatea remarcabilă desfășurată și cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, apar cu atît mai semnificative dacă ținem seama de realitatea care se impune cu tot mai multă forță, că soluționarea complexelor probleme economice ale lumii de astăzi este nemijlocit legată de o strînsă colaborare între toate statele lumii. „Complexitatea problemelor mondiale contemporane — arăta la Tokio tovarășul Nicolae Ceaușescu — cere ca toate statele, fie ele mari, mijlocii sau mici, să participe activ, în condiții de deplină egalitate, la viața internațională, la soluționarea tuturor problemelor, în interesul progresului și păcii fiecărei națiuni (...) Viața demonstrează că nu mai este posibil ca doar cîteva țări — oricît de mari ar fi ele — să soluționeze problemele și să dicteze soluții în viața internațională“.

Punînd în centrul activității sale internaționale colaborarea cu toate țările socialiste, România — pornind de la necesitatea participării active la diviziunea internațională a muncii și de la principiile coexistenței pașnice între statele cu orînduirii sociale diferite — promovează con-

secvent o politică de extindere a relațiilor cu toate țările, inclusiv cu cele capitaliste industrializate, între care se numără și Japonia.

Vizita oficială a tovarășului Nicolae Ceaușescu — prima vizită întreprinsă de un șef de stat român în Japonia — poate fi considerată, prin rezultatele sale bogate, prin întreaga sa desfășurare, ca un eveniment care trebuie înscris la loc de cinste în istoria relațiilor de prietenie dintre cele două țări.

Așa cum atestă datele statistice, după restabilirea relațiilor diplomatice în 1959, relațiile comerciale româno-japoneze au cunoscut un progres continuu și rapid, de la circa 6,3 milioane dolari în 1960 la circa 240 milioane dolari în 1974. În ultimii trei-patru ani ele au sporit de cîteva ori, astfel încît Japonia este în prezent al doilea partener comercial al României, după R.F.G., între țările capitaliste dezvoltate. În același timp, a început să dea roade și cooperarea economică dintre cele două țări, care — potrivit expresiei lui Shigesaburo Maeo, președintele Camerei Reprezentanților — „s-au remarcat în ultimii ani printr-o dezvoltare rapidă a economiilor lor, atrăgînd admirația tuturor națiunilor lumii“.

Întîlnirile cu maiestatele lor împăratul și împărăteasa Japoniei, convorbirile cu primul ministru japonez, discuțiile cu conducătorii a diferite firme, au dus la concluzia comună că există largi posibilități pentru extinderea în viitor a cooperării economice, tehnico-științifice și culturale româno-japoneze. În ansamblu, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem în vedere perspectiva de a ajunge în următorii cîteva ani la un volum al relațiilor economice reciproce de un miliard de dolari. Semnarea chiar în timpul vizitei a unor acorduri și înțelegeri de cooperare industrială și tehnico-științifică între în-

Prețuire față de România socialistă, înaltă stimă și considerație pentru președintele ei

„Aș dori să exprim respectul meu profund față de dezvoltarea remarcabilă din ultimii ani a țării dumneavoastră în domeniile politic, economic, industrial, precum și în cel cultural, pentru eforturile depuse de Excelența Voastră, domnule președinte, împreună cu întregul dumneavoastră popor, în vederea propășirii României“.

HIROHITO
Împăratul Japoniei

„Noi, în Filipine, am urmărit cu profund interes progresul României sub conducerea înțeleaptă a președintelui Ceaușescu.

Sîntem conștienți că, sub o astfel de îndrumare înțeleaptă, Republica Socialistă România a avansat în căutarea unei lumi în condiții de egalitate, justiție și încredere reciprocă“.

FERDINAND MARCOS
Președintele Republicii Filipine

„Ritmul rapid de dezvoltare a țării dumneavoastră în ultimele trei decenii vorbește elocvent despre realizările poporului dumneavoastră. Consacrarea conducerii românești cauzei progresului, vizită și curajul în afirmarea drepturilor națiunilor mici și mijlocii au cucerit respectul și admirația profundă a tuturor națiunilor iubitoare de pace din lume“.

ZULFIKAR ALI BHUTTO
Primul ministru al Republicii Islamice Pakistan

„Foarte multă lume, căreia ne alăturăm întru totul, vede în dumneavoastră un conducător înțeles și curajos. Urmărim cu admirație și profundă stimă calitățile dumneavoastră deosebite de conducător al țării și al harnicului popor român, progresul multilateral al poporului dumneavoastră spre cele mai înalte culmi ale civilizației. În același timp, apreciem cu multă stimă rolul deosebit pe care îl aveți în realizarea unor adevărate legături de prietenie între popoare, pentru destindere și înlăturarea războiului rece în relațiile Est-Vest“.

HUSSEIN IBN TALAL
Regele Regatului Hașemit al Iordaniei

„Ațașamentul dumneavoastră pentru suveranitatea națională este egalat de voința dumneavoastră de a promova raporturile de prietenie între popoare și cooperare între națiuni.

Noua viață culturală și dezvoltarea economică pe care ați atins-o nu lasă indiferent pe orice vizitator al frumoasei dumneavoastră țări. În lume, politica activă pe care dumneavoastră o duceți în favoarea păcii și cooperării internaționale conferă României un merit prestigiu. Tunisia, care vă aduce omagiul său, împărtășește aspirațiile dumneavoastră profunde de pace, în condițiile respectării suveranității și identității fiecăruia“.

HABIB BOURGUIBA
Președintele Republicii Tunisiene

CONTRIBUȚII DE SEAMĂ LA DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ECONOMICE INTERNAȚIONALE

JAPONIA

Atit în cursul schimburilor de vederi cu premierul nipon, cit și cu prilejul convorbirilor cu reprezentanți de frunte ai cercurilor de afaceri, precum și în timpul vizitării unui șir de întreprinderi au fost prospectate domenii largi și s-au deschis orizonturi noi relațiilor de colaborare economică româno-japoneze — în domeniile construcțiilor de mașini, construcțiilor navale, chimiei, electronicii, valorificării unor materii prime, agriculturii — inclusiv prin stabilirea unor acțiuni de cooperare în producție, crearea unor societăți mixte, cooperare pe terțe piețe, deosebi prin realizarea unor obiective industriale și economice în țări în curs de dezvoltare.

A fost semnat un acord de cooperare științifică și tehnologică în industria metalurgică, cu firmele japoneze „Nishin Steel Co.” și „Nisho-Iwai Ltd.”.

La Osaka a fost semnată o înțelegere româno-japoneză privind colaborarea în producție și desfacerea de rulmenți speciali și de echipament pentru industria de rulmenți cu compania „Koyo Seiko”.

Au fost semnate la Tokio: un acord de cooperare în domeniul construcțiilor de nave și echipamente complexe cu firma japoneză „Ishikawajima — Harima Heavy Industries” (I.H.I.); o convenție privind cooperarea în producția de laminare cu firma I.H.I.; un memorandum privind cooperarea tehnică și economică pentru componente electronice profesionale cu grupul de firme „Toshiba”; un acord de cooperare privind tehnologiile „Mos” și „Lsi” (micromotoare) — cu un grup de companii japoneze de specialitate.

Totodată, între România și Japonia au fost semnate o serie de aranjamente, printre care și cel privind cooperarea în domeniul științei și tehnologiei.

La Tokio a fost semnat un memorandum privind cooperarea bilaterală și pe terțe piețe — în domeniile minier, petrolifer, forestier, agricol, precum și în livrarea de echipamente de foraj românești pe terțe piețe — cu compania „Mitsui”.

Au fost semnate, de asemenea:

— Acordul cu privire la construirea în România a unor instalații în industria de intermediari pentru coloranți și livrarea reciprocă de materii prime și produse finite, cu firma „Sumitomo Chemicals Co.”;

— Acordul cu privire la construirea în România a unor fabrici pentru producerea firelor și fibrelor poliesterice, cu firmele „Teijin” și „Marubeni”;

— Acordul privind realizarea în România a unei societăți mixte de producție și comercializare pentru fabricarea hirtiei sintetice din materiale plastice, cu firmele „Sekisui”, „Shibata” și „Sumitomo”;

— Acordul privind constituirea unei societăți mixte comerciale româno-japoneze, cu sediul la Tokio, încheiat cu firma „Mitsui Bussan”;

— Acordul pentru livrarea în comun pe terțe piețe de instalații petrochimice, cu firma „Mitsui Toatsu”;

— Acordul pentru realizarea unor instalații de fabricare a fungicidelor pentru agricultură, cu firmele „Nippon Soda” și „Sumitomo”;

— Înțelegeri de cooperare privind livrarea de instalații petrochimice, cu firma „Mitsubishi”.

În scopul analizării problemelor privind relațiile comerciale și economice dintre cele două țări, părțile au căzut de acord să creeze o comisie mixtă guvernamentală, care se va întruni, alternativ, la Tokio și București.

FILIPINE

Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ferdinand E. Marcos au căzut de acord că există condiții favorabile pentru creșterea importantă a volumului schimburilor comerciale bilaterale și extinderea cooperării în domenii ca: explorarea resurselor energetice, energie electrică, industrie chimică, petrochimică și de îngrășăminte chimice, construcții de mașini, cercetare în diferite domenii de activitate și alte ramuri de interes comun.

Exprimind hotărârea de a dezvolta, în

treprinderi românești și importante corporații nipone constituie o întrupare imediată de bun augur a acestor orientări.

Asa cum aprecia președintele Nicolae Ceaușescu, „progresele realizate în dezvoltarea colaborării dintre țările noastre demonstrează că state cu orinduri sociale diferite — cum sint România și Japonia — pot conlucra în bune condiții, atunci cind sint animate de principiile egalității, respectului și avantajului reciproc”.

Una din orientările de bază ale politicii externe a României, trasate de Congresul al XI-lea al partidului, o constituie amplificarea și diversificarea în continuare a relațiilor cu celelalte țări în curs de dezvoltare, cu toate statele care acționează pentru dezvoltarea economico-socială independentă, țara noastră văzind în colaborarea strînsă cu aceste state un factor al progresului general al umanității, al instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, bazate pe justiție și deplină egalitate în drepturi, care să asigure fiecărei țări posibilitatea dezvoltării sale economice independente, suveranitatea și controlul asupra resurselor sale naturale, participarea la cooperarea internațională și accesul la cuceririle științei și tehnologiei moderne. Vizitele întreprinse în continuare de președintele Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu în Filipine, Pakistan, Iordania și Tunisia, convergența sau apropierea de păreri la care s-a ajuns și cu ocazia acestora asupra unor probleme fundamentale ale lumii contemporane, între care cea mai acută este cea a subdezvoltării reprezintă forme strălucite de materializare a acestei orientări.

Deși România și Filipinele se găsesc la distanțe geografice mari și au orinduri sociale diferite, după stabilirea de relații diplomatice cu trei ani în urmă, colaborarea dintre cele două țări s-a dezvoltat în mod rapid. Punind bazele unei colaborări trainice în domeniile economice, tehnico-științifice, cultural, cit și în activitatea internațională pentru pace și colaborare, vizita oficială a președintelui Nicolae Ceaușescu — prima vizită în Filipine a unui șef de stat al unei țări socialiste — și numeroasele documente semnate cu acest prilej au o semnificație mai profundă, care depășește cadrul bilateral. „Am dori — arăta președintele Nicolae Ceaușescu cu ocazia vizitei sale la Manila — ca aceasta să constituie un moment istoric al relațiilor dintre România și Filipine, și, totodată, să marcheze un moment important în dezvoltarea relațiilor dintre toate țările socialiste și Filipine”, subliniind că această vizită contribuie în același timp la promovarea cauzei înțelegerii și păcii între toate popoarele lumii.

Convorbirile avute cu președintele Ferdinand Marcos, cu alți membri ai guvernului, întilnirile cu reprezentanții cercurilor de afaceri din Filipine au prilejuit un dialog fructuos de lucru, în cadrul căruia au putut fi abordate pe larg diferite aspecte privind dezvoltarea schimburilor comerciale, a cooperării economice și tehnico-științifice între firme și organizații economice din Filipine și întreprinderi industriale și de comerț exterior din România. Astfel, cei doi președinți au căzut de acord că există condiții favorabile oferite de economiile în curs de dezvoltare ale celor două țări pentru creșterea importantă a volumului schimburilor comerciale bilaterale și extinderea cooperării în diferite domenii de activitate și ramuri de interes comun, în spiritul principiilor înscrise în Declarația solemnă comună a celor doi șefi de stat.

În ce privește comerțul reciproc, cele două părți au început deja să acționeze nu numai pentru echilibrarea balanței, dar și pentru o dezvoltare puternică și echilibrată în viitor a acestor schimburi, stabilindu-se în acest sens liste de produse

românești și filipineze care să facă obiectul unor activități viitoare. Cele două guverne s-au angajat, de altfel, să favorizeze aceste schimburi prin acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate.

Ca și toate celelalte etape ale noului itinerar de pace și colaborare al președintelui Nicolae Ceaușescu și al tovarăsei Elena Ceaușescu, vizita în Filipine a prilejuit exprimarea unei înalte aprecieri la adresa șefului statului român care — așa cum arăta președintele Marcos — „și-a câștigat un deosebit prestigiu internațional, arătînd calca care trebuie să ducă la construirea unui pod peste distanțele care despart națiunile dezvoltate de țările în curs de dezvoltare”. Această vizită a permis, în același timp, exprimarea prețurii față de bogata activitate a tovarăsei Elena Ceaușescu, „reprezentantă de frunte a științei și a vieții politice românești”, a prețurii față de știința românească în general.

Deși de scurtă durată, vizita de prietenie a președintelui Nicolae Ceaușescu în Pakistan, convorbirile oficiale purtate la Karachi — continuare directă a dialogului la nivel înalt început în ianuarie 1973, cu ocazia primei vizite a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Pakistan — au prilejuit exprimarea satisfacției față de evoluția pozitivă a relațiilor dintre România și Pakistan în toate domeniile.

Constatănd că acordurile convenite cu ocazia precedentelor vizite și-au demonstrat importanța și utilitatea pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale, cele două părți și-au exprimat hotărârea de a asigura îndeplinirea integrală și la timp a acestor acorduri.

Apreciînd că programele de dezvoltare ale României și Pakistanului oferă toate condițiile pentru a dezvolta pe mai departe o colaborare reciproc avantajoasă, care să contribuie la mersul înainte al celor două țări, președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru Zulfikar Ali Bhutto au dat expresie hotărârii lor de a extinde în continuare aceste relații, pe baza principiilor înscrise în Declarația solemnă comună semnată la Rawalpindi, la 9 ianuarie 1973.

Dînd glas de fapt dorinței reciproc împărtășite, de a impulsiona colaborarea prietenească în multiple domenii, primul ministru Zulfikar Ali Bhutto a spus: „Sînt convins că în perioada ce va urma, colaborarea noastră crescîndă în domeniile economice, culturale și științifice va aduce și mai mari beneficii reciproce popoarelor noastre”.

Continuare a dialogului rodnic la nivel înalt româno-iordanian prilejuit de vizita în țara noastră, în ianuarie 1974, a regelui Hussein, dialog care a marcat un moment important în evoluția favorabilă a relațiilor bilaterale, convorbirile, acordurile și documentele semnate cu ocazia vizitei oficiale în Iordania a președintelui Nicolae Ceaușescu au deschis o pagină nouă în relațiile dintre țările noastre, evidențiînd existența a noi posibilități pentru lărgirea și diversificarea acestor relații în domeniile politice, economice, social, tehnic, cultural și științifice, în interesul reciproc al celor două popoare, pe baza principiilor înscrise în Declarația solemnă comună a celor două țări.

Un rol important în elaborarea căilor și metodelor concrete pentru traducerea în viață a proiectelor incluse în programul comun de lucru privind cooperarea economică și tehnică, convenit în timpul vizitei, va reveni desigur Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică. Transpunerea în fapt a acestor noi posibilități pentru lărgirea schimburilor comerciale și a cooperării economice dintre cele două țări a început însă chiar cu ocazia acestei vizite. Întilnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oficialități economice și oameni de afaceri iordanieni a prilejuit discutarea pe larg a unei serii de aspecte privind concretizarea cooperării între companii iordaniene și întreprinderi românești într-o serie de domenii

de interes comun, stabilindu-se și măsuri practice în acest sens.

„In concluzie — declara la Amman tovarășul Nicolae Ceaușescu — pot afirma că vizita s-a desfășurat în condiții deosebit de bune, cu rezultate pozitive în toate domeniile, marcând un nou moment în evoluția relațiilor de colaborare dintre cele două țări și popoare”.

Ultima etapă a înaltei solii de pace, prietenie și colaborare a poporului român, întreprinse în mai multe state din Asia, Orientul Mijlociu și Africa, a fost Tunisia. Ca și în etapele precedente, vizita șefului statului român a prilejuit impresionante manifestări de caldă prietenie și profundă simpatie față de poporul român, de prețuire față de România socialistă, de înaltă stimă și considerație față de președintele ei, încheindu-se cu un bilanț din cele mai bogate, ce ilustrează pregnant conținutul ei de lucru.

Prilejuind o largă retrospectivă asupra evoluției favorabile a relațiilor bilaterale, impulsionate de convorbirile rodnice la nivel înalt purtate cu ocazia vizitei președintelui Habib Bourguiba în România în 1968 și de acordurile semnate în ultimii ani, actuala vizită a deschis noi perspective ridicării pe trepte superioare a raporturilor reciproce prietenești, permițând identificarea împreună a unor noi domenii de colaborare pe multiple planuri. Rezultatele fructuoase ale dialogului la nivel înalt reprezintă o puternică afirmare a voinței comune a celor două țări și popoare de a dezvolta — pe baza principiilor consemnate în Declarația solemnă comună, semnată cu acest prilej — prietenia și colaborarea pe multiple planuri — politic, economic, tehnico-științific, cultural — cu convingerea că un asemenea curs corespunde pe deplin intereselor celor două popoare, cauzei generale a păcii, progresului și înțelegerii internaționale. **„Aceste convorbiri, rezultatele lor — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea vizitei — s-au concretizat în acordurile și documentele pe care le-am semnat împreună cu președintele Bourguiba, precum și în documentele semnate de membri ai guvernelor român și tunisian, care deschid perspective minunate pentru o colaborare multilaterală între popoarele noastre. Deci, pot spune că vizita și convorbirile avute cu președintele Bourguiba s-au desfășurat cu rezultate foarte bune”.**

Contribuind în mod esențial la inaugurarea unei ere noi în relațiile de prietenie și colaborare dintre România și țările vizitate, documentele semnate cu prilejul recentelor convorbiri la nivel înalt au o semnificație internațională cu mult mai largă decât cadrul bilateral și al relațiilor strict economice, aflându-se în consens cu cerințele obiective ale realizării condițiilor pentru instaurarea în lume a unui climat de pace, colaborare și progres, cu obiectivele de bază ale politicii externe a României socialiste, al cărei profund realism a primit încă o strălucită confirmare.

Adeziunea unor țări diferite ca orînduire socială, marime, nivel de dezvoltare sau zonă geografică — rezultată și cu prilejul acestor vizite — la principiile de politică externă pentru care militază neabătut și România socialistă, atestă încă o dată cu putere de convingere faptul că aceste principii corespund nu numai intereselor vitale ale poporului român, ci și idealurilor înaintate ale întregii omeniri contemporane, contribuind în consecință la recunoașterea și promovarea lor cu tot mai multă vigoare pe arena mondială. Se poate aprecia cu deplină temei că identitatea sau apropierea punctelor de vedere evidențiate cu prilejul acestor vizite asupra unor probleme fundamentale ale vieții internaționale, privind necesitatea lichidării decalajelor între țările în curs de dezvoltare și cele avansate din punct de vedere economic, a așezării pe baze noi, echitabile, a relațiilor internaționale,

necesitatea instaurării unei ordini economice și politice, pe care o consemnează documentele semnate cu acest prilej, conferă rezultatelor rodnice ale recentelor vizite o excepțională însemnătate politică.

Un rol esențial este atribuit în aceste documente comune promovării unui curs nou în viața internațională în direcția realizării unei păci durabile în lume prin așezarea raporturilor interstatale pe respectarea și aplicarea strictă a normelor și principiilor universal valabile ale dreptului internațional. Este vorba de independența și suveranitatea națională, deplina egalitate în drepturi a statelor, neamestecul în treburile interne ale altor state, integritatea teritorială și inviolabilitatea frontierelor, inadmisibilitatea dobândirii de teritorii prin forță, nerecurgerea la utilizarea forței sau a amenințării cu forța, reglementarea pașnică, pe calea tratativelor a problemelor internaționale litigioase, garantarea dreptului sacru al fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale și a dreptului fiecărei națiuni de a participa la rezolvarea problemelor internaționale de interes comun, principii pentru a căror afirmare România socialistă militează în mod activ și consecvent.

Dialogurile purtate la nivel înalt au permis concluzia comună de excepțională actualitate că stabilirea unor relații economice internaționale mai echitabile, precum și lichidarea decalajelor dintre statele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare prin asigurarea unui progres economic și social mai rapid țărilor în curs de dezvoltare reprezintă cerințe esențiale pentru pacea și securitatea lumii, pentru ca toate țările lumii să ajungă la niveluri echitabile de dezvoltare. Dialogurile la nivel înalt au confirmat convingerea care se afirmă cu tot mai multă forță pe plan mondial — susținută cu fermitate și de țara noastră — că lichidarea decalajelor existente necesită instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, în locul celei actuale bazate pe inechitate, care să garanteze dreptul fiecărei națiuni la dezvoltarea sa economică, liberă, de sine stătătoare, fără nici un amestec din afară.

Pornind de la pericolul permanent pe care cursa înarmărilor îl constituie pentru pacea și securitatea internațională, documentele care au finalizat aceste convorbiri la nivel înalt subliniază o altă constantă a politicii externe românești — necesitatea imperioasă a unor măsuri concrete și eficiente care să conducă la înțelegerea cursei înarmărilor și înlăturarea de zărmării generale, și, în primul rînd, a dezarmării nucleare.

Documentele subliniază importanța creșterii rolului O.N.U., în așa fel încît această organizație — a cărei activitate România socialistă o sprijină în mod consecvent — să poată contribui cu mai multă eficiență la soluționarea problemelor internaționale, la promovarea normelor dreptului internațional în relațiile dintre țări, a cooperării, păcii și securității în lume.

În documente se exprimă voința părților semnate de a continua contactele la diferite niveluri, în interesul dezvoltării pe mai departe a cooperării și înțelegerii internaționale.

Deplina satisfacție și legitima mîndrie patriotică a întregului nostru popor pentru rezultatele fructuoase ale vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu în Japonia, Filipine, Pakistan, Iordania și Tunisia sînt însoțite de hotărîrea nestrămutată de a înlături neabătut politica internă și externă a partidului și statului nostru, de a milita neobosit pentru realizarea integrală a acordurilor încheiate, în interesul cauzei păcii și înțelegerii între națiuni.

Dinu DRAGOMIRESCU

condiții reciproce avantajoase, cooperarea economică, științifică și tehnică și relațiile comerciale, cei doi președinți au semnat următoarele documente:

- Acordul de bază de cooperare economică și tehnică;
- Acordul comercial;
- Acordul de colaborare tehnică și științifică.

A fost, de asemenea, semnat un aide-memoire privind schimburile comerciale.

În scopul de a facilita îndeplinirea acestor acorduri și identificarea de noi domenii de cooperare fructuoasă între cele două națiuni, acordurile încheiate prevăd înființarea unei Comisii guvernamentale mixte de cooperare științifică și tehnologică și a unei Comisii guvernamentale mixte de cooperare economică, comercială și tehnică.

Cei doi președinți au aprobat, prin semnăturile lor, contractul încheiat între Corporația energetică națională din Manila și Uzinexportimpport privind livrarea către partea filipineză a proiectului, echipamentului și instalațiilor pentru o termocentrală de 50 MW, cu combustibil lichid sau cărbune.

A fost semnat un contract privind livrarea unei instalații românești de foraj tip „F 200 — 2 DH3” pentru adîncimi de 4000 m.

PAKISTAN

Cele două părți și-au exprimat convingerea că există încă largi posibilități pentru extinderea în continuare a cooperării economice și tehnice dintre România și Pakistan, pe baza avantajului reciproc, îndeosebi în domeniile industriei extractivă, construcțiilor de mașini, chimică și materialelor de construcții, ca și în domeniul agriculturii.

IORDANIA

Președintele Nicolae Ceaușescu și regele Hussein au căzut de acord ca sesiunea viitoare a comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică să aibă loc la Amman, în cursul următoarelor două luni, eu scopul de a elabora căile și metodele concrete pentru traducerea în viață a proiectelor incluse în programul comun de lucru privind cooperarea economică și tehnică, program convenit în cursul vizitei. Cei doi șefi de stat au hotărît înființarea unei societăți mixte pentru comercializarea produselor, cu sediul la Amman, și a unei societăți mixte în domeniul cercetării, explorării și exploatarei petrolului.

Ca expresie a dorinței reciproce de dezvoltare în continuare a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Iordania, cei doi șefi de stat au semnat un acord general de cooperare. În același timp, următoarele acorduri au fost semnate de înalte personalități din cele două țări: program de lucru privind cooperarea economică dintre guvernele Republicii Socialiste România și Regatului Hasemit al Iordaniei, memorandum privind relațiile comerciale, memorandum privind lucrările geologice și de exploatare a fostaților ș. a. De asemenea, în timpul vizitei s-a procedat la schimbul instrumentelor de ratificare între reprezentanții celor două țări, pentru acordul comercial, acordul de cooperare economică și tehnică și acordul de cooperare în domeniul petrolier semnate anterior.

TUNISIA

În cursul vizitei a fost semnat un acord general de colaborare economică între Republica Socialistă România și Republica Tunisiană. De asemenea, au mai fost semnate următoarele documente:

- Program privind realizarea unor obiective economice în cooperare între întreprinderi românești și tunisiene;
- Memorandum cu privire la dezvoltarea schimburilor comerciale.

Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Habib Bourguiba și-au exprimat dorința comună de a fi căutate noi posibilități de extindere și diversificare a cooperării româno-tunisiene în toate domeniile economice, în principal în sectoarele industriale și agricole. În acest scop, ei au reținut posibilitatea realizării de proiecte interesante: introducerea și dezvoltarea culturii florii-soarelui în Tunisia; livrarea de instalații pentru foraj-apă; forajul și rafinarea petrolului în Tunisia. De comun acord, instituțiile specializate române și tunisiene vor studia toate posibilitățile de realizare a acestor proiecte, în interesul celor două țări.

SUB SEMNUL MUNCII ȘI AL SOLIDARITĂȚII

SĂRBĂTORIM în curînd tradiționala zi de 1 Mai, ziua muncii și a solidarității internaționale. O facem cu demnitatea caracteristică poporului nostru, cu sentimente de justificată mîndrie patriotică pentru tot ceea ce am înfăptuit în cei treizeci de ani care s-au scurs de la primul Întîi Mai liber și cu conștiința că trebuie să depunem încă multe eforturi pentru a ridica țara pe culmile înalte ale progresului și ale civilizației socialiste.

Au trecut opt decenii și jumătate de cînd oamenii muncii din România sărbătoresc această zi de luptă revoluționară, de afirmare cu vigoare a solidarității muncitorești internaționale, de eliberare socială și națională, pentru victoria socialismului. Întreaga istorie a clasei noastre muncitoare, de la începuturile organizării sale și pînă la înfăptuirea cu succes a revoluției socialiste, este marcată de manifestările de 1 Mai, care au exercitat un rol important în mobilizarea maselor largi de oameni ai muncii în bătălia pentru o viață mai bună și mai dreaptă. Sub conducerea

înțeleaptă a partidului comunistilor, generația noastră a avut fericirea de a vedea cum prind viață și se înfăptuiesc cele mai îndrăznețe visuri ale poporului, cum se realizează în practică principiile eticii și echității socialiste. „Idealurile pentru care au luptat și s-au jertfit generații de militanți revoluționari, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru care oamenii muncii au înfruntat cu abnegație și neînfricare represiunile exploataților încă din secolul trecut s-au împlinit: clasa muncitoare a devenit clasa conducătoare în stat, în viața socială s-a întronat principiul deplinei egalități în drepturi între toți cetățenii, poporul este liber și stăpîn pe soarta sa, își făurește în mod conștient propriul viitor, propria sa istorie“.

În anii construcției socialiste au fost obținute succese de însemnătate istorică în toate domeniile vieții economico-sociale; victoria definitivă a socialismului a deschis calea unor modificări profunde în structura economică și socială a țării, România transformîndu-se într-un stat industrial-agrar, cu o industrie ce se dezvoltă în ritm înalt și cu o agricultură în plin proces de modernizare. Ca expresie a democratismului real al societății noastre, a fost creat un sistem larg de forme și modalități care permit participarea directă, nemijlocită, a oamenilor muncii la conducerea societății. Toate aceste mari realizări, ca și prestigiul de care se bucură astăzi România în lume, confirmă justetea politici partidului nostru, capacitatea sa de a aplica în mod creator la condițiile țării noastre legițile generale ale construcției socialiste, de a uni și canaliza eforturile maselor largi de oameni ai muncii spre înfăptuirea politicii sale științifice, clarvăzătoare. O astfel de politică, profund patriotică, a cărei concepere poartă amprenta personalității secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, corespunde intereselor vitale ale națiunii și tocmai de aceea întrunește adevărată și sprijinul total al poporului.

Anul acesta sărbătorim ziua de 1 Mai sub semnul istoricelor documente adoptate de Congresul al XI-lea al partidului, documente care prin caracterul lor științific, prin importanța și spiritul lor novator prefigurează în mod strălucit viitorul patriei, conturează cu claritate imaginea unei

Români angajate cu hotărîre pe traiectoria edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării spre comunism. Perspectivele luminoase deschise patriei noastre socialiste au înflăcărat inimile tuturor oamenilor muncii, au dinamizat conștiințele și energiile lor creatoare în ampla activitate consacrată accelerării progresului economico-social al țării, sporirii avuției materiale și spirituale a națiunii române, îmbunătățirii condițiilor de viață ale poporului. În întreaga țară se desfășoară o entuziastă întrecere socialistă — cu un profund conținut patriotic — pentru îndeplinirea planului și a angajamentelor asumate, pentru finalizarea strădaniilor întregului popor de a realiza cincinalul înainte de termen. O întrecere pe tărîmul muncii, al creației, cu milioane de participanți, o întrecere care mai mult decît în oricare alt an își propune nu doar simple creșteri cantitative, ci ameliorări sensibile pe planul indicatorilor calitativi, al realizării unei înalte eficiențe economice.

„Ziua de 1 Mai — marea sărbătoare a primăverii — a intrat în conștiința popoarelor ca un simbol al uriașei energii revoluționare și al forței innoitoare a proletariatului, a milioanele de făuritori ai bunurilor materiale, ai progresului și civilizației umane, a cărui misiune istorică este aceea de a dezrobi popoarele de sub jugul exploatații și asupririi, de a asigura clădirea societății noi — a egalității, echității și justiției sociale, a demnității și fericirii omului, la care au visat, de-a lungul secolelor, mințile cele mai luminate“.

NICOLAE CEAUȘESCU

În cinstea zilei muncii, sute de întreprinderi au raportat îndeplinirea sarcinilor de plan pe întregul cincinal, în timp ce un mare număr de județe au avansat substanțial în realizarea cincinalului. 1975 se constituie astfel ca o înaltă și solidă treaptă de pe care vom pași cu încredere și cu spor la înfăptuirea obiectivelor cuprinse în Programul partidului și în Directivele privind dezvoltarea economico-socială a țării în viitor. Prin tradiție ziua Întîiului de Mai semnifică solidaritatea internațională a oamenilor muncii de pretutindeni. Slujind cu devotament și cu abnegație interesele fundamentale ale celor ce muncesc din țara noastră, ale întregii națiuni române, Partidul Comunist Român își îndeplinește în ace-

lași timp cu cinste rolul de detașament activ al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, al marelui front antiimperialist. O strălucită expresie a tradițiilor internaționale ale partidului nostru, ale clasei noastre muncitoare, a stimei poporului român față de celelalte popoare o constituie politica externă a partidului și statului nostru, politică bazată pe dezvoltarea și întărirea continuă a prieteniei și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, pe extinderea relațiilor cu toate partidele comuniste și muncitorești, pe dezvoltarea legăturilor de solidaritate cu forțele progresiste și democratice. Totodată, acționînd în spiritul principiilor coexistenței pașnice, România și-a extins relațiile de colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. La temelia întregii politici externe a României, a tuturor relațiilor sale internaționale se află principiile respectului independenței și suveranității naționale, ale egalității în drepturi, neamestecul în treburile interne și avantajului reciproc, ale dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, ale renunțării la forță, principii care se bucură de o tot mai largă recunoaștere pe plan internațional.

Liber și stăpîn pe destinele sale, avînd un program clar de acțiune și condus de un partid încercat, întregul popor se dăruiește cu pasiune și înaltă responsabilitate înfăptuirii nobilei ideal de strălucire și măreție a patriei noastre socialiste.

Stere GIOGA

FILE DE ISTORIE *Independența de stat a României — operă eroică a poporului român însuși*

INDEPENDENȚA DE STAT a României, proclamată la 9 mai 1877 și cucerită prin lupta eroică a poporului român, a constituit înconunarea unui îndelung proces istoric marcat — în cursul veacului trecut — de revoluțiile din 1821, 1848 și de Unirea Principatelor.

Impulsul dat de Unire și de reforma agrară din 1864 dezvoltării forțelor de producție, impunea — ca o necesitate obiectivă a viitoarei dezvoltări economice și politice a țării — pe lângă înlăturarea relațiilor feudale din agricultură și obținerea independenței de stat. Continuând să accepte suzeranitatea Turciei, care considera în mod abuziv Principatele ca fiind parte integrantă a Imperiului otoman și îi impunea jurisdicția sa vamală, conform căreia dispozițiile convențiilor comerciale încheiate de Poartă cu alte state se aplicau și țării noastre, România însemna să se condamne la nedezvoltare și la inapoiere, neputând să-și apere producția internă prin nici un fel de mijloc.

Totodată, prin sumele trimise anual la Constantinopol sub formă de tribut, se întîrzia procesul de modernizare a țării. Procesul de dezagregare a Imperiului otoman s-a accelerat, ca urmare a creșterii mișcării de eliberare națională a popoarelor din Balcani, contribuind la apariția unor condiții externe favorabile năzuințelor poporului român de a ieși de sub jugul dominației otomane.

„România are drept la o viață proprie a sa”

ASPIRAȚIILE de libertate și unitate națională ale poporului român și-au găsit expresie în războiul de independență. „Dorința noastră cea mai vie — scria *România* în 14/26 mai 1877 — este de a vedea armata noastră trecînd Dunărea și mergînd să contribuiească la nimicirea unei dominațiuni devenită odioasă întregii lumi”.

Entuziasmul de care era cuprins poporul nostru la gîndul cuceririi independenței era atît de evident încît un corespondent al ziarului parizian „Le Constitutionnel” la București, scria: „Lumea e hotărîtă la cele mai mari sacrificii pentru a cucerii independența”²⁾, iar reprezentantul diplomatic austriac în România anunța Viena că la consfătuirile ce au loc în țară se subliniază că „poporul român nu trebuie să lase să-i scape ocazia binevenită de a culege rodul copt al independenței sale politice și în același timp să se apere cu arma în mînă contra îndrăznelii turcești”³⁾.

În aceste condiții gruparea liberal-radicală cerea în Camera guvernului, la 29 aprilie/10 mai 1877, ruperea dependenței față de Poartă și proclamarea stării de război, căci — spuneau ei — România „stat de sine stătător, are drept la o viață proprie a sa”⁴⁾. În presă, răspunzînd unor conservatori care se pronunțau încă pentru menținerea neutralității, cu speranța că independența ne va fi recunoscută de marile puteri fără luptă, în schimbul unor concesii de natură economică, se arăta că, în cucerirea independenței, ultimul cuvînt îl vor avea „milioane cu opincă”, care vor înfrînge pe turci pe cîmpul de bătăie și vor dovedi că „...țara lor România, apărută cu piepturile lor, este și va rămîne pururea un stat de sine stătător”.

Precipitarea evenimentelor interne și externe, în favoarea luptei de eliberare națională, a determinat guvernul, prin ministrul său de externe Mihail Kogălniceanu,

să declare la 9/21 mai 1877, în Cameră, independența de stat a României, explicînd că „...în stare de rezbel, cu legăturile rupte, ce sîntem? Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare... Am ajuns la scopul urmărit de la 1848 încoace... Așadar d-lor deputați — continua M. Kogălniceanu — nu am cea mai mică îndoială și frică de a declara în fața reprezentanței naționale că noi sîntem o națiune liberă și independentă”⁵⁾.

Declararea stării de război și proclamarea independenței naționale au generat udezimea maselor populare care erau convise că scuturarea jugului otoman constituie propria lor cauză, iar obținerea victoriei prin luptă, avea urmări de mare însemnătate pentru țară.

„Cucerirea independenței în 1877, plătită cu sînge de ostașii și dorobanții români în redutele de la Smirdan, Plevna și Grivița, a deschis calea unor noi împliniri ale idealurilor de libertate și progres ale poporului român”

NICOLAE CEAUȘESCU

Cauza dreaptă pentru care lupta poporul român a avut răsunset pe ambele versante ale Carpaților. Gazeta Transilvaniei, făcîndu-se ecoul românilor din Ardeal, arăta că aceștia sînt solidari cu grîjile și bucuriile fraților lor. „Cauza ostașului român — se spunea în nr. din 2 iulie 1877 — e o cauză generală română, iar victoria lui este a întregii națiuni, fie aceasta risipită în orice parte a lumii”. O atitudine similară se întîlnea și în Banat și Bucovina, unde, ca și în Transilvania, se formează comitete de ajutorare — în bani și alimente — a armatei române și de unde vin și voluntari pentru front.

Grele eforturi materiale, dar mai presus de orice — jertfa de sînge și vitejia

ÎN PREAJMA izbucnirii războiului pentru independență, situația financiară a țării era dintre cele mai grele. Bugetul anului 1876 se încheiase cu un deficit de aproape 20 milioane lei, iar bugetul pe 1877 fusese prevăzut cu un deficit de 6,7 milioane lei. Condițiile financiare interne și conjunctura internațională nu permiteau contractarea unui împrumut intern sau extern pentru găsirea unor resurse financiare suplimentare, atît pentru echilibrarea bugetului cît și pentru acoperirea cheltuielilor extraordinare necesitate de război. În consecință, în 1876 s-a recurs — pe lângă găsirea unor noi surse de venit și la reducerea unor posturi de cheltuieli printre care se numără și cheltuielile Ministerului de război, al cărui fond înregistrase o scădere de peste 34% față de anul precedent. Declararea războiului însă determină forurile legislative să repartizeze Ministerului de război pentru anii 1877 și 1878, 32 005 685 lei și respectiv 41 551 975 lei, adică de 2,6 ori și respectiv de 3,3 ori mai mult decît în 1876.⁶⁾ Înzestrarea armatei și punerea ei pe

picior de război, ca și cheltuielile necesitate de susținerea războiului solicitau însă sume cu mult mai mari decît cele prevăzute din veniturile bugetare ordinare. În consecință, guvernul a trebuit să găsească și alte resurse financiare suplimentare. Printre acestea un loc însemnat l-au ocupat creditele extraordinare.

Conform datelor furnizate de Înalta curte de conturi, în perioada 1877—1879 au fost deschise pe seama Ministerului de război credite extraordinare în valoare de 53 951 000 lei din care s-au cheltuit efectiv 48 067 444 lei. În cursul anului 1877 s-au votat astfel de credite, în valoare totală de 19,8 milioane lei.⁷⁾ Primul a fost votat de Adunarea deputaților în luna mai sub forma unui împrumut de 10 milioane „spre întîmpinarea cheltuielilor necesare armatei, precum: pentru poliția militară și pentru cheltuielile de orice altă natură, necesare marelui cartier general”⁸⁾.

Emiterea biletelor ipotecare a constituit o altă cale cu eficacitate imediată și fără urmări negative asupra economiei, pentru finanțarea cheltuielilor militare. Garantate cu moștile statului, ele au fost aprobate pentru suma de 30 milioane lei, din care s-au emis efectiv 25 260 000 lei și s-au utilizat pentru armată 15 449 000 lei.⁹⁾

Aceste sume trebuie completate însă cu valoarea rechizițiilor efectuate și cu donațiile în bani și natură, care au constituit o importantă sursă de procurare a mijloacelor pentru susținerea războiului — întreținerea armatei și asigurarea transporturilor necesitate de front.

În conformitate cu datele furnizate de Comisia socotelilor statului pe perioada 9 aprilie 1877 — 5 august 1878, valoarea donațiilor pentru armată s-a ridicat la 9 247 055 lei¹⁰⁾. După cum subliniază documentele, suma „nu cuprinde în general decît obiectele oferite în dar guvernului iar nu și ofrandele ce s-au dat mulțime din mînă în mînă soldaților, cum și de-a dreptul deosebitelor societăți particulare pentru înființarea și întreținerea de spitaturi și ambulante”, și care sînt considerate „cau fost cu mult mai numeroase decît ofrandele înscrise prin registrele statului”¹¹⁾.

În același interval de timp, în baza legii asupra rechizițiilor militare, din 24 aprilie 1877, au fost luate de la populația din comunele rurale și urbane — contra bonuri de rechiziție — cai pentru artilerie

¹⁾ Monitorul Oficial, nr. 27 din 4/16 febr. 1868. p. 166.

²⁾ N. Iorga: Războiul pentru independența României. Acțiuni diplomatice și stări de spirit, Buc., 1927, p. 91.

³⁾ Documentele războiului independenței, vol. II, p. 449.

⁴⁾ Desbaterile adunării deputaților, ședința din 29 aprilie/10 mai 1877.

⁵⁾ Ibidem, ședința din 9/21 mai 1877, în Monitorul oficial nr. 118, din 27 mai/8 iunie 1877.

⁶⁾ Datele cu privire la cheltuielile bugetare din: Înalta Curte de Conturi. Declarația generală asupra situației definitive a exercițiului 1875—1878, Buc. 1881, p. 48—57.

⁷⁾ Monitorul oastei pe 1877.

⁸⁾ Decretul nr. 1110 din 10 mai 1877, în: Documentele războiului independenței, vol. IV, p. 240.

⁹⁾ Gh. Dobrovici: Istoricul dezvoltării economice și financiare a României și împrumuturile contractate, 1823—1933, Buc., 1934, p. 104.

¹⁰⁾ Alexandru Pencovici: Rechișițiunile și ofrandele pentru trebuințele armatei române în războiul din 1877—1878, Buc. 1879.

¹¹⁾ Ibidem, p. VII.

și cavalerie, alimente și furaje, clădiri pentru cazarea armatei, a bolnavilor și a prizonierilor, obiecte diferite de metal — unelte, căruțe și care cu cai sau boi necesare transportului militar, precum și cărași și muncitori cu brațele, evaluate la 11 227 098 lei.¹²⁾ Dintre acestea menționăm: 345 587 hl. cereale și legume; 2 569 775 kg mălai și alte alimente; 19 181 274 kg fin; 66 387 vite etc. S-au mai rechiziționat 264 394 care țărănești, folosite la transporturile necesare trupelor române și alte zeci de mii de care pentru transportul proviziilor armatei ruse. Cu ele au fost prestate în total 1 045 747 zile de lucru, parcurgându-se 26 143 677 km.¹³⁾

În afara acestei sume, trebuie avut în vedere și cei 935 557 lei datorăți de armată cailor ferate pentru transportul de trupe efectuat și neachitat, în prima jumătate a anului 1878.

Pe lângă ofrandele și rechizițiile menționate, poporul român a suportat și importante pierderi materiale cauzate de bombardamentele efectuate de trupele otomane asupra localităților de pe malul Dunării și evaluate după război la 6 152 637 lei. Urmele acestor pierderi — neevaluate — au fost simțite de poporul român încă mult timp după terminarea războiului.

În aceste condiții, evaluarea cheltuielilor necesitate de război, făcută de către Mihaile Kogălniceanu, la 100 milioane lei, este cu mult inferioară realității, ea reprezentând de fapt numai sumele destinate armatei și frontului în anii 1876—1878, prin buget.

Poporul român nu și-a cucerit însă independența numai cu eforturi materiale. Pentru a deveni liber și independent, stăpîn în țara sa, el a făcut jertfe supreme pe cîmpul de luptă. Poporul român a participat la războiul de independență cu peste 100 000 de oameni¹⁴⁾, din care 58 700 armată activă, 33 000 milițiile și 5 300 serviciul de ordine și pază a granițelor. Aiături de armata rusă, numai la luptele de la Plevna, românii au participat cu o armată compusă din 41 batalioane, 32 escadroane, 18 baterii și 5 companii de geniu și pontonieri, însumînd un efectiv de 38 000 oameni, 108 tunuri și 7 000 cai¹⁵⁾; la acestea se adăuga corpul de observație format din 2 divizii, incluzînd 10 batalioane, 8 escadroane și 11 baterii cu un efectiv total de 10 000 oameni, 74 tunuri și 1 400 cai, efectiv care reprezenta jumătate din totalul armatelor aliate de la Plevna.

Aceste cifre demonstrează că războiul ruso-turc din 1877 a găsit România în situația de a putea participa cu propriile sale forțe de luptă și de a aduce o contribuție — în desfășurarea războiului — deosebit de prețioasă, excelent apreciată atât de aliații ruși cît și de observatorii militari neutri. Cererea marelui duce Nicolae, comandantul suprem al armatei rusești adresată domnitorului României de a interveni cu armata în sprijinul armatei rusești, este semnificativă. „Les Turcs — scria el — ayant amassé les plus grandes masses à Plevna, nous abîment. Prie de faire fusion, demonstration et si possible, passage du Danube que Tu désirais faire. Entre le Juil et Corabia cette demonstration est indispensable pour faciliter mes mouvements”¹⁶⁾.

Vitejia de care au dat dovadă ostașii români a fost subliniată de corespondenții de presă din mai toate țările europene. Ziarul englez „Daily News”, de pildă, în reportajele sale cu privire la războiul din Balcani arăta că „una din surprizele acestui război a fost neașteptata valoare și vitejie arătată de trupele române, eficacitatea și solidaritatea armatei române”¹⁷⁾, iar ziarul francez „Memorial diplomatique” preciza: „Osman Pașa reușise să străbată pînă în redutele ruse, care dominau drumul de la Plevna la Sofia și poate ar fi izbutit a trece în acest punct peste liniile inamice dacă bateriile române de la Dolni, de la Etropol, de la Ianola și de

la Opanez n-ar fi deschis asupra lor un foc ucigător — pe cînd în același timp, a doua divizie română care ocupa Grivița i se repezea în spate... Preciziunea tirului românilor și impetuoșitatea atacurilor avură în această împrejurare critică o influență decisivă”. Apreciînd contribuția trupelor române la desfășurarea operațiilor militare de pe front, ziarul belgian „Le Bien Public” sublinia cu deplină îndreptățire, în februarie 1878: „Românii s-au purtat cu vitejie; ei au luat o mare parte la împresurarea Plevnei și la înfringerea definitivă a lui Osman Pașa, care a hotărît rezultatul campaniei; ei și-au dovedit în război ca și în pace, dreptul de a exista ca națiune independentă”.

În mesajul de deschidere a corpurilor legiuitoare din 15 27 nov. 1877, evidențiînd prestigiul de care se bucura armata română, se declara: „...oștile române și-au făcut datoria pe cîmpul de bătaie: o știe țara, o spun vitejii și puternicii noștri aliați, o recunosc însăși dușmanii noștri”.

Înfăptuirea năzuințelor de veacuri — deschidere spre viitor

„REZULTAT al luptei eroice a armatei române împotriva imperiului otoman, al voinței ferme de libertate și neatîrnare a poporului nostru care și-a dovedit încă o dată marea capacitate de luptă — după cum se spune în Programul P.C.R. — dobîndirea independenței naționale a dat un nou și puternic imbold dezvoltării economice și sociale a țării, a exercitat o profundă înrînire asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului social, a permis afirmarea tot mai vi-guroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare”¹⁸⁾.

Cîștigînd egalitatea juridică cu toate statele, România a devenit un stat suveran care a putut să-și dezvolte o politică internă și externă proprie, în conformitate cu necesitățile dezvoltării sale economice și politice, în care nici o altă putere nu avea dreptul de a interveni sau de a-și impune punctele de vedere. În același timp, independența a sporit forța poporului creînd condițiile ridicării pe o treaptă superioară a luptei de eliberare națională, de întregire națională prin unirea Transilvaniei cu România, înfăptuirea firească a năzuințelor seculare de unitate a poporului nostru.

Formarea statului național unitar a avut profunde implicații și asupra vieții economice și sociale a țării. Economia de măruri, acumularea primitivă a capitalului, dezvoltarea burgheziei și a proletariatului, au cunoscut amploare, creînd condițiile indispensabile unei economii capitaliste. În perioada următoare însă, cercurile cele mai reacționare ale claselor guvernante din România, au abdicat de la susținerea intereselor naționale și au dus o politică de înfeudare tot mai accentuată a țării față de puterile imperialiste, politică care a culminat cu ocuparea țării de Germania nazistă. Proletariatul industrial, clasa cea mai înaintată a țării, a devenit purtătorul idealurilor celor mai

„Sus, sus la parapete!” (Asaltul redutei Grivița „2”)

revoluționare ale maselor populare, exponențial aspirațiilor întregului nostru popor spre dezvoltarea țării, spre o viață liberă și independentă. Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare din România și-a asumat misiunea de a prelua și duce la izbîndă lupta poporului pentru apărarea independenței și suveranității naționale. P.C.R. are marile merite istorice de a fi inițiat, organizat și condus insurecția națională antifascistă armată din August 1944 și de a fi mobilizat toate forțele populare în lupta pentru înfringerea fascismului. Cucerind întreaga putere politico-economică, clasa noastră muncitoare, în alianță cu țărănimca muncitoare, după eliberarea țării de sub dominația fascistă, a trecut la construcția unei vieți noi, cu adevărat libere și independente, la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Privind din perspectiva istorică lupta dusă secole de-a rîndul de poporul român pentru cucerirea independenței și suveranității naționale, pentru construirea unei vieți mai bune și mai drepte, trebuie să tragem învățăminte din istoria patriei noastre și să facem totul pentru a asigura făurirea societății socialiste și comuniste în România, pentru apărarea independenței și suveranității naționale, intrucît numai în acest fel poporul român va putea să-și asigure un loc de cinste, să-și aducă contribuția la progresul și civilizația omenirii.

Constanta BOGDAN
Adrian PLATON

Institutul Central de Cercetări
Economice

¹²⁾ Ibidem, p. V—VI.

¹³⁾ Ibidem, p. VI.

¹⁴⁾ Istoricul războiului din 1877—1878. Participarea României la acest război: Buc. 1887, p. 75.

¹⁵⁾ Ibidem.

¹⁶⁾ Istoria României în date, Buc., 1972 (iulie 19/31) („Turcii adunînd cele mai mari trupe la Plevna, ne copleșesc. Rog faceți legătura, demonstrație și dacă este posibil, trecerea Dunării, pe care ai dorit s-o faci. Între Jiu și Corabia, această manevră este indispensabilă pentru a ușura mișcările mele.”)

¹⁷⁾ Pagini din lupta poporului român pentru independența națională, 1877—1878. Buc., 1907, p. 283.

¹⁸⁾ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Buc., 1975, p. 34.

PROMOVAREA UNUI SISTEM DE FINANȚARE STIMULATIV PENTRU UTILIZAREA RAȚIONALĂ A FONDURILOR ÎNCREDINȚATE DE SOCIETATE

EDFICAREA, în perspectiva următorilor 20—25 de ani a unei economii puternice, la nivelul exigențelor societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, impune alocarea unor însemnate resurse materiale, de muncă și financiare pentru creșterea rapidă și modernizarea intensă a forțelor de producție ale țării. Amploarea fără precedent a acestor resurse este evidențiată de faptul că în perioada 1976—1990 pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a societății noastre se vor investi în economia națională peste 3 000 miliarde lei, de peste 2,4 ori mai mult decât s-a realizat pînă în prezent în toți anii construcției noastre socialiste.

Înfăptuirea acestui program de mare anvergură solicită preocupări continue pentru o astfel de conducere și organizare a activității financiare la nivel macro și micro economic încît să asigure efectiv punerea în mișcare a tuturor pîrgiilor, care pot asigura o dimensionare riguroasă a fondurilor puse la dispoziția unităților de către societate, concomitent cu o astfel de utilizare a lor încît eforturile făcute pentru dezvoltare să rodească plenar, să se materializeze în rezultate cît mai mari și într-un termen cît mai scurt. Așa după cum se subliniază în Programul partidului „Politica economico-financiară va urmări folosirea cu rezultate superioare a mijloacelor materiale și bănești ale societății, creșterea răspunderii întreprinderilor, centralelor și ministerelor în buna administrare a resurselor încredințate, sporirea vitezei de rotație a fondurilor de producție și circulație”.¹⁾

Pornind de la aceste cerințe, în ultimii ani, și cu deosebire după Congresul al IX-lea și Conferința Națională ale partidului din 1967 s-a desfășurat o intensă activitate pentru perfecționarea sistemului financiar și de credit, pentru eliminarea elementelor de centralism excesiv care s-au manifestat în acest domeniu, pentru găsirea unor modalități de finanțare a unităților care să le determine să-și organizeze astfel activitatea încît mijloacele productive de care dispun să fie folosite cît mai rațional, să-și realizeze sarcinile care le revin din planul național unic de dezvoltare economică și socială cu un volum cît mai redus de fonduri fixe și mijloace circulante. O deosebită importanță pentru așezarea activității financiare pe baze științifice fundamentate a avut-o adoptarea în 1972 de către Marea Adunare Națională a Legii finanțelor, prin care s-a creat cadrul normativ necesar pentru promovarea efectivă în practica economică a unui sistem de finanțare în care posibilitățile de constituire a fondurilor productive necesare unităților să depindă în primul rînd și în măsură cît mai mare de rezultatele economico-financiare pe care ele le obțin. În strînsă și indisolubilă legătură cu aceasta, s-a reexaminat și modul în care prin intermediul bugetului de stat și al creditului bancar se intervine pentru asigurarea mijloacelor financiare necesare întreprinderilor pentru dezvoltarea și desfășurarea continuă a activității de producție. Examinarea complexă, unitară a acestor probleme a permis să se aducă perfecționări de fond tuturor celor trei componente de bază ale sistemului complex de finanțare: autofinanțare, finanțarea bugetară, creditul bancar.

1. Autofinanțarea, sursa principală a finanțării dezvoltării producției

CARACTERISTICA esențială a perfecționării sistemului de finanțare îl constituie accentul pus pe principiul autofinanțării, principiu care orientează și cointerează unitățile economice spre obținerea de rezultate economico-financiare care să le permită să-și echilibreze veniturile și cheltuielile. În același timp el răspunde cerinței formulate de partidul nostru ca fiecare unitate să-și aducă un aport sporit la formarea fondurilor de care are nevoie societatea noastră pentru continua dezvoltare a forțelor de producție și satisfacerea altor nevoi obștești. „Trebuie să fie clar fiecărui colectiv din unitățile economice, căruia i s-a încredințat o parte mai mare sau mai mică a avutului general — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința activului de partid și de stat din domeniile finanțelor, prețurilor și retribuției muncii — că poartă răspunderea în fața întregului popor pentru felul cum gospodărește mijloacele, pentru rezultatele pe care le obține și aportul pe care îl aduce prin activitatea sa la creșterea avuției noastre socialiste, la ridicarea bunăstării întregului popor”.²⁾

Aplicarea efectivă în practica economică a principiului auto-

finanțării este de natură să consolideze gestiunea economică a întreprinderilor, să influențeze în mod pozitiv ridicarea eficienței. Este un lucru confirmat de viață că atunci cînd unitățile sînt puse în situația de a-și asigura pe seama propriei lor activități mijloacele de care au nevoie pentru finanțarea dezvoltării producției, sporește în mod considerabil interesul lor pentru rezultatele pe care trebuie să le obțină, amplifică preocupările pentru dimensionarea riguroasă a fondurilor de producție și creșterea continuă a rentabilității producției. Acest interes se explică prin faptul că obținerea unor rezultate economico-financiare superioare celor planificate multiplică posibilitățile de dezvoltare, în timp ce nerealizarea indicatorilor financiari planificați afectează în primul rînd constituirea surselor proprii de finanțare a producției. Asigurarea unor posibilități sporite de dezvoltare a întreprinderilor care lucrează bine le cointerează pe acestea pentru obținerea unui venit net al societății, cît mai mare, dă un puternic imbold tuturor unităților pentru ridicarea eficienței economice. Extinderea autofinanțării a devenit posibilă și ca urmare a faptului că în noile prețuri reasezate, venitul net al societății a fost dimensionat, după cum se știe, în principal, în funcție de fondurile de producție, respectiv s-a avut în vedere necesitatea asigurării resurselor necesare reproducției lărgite, pentru fiecare ramură a producției materiale. Totodată, s-au creat posibilități ca din veniturile proprii obținute de întreprinderi și în special din beneficiu, acestea să-și poată finanța nevoile curente de fonduri, pentru desfășurarea procesului de producție și realizarea anumitor categorii de investiții.

Desigur, principiul autofinanțării nu poate fi absolutizat, întrucît necesitățile de dezvoltare a unor ramuri și întreprinderi nu se pot asigura numai din resursele lor interne. Există, și după părerea noastră vor exista și în viitor, ramuri și întreprinderi la care veniturile obținute în anumite perioade sînt inferioare nevoilor planificate de fonduri necesare reproducției lărgite. Astfel, cu titlu de exemplu, arătăm că în 1975 la Ministerul Energiei Electrice necesitățile de fonduri pentru finanțarea investițiilor sînt cu circa 30% mai mari decît totalul venitului net — beneficiu, impozit pe circulația mărfurilor, taxele pe fonduri și teren — și a amortizării, iar la Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei cu 10%, în timp ce la cele două ministere construcție de mașini și la Ministerul Industriei Ușoare beneficiile planificate depășesc cu mult necesitățile de finanțare a investițiilor.

Rezultă deci că se impune în mod obiectiv intervenția statului atît pentru finanțarea, din fondurile centralizate, a necesităților de dezvoltare care nu pot fi acoperite din veniturile proprii ale ramurilor și întreprinderilor, cît și pentru preluarea surplusului de fonduri atunci cînd el apare.

În prezent, finanțarea dezvoltării fondurilor fixe — care după cum se știe se înfăptuiesc pe calea investițiilor — se realizează, în raport de natura acestora, astfel:

— construirea de noi întreprinderi, precum și acțiunile importante privind dotarea cu utilaje și mijloace de transport, din fonduri alocate de la bugetul de stat republican sau local, în funcție de subordonarea unităților respective;

— dezvoltarea, modernizarea, reutilizarea, eliminarea locurilor înguste, îmbunătățirea proceselor tehnologice etc. din fonduri proprii ale centralelor și întreprinderilor — amortizări, beneficii, alte resurse proprii — din alocații de la bugetul de stat acordate pentru completarea fondurilor proprii, precum și din credite bancare.

Participarea concomitentă a celor trei surse la finanțarea dezvoltării fondurilor de producție, răspunde, după părerea noastră, necesității asigurării unei creșteri dinamice, echilibrate și proporționale a economiei naționale, — ca bază pentru satisfacerea optimă a nevoilor sociale — întărește răspunderea și cointeresarea unităților în obținerea unor rezultate care să le permită să-și creeze resursele pentru finanțarea propriilor nevoi de dezvoltare, le determină să studieze și să cunoască mai temeinic cerințele economiei, tendințele progresului tehnic și, în funcție de acestea, să-și orienteze dezvoltarea capacităților de producție. Faptul că în prezent peste 45% din totalul investițiilor din sectorul de stat se finanțează din resursele proprii ale întreprinderilor

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism; Editura politică, București 1975, pag. 100.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la încheierea lucrărilor Conferinței activului de partid și de stat din domeniile finanțelor, prețurilor și retribuției muncii; Editura politică, București 1974, pag. 17.

— amortizare și beneficii — comparativ cu circa 35% în 1969, evidențiază că posibilitățile de dezvoltare a capacităților de producție au fost mai strâns legate de eficiența activității fiecărei unități și ramuri.

Analiza modificărilor intervenite în ultimii ani în structura surselor de finanțare a dezvoltării fondurilor fixe arată că odată cu sporirea ponderii resurselor proprii ale unităților s-a înregistrat o diminuare a celor provenite din alocații bugetare și credite bancare.

Dacă reducerea ponderii alocațiilor bugetare pentru finanțarea investițiilor reprezintă după părerea noastră un element pozitiv, nu același lucru putem spune de creditul bancar. Subliniem acest aspect întrucât și în cazul cînd dezvoltarea capacităților de producție are loc pe seama creditului bancar, unitățile sînt obligate să motiveze în mod temeinic oportunitatea fiecărui obiectiv și lucrări ce urmează a se executa. După cum se știe, potrivit Legii finanțelor, acordarea creditului se face numai în cazul în care obiectivele și acțiunile de investiții prevăzute a se realiza asigură obținerea unui beneficiu care să permită rambursarea creditului în cel mult 10 ani de la darea lor în exploatare și se face dovada că există surse certe de aprovizionare cu materii prime, desfacere pentru produsele ce se vor obține, contracte sau comenzi cu termene de livrare a mașinilor, utilajelor, precum și instalațiilor, care asigură punerea în funcțiune a capacităților în cel mult 12 luni de la începerea lucrărilor. Toate acestea sînt de natură să stimuleze realizarea unor lucrări de investiții de înaltă eficiență.

Posibilități sporite pentru cointeresarea unităților în utilizarea cît mai rațională a fondurilor destinate finanțării investițiilor există și în cazul în care acestea sînt asigurate din resursele bugetului de stat. Pentru aceasta se cer însă aduse unele îmbunătățiri în modul de acordare a alocațiilor bugetare.

Astfel, s-ar putea avea în vedere ca și în cazul dezvoltării și modernizării capacităților de producție, care nu pot fi finanțate integral din veniturile unităților, să se stabilească o limită minimă, diferențiată pe ramuri, a proporției de participare a resurselor proprii pentru finanțarea lor, de care să fie condiționată acordarea alocațiilor bugetare. Punerea efectivă la dispoziția unităților economice a fondurilor din alocația bugetară ar trebui să se facă în raport de gradul de realizare a surselor proprii, ceea ce ar stimula preocuparea unităților pentru îndeplinirea integrală a beneficiului și amortizării planificate.

Încă un aspect legat de modul în care se acordă alocațiile bugetare pentru finanțarea investițiilor: potrivit practicii actuale, alimentarea conturilor beneficiarilor de investiții cu sumele alocate de la buget se face la începutul fiecărei luni la nivelul planificat. În situațiile în care în luna respectivă nu se realizează integral planul de investiții și nici resursele proprii, alocațiile de la bugetul statului — fără a depăși nivelul planificat — participă la finanțarea investițiilor într-o proporție mai mare, suplinind sursele proprii nerealizate, în loc ca în asemenea cazuri să se acorde beneficiarilor credite cu dobânzi majorate.

Eficiența efortului făcut pentru crearea de noi capacități de producție sau pentru dezvoltarea celor existente este determinată în bună măsură de perioada de timp care trece din momentul începerii lucrărilor și pînă la punerea lor în funcțiune. Tocmai pornind de la această determinare, au fost stabilite, pentru principalele categorii de lucrări, durate normale în care ele trebuie executate. Realitățile din economie evidențiază că în unele cazuri, datorită insuficienței pregătirii a investițiilor — proiectare, asigurarea utilajelor tehnologice, — a neajunsurilor existente în activitatea beneficiarilor de investiții și a organizațiilor de construcții, aceste durate normale sînt cu mult depășite. Pentru aceasta, ar trebui ca fondurile bugetare alocate pentru constituirea de noi obiective sau pentru dezvoltări să se acorde numai în cadrul duratei normale de execuție. În momentul în care s-a depășit această durată, finanțarea bugetară să fie sistată, lucrările urmînd a fi continuate din resurse proprii sau credite cu dobîndă majorată acordate de bancă. Reținerea finanțării bugetare să se facă numai atunci cînd beneficiarul investiției face dovadă că prelungirea duratei de execuție a lucrării se datorește unor cauze independente de eforturile proprii depuse pentru realizarea în termen a investițiilor.

2. Un sistem de finanțare a mijloacelor circulante mai elastic și stimulat

PERFECTIONAREA sistemului de finanțare a vizat, așa după cum menționam anterior, și modalitățile de constituire a mijloacelor circulante. Și în acest domeniu este de remarcat preocuparea de îmbinare judicioasă a participării diferitelor surse de finanțare. Dacă în deceniul anterior mijloacele circulante se finanțau din alocații bugetare și credite bancare, în prezent o pondere tot mai mare o are autofinanțarea pe seama beneficiului realizat.

Concepția actualului sistem de finanțare a mijloacelor circulante pornește de la imperativul de a se asigura ca fiecare unitate să-și desfășoare activitatea cu un volum de fonduri dimensionat corespunzător nevoilor reale de realizare a sarcinilor de plan, fără să se recurgă la atragerea în circuitul economic a unor mijloace materiale

bănești peste aceste nevoi. Desigur, dimensionarea volumului de fonduri de care au nevoie unitățile pentru desfășurarea continuă a activității economice trebuie să se bazeze în primul rînd pe determinarea riguroasă a necesarului total de mijloace circulante, iar delimitarea participării fondurilor proprii și împrumutate la finanțarea acestora să țină seama atît de specificul diferitelor elemente ale mijloacelor circulante, cît și de cel al diferitelor ramuri de activitate.

În principiu, potrivit reglementărilor actuale, necesitățile minime permanente de materii prime și materiale pentru producție — producție neterminată și produse finite — sînt finanțate inițial, la punerea în funcțiune a unităților din fonduri bugetare, iar ulterior creșterile de la un an la altul din resurse proprii și asimilate acestora. Constituirea de rezerve suplimentare de nevoi materiale și acoperirea cheltuielilor de producție sau circulație sezoniere se finanțează din credite bancare pe termen scurt.

Practica și teoria economică socialistă au demonstrat că folosirea pentru finanțarea mijloacelor circulante a unor surse diferite reprezintă o necesitate obiectivă izvorîtă din specificul circuitului acestora, răspunde cerinței stimulării utilizării cît mai eficiente a resurselor materiale și bănești aflate la dispoziția unităților productive. Pornindu-se de la faptul confirmat de practică, că prin intermediul creditului bancar se creează posibilități sporite pentru adaptarea operativă a necesarului de fonduri la cerințele derulării neîntrerupte a procesului de aprovizionare, producție și desfacere, de identificare rapidă a cazurilor în care în mecanismul economic al unei întreprinderi sau ramuri intervin factori care împiedică desfășurarea normală a fluxului circuitului mijloacelor circulante, măsurile de perfecționare a sistemului de finanțare au avut în vedere creșterea rolului creditului bancar ca factor activ de influențare a proceselor economice.

Dacă necesitatea sporirii rolului creditului pe termen scurt în viața economică a întreprinderilor a fost unanim recunoscută și fundamentată teoretic, atît de economiștii din țara noastră, cît și din celelalte țări socialiste, opinii ca și soluții practice diferite se manifestă în privința părții din mijloacele circulante care trebuie finanțată pe calea creditului. Argumentele teoretice și practice aduse, pledează pentru ca intervenția creditului să aibă loc pentru finanțarea nevoilor temporare de resurse suplimentare, urmînd ca mijloacele circulante în cadrul normativului — avînd în vedere caracterul lor stabil și permanent —, să fie acoperite din resurse proprii.

În țara noastră, prin modalitățile practice în care se asigură fondurile din resurse proprii pentru acoperirea normativului, creditul bancar intervine — într-o anumită proporție — și în finanțarea necesităților minime permanente de mijloace circulante. Astfel, creșterile planificate de mijloace circulante față de normativul minim din anul precedent se finanțează din credite bancare care se restituie din beneficiul realizat după încheierea bilanțului anual: adoptarea acestei modalități de finanțare are în vedere cointeresarea unităților în obținerea unui beneficiu cel puțin la nivelul stabilit prin plan, pentru a fi astfel în măsură să-și asigure resursele proprii necesare pentru restituirea creditelor primite și formarea fondurilor de stimulare. De asemenea, întrucît resursele proprii se dimensionează pentru acoperirea normativului aferent trimestrului cu activitatea cea mai redusă, creșterile din celelalte trimestre se finanțează pe seama creditelor bancare.

Dacă în cazurile menționate intervenția creditului bancar are loc pentru asigurarea cu fonduri la nivelul stabilit prin plan, sînt însă situații în care nevoile de credit sînt determinate de anumite neajunsuri existente în modul de determinare a necesarului de fonduri proprii sau în circuitul mijloacelor circulante. Este știut că normativul de mijloace circulante se determină pornind de la stocurile normale de valori materiale, dar nu se suprapune întregul acestora: el exprimînd valoarea medie a stocurilor existente într-o anumită perioadă.

Practica economică a arătat că stocul maxim dintr-un anumit material se constituie numai în momentul aprovizionării, după care scade treptat pe măsura introducerii lui în circuitul de producție, ajungînd să fie consumat integral în momentul unei noi aprovizionări. Întrucît fiecare întreprindere folosește în procesul de producție o multitudine de materii prime și materiale, care au periodicități și ritmuri diferite de aprovizionare și consum, stocul curent al diferitelor materiale pentru producție reprezintă numai un anumit procent din stocul fizic maxim normal al acestora. Pe această bază s-a adoptat regula ca normativul mijloacelor circulante aferent stocului curent să se finanțeze numai în proporție de 50% din valoarea lui maximă, pînădu-se depăși limita menționată în cazuri bine justificate.

Analizele făcute de organele de sinteză economică au arătat că în unele cazuri calculele justificative făcute de întreprindere pentru finanțarea din fonduri proprii a unei proporții mai ridicate de 50% din stocurile normale nu sînt examinate și soluționate operativ de organele financiare, ceea ce face ca fondurile acordate în cadrul normativelor pentru constituirea stocurilor de materii prime și materiale să fie inferioare celor efectiv necesare realizării sarcinilor de plan.

Datorită acestui fapt, stocurile permanente de materii prime și materiale la multe unități constructoare de mașini, se situează aproximativ la nivelul de 75% din normativul aferent rezervei

vei curente, în timp ce finanțarea este asigurată numai pentru 50%. Cazurile menționate evidențiază **necesitatea reexaminării prevederii potrivit căreia stocurile curente de materii prime și materiale, determinate pe baza metodologiei în vigoare, să se acopere prin normativul acordat numai în proporție de 50%**. După părerea noastră, stabilirea acestei proporții trebuie să aibă la bază analize și studii amănunțite și în orice caz, ea va trebui să fie stabilită diferențiat pe ramuri și sub ramuri ale industriei, având în vedere condițiile reale și specificul proceselor de producție.

Situații asemănătoare au rezultat și la producția neterminată, care datorită diversificării și asimilării în fabricație a unor utilaje și instalații tehnologice complexe, cu ciclul lung de fabricație manifestă o tendință de creștere, creștere care însă nu se reflectă în unele cazuri și în normativul stabilit pentru acest element. La o serie de unități constructoare de utilaje tehnologice, normativul de mijloace circulante aprobat pentru producție neterminată acoperă între 38—80% nevoile reale, lipsa de fonduri care trebuie alocate prin normativ fiind suplinită prin acordarea de credite pentru produsele cu ciclul lung de fabricație; volumul acestor credite a sporit în ultimii patru ani de peste 4 ori.

Existența unor greutăți în încadrarea în nivelul fondurilor planificate este determinată și de faptul că unele unități pornesc la realizarea planului cu **necorelări între nivelul fondurilor aprobate și necesitățile reale**. Aceste necorelări au la bază, în principal două cauze:

● **În primul rând**, după cum se știe, determinarea normativului se face odată cu planul de aprovizionare, cu câteva luni înainte de începerea anului de plan, când unele unități, în special cele care produc utilaje și instalații unicate, nu dispun de întreaga documentație tehnică de execuție și nu cunosc în detaliu, cu suficientă precizie, structura producției. Aceasta face ca necesitățile de materii și materiale să se stabilească pe baza unor consumuri informative, de multe ori prin indici de consum la milionul de lei producție globală. Uneori, după ce se cunoaște structura efectivă a producției care urmează a se executa apar diferențe între ceea ce s-a prevăzut în planul de aprovizionare — respectiv ca normativ de mijloace circulante — și nevoile reale, cu toate implicațiile care decurg de aici.

În aceste condiții considerăm că pentru a se asigura concordanța necesară între volumul fondurilor și cerințele realizării planului, **ar trebui ca în primul trimestru al anului, întreprinderile constructoare de mașini, la care producția de unicat deține o pondere însemnată, să aibă dreptul să-și reactualizeze calculele care au stat la baza determinării normativului de mijloace circulante**, iar organele financiare să soluționeze problemele care se ridică în legătură cu asigurarea fondurilor pentru finanțarea producției.

● **În al doilea rând**, prin planul financiar se stabilesc — și în mod firesc trebuie să se stabilească — sarcini de accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Practica însă arată că încadrarea în viteză de rotație planificată solicită o anumită perioadă de timp și nu se poate realiza în decursul unui singur trimestru, mai ales în cazul când sarcina de accelerare este mare. De aici decurg pentru unitățile economice greutăți în încadrarea în nivelul fondurilor planificate, îndeosebi în trimestrul I, în care de multe ori la un plan de producție mai mare decât cel din trimestrul IV al anului anterior, fondurile planificate sînt mai mici.

Subdimensionarea prin planurile financiare a necesarului real de fonduri proprii determină unitățile economice să folosească într-o proporție însemnată diferite resurse atrase — beneficii temporar nerepartizate, fonduri de stimulare necheltuite, neachitarea datoriilor față de diverși furnizori — sau credite speciale, fapt de natură să influențeze negativ gestiunea economică, să încarce prețul de cost cu un volum însemnat de dobânzi; analiza efectuată la unele întreprinderi arată că ponderea cheltuielilor legate de plata dobânzilor bancare și a penalităților pentru neefectuarea la timp a plăților către furnizori a ajuns anul trecut la 3—3,5% din totalul prețului de cost, ponderea fiind de câteva ori mai mare decât în urmă cu câțiva ani.

În același timp, întrucît, așa cum am menționat, unitățile sînt obligate să-și desfășoare activitatea cu încadrarea în nivelul fondurilor aprobate prin plan, orice subdimensionare a acestora provoacă greutăți în păstrarea capacității întreprinderii de a face față plăților curente, poate conduce la apariția plăților restante.

Legat de acest ultim aspect, **am dori să menționăm că după părerea noastră, plățile restante denotă în fond existența de fapt a creditului comercial**. Fără îndoială că el apare în mod fortuit și se datorește faptului că în perioada cît o întreprindere se află în situația de jenă financiară, nu este în măsură să-și achite, în termenele legale, contravaloarea materiilor prime, materialelor sau produselor primite de la diverși furnizori; penali-

Cincinalul — înainte de termen!

DIN CRONICA ÎNTRECERII

ÎN ACESTE ZILE premergătoare mării sărbători a muncii — 1 Mai — numeroase colective din întreaga țară, angajate plener în întrecerea pentru realizarea cincinalului înainte de termen, au dobândit remarcabile succese în producție.

DEPĂȘIRI ALE PREVEDERILOR DE PLAN

● De la 1 ianuarie și pînă la mijlocul lunii aprilie, industria siderurgică a livrat construcția de mașini, peste sarcinile de plan, mai bine de 52 000 tone de laminate finite pline din oțel și țevi, îndeplinindu-și astfel angajamentul asumat în einta zilei de 1 Mai.

● Minerii din bazinul carbonifer al Văii Motrului au extras în plus, de la începutul anului și pînă la 15 aprilie, 58 000 tone de lignit. Ei și-au îndeplinit integral angajamentul pe anul în curs. La obținerea acestui succes, o contribuție importantă și-au adus colectivele minelor Horăști, Lupoia, Leurda și Roșiuta.

● În perioada scursă din acest an, colectivele celor trei puternice unități energetice din Oltenia — Hidrocentrale „Porțile de Fier” și Termocentralele de la Ișalnița și Rovinari — Rogoju au furnizat peste prevederi mai bine de 100 milioane kilowati-oră energie electrică.

● Unitățile industriei construcțiilor de mașini-unelte și electrotehnicii au realizat în 1975 produse peste plan în valoare de 226 milioane lei. Această su-

mă se adaugă celor 5 miliarde lei reprezentînd valoarea producției suplimentare de echipamente electronice industriale, aparatură electrică de înaltă tensiune, mijloace de automatizare, celule telefonice automate, scule, obținută în primii patru ani ai cincinalului.

RITMURI ÎNALTE PE ȘANTIERE

● Constructorii din unitățile Ministerului Construcțiilor Industriale au imprimat un ritm înalt de execuție a lucrărilor: pînă la data de 15 aprilie, ei au realizat circa 29 la sută din sarcinile anuale. Au fost predate beneficiarilor mai mult de 130 noi obiective și capacități de producție importante, dintre care 27 au fost realizate înainte de termenele stabilite prin plan.

● În cadrul Șantierului naval Galați a intrat în probe tehnologice, cu două săptămîni mai devreme, fabrica de oxigen de 500 normal metri cubi oxigen pe oră. Noua capacitate de producție va asigura întreprinderii constructoare de nave întreaga cantitate de oxigen necesară proceselor tehnologice.

tățile pentru neachitarea mărfurilor reprezintă, am putea spune, o dobîndă pentru împrumutul acordat.

Evidențiind unele aspecte negative care se întîlnesc în faza de dimensionare a necesarului de fonduri, nu putem să nu menționăm în același timp că **multe din greutățile financiare pe care le întîmpină unitățile economice se datoresc modului în care ele își gospodăresc fondurile de care dispun**, în faptul că, datorită neajunsurilor din procesul de aprovizionare — producție — desfacere, însemnate mijloace materiale sînt imobilizate — uneori timp îndelungat — în stocuri supranormative de materii prime, materiale, producție neterminată sau produse finite, ceea ce reduce viteza de rotație a mijloacelor circulante, diminuează eficiența cu care ele sînt utilizate.

Deși în ultimii ani organele financiar-bancare au acordat un sprijin sporit unităților economice în lichidarea imobilizărilor în stocuri supranormative, organizînd în acest scop numeroase acțiuni de analiză, rezultatele obținute nu sînt în toate cazurile pe măsura eforturilor depuse. După părerea noastră, eficiența acțiunilor întreprinse nu se ridică în toate cazurile la nivelul cerințelor, al posibilităților existente, întrucît **problema imobilizărilor este abordată mai ales prin prisma posibilităților de lichidare, și mai puțin prin cea legată de cauzele de fond ale formării lor** și respectiv al stabilirii și aplicării unor măsuri care să prevină formarea imobilizărilor.

Doresc să subliniez că **neajunsurile existente în dimensionarea și utilizarea fondurilor destinate finanțării activității curente de producție, ca și altele menționate mai înainte își au originea, după părerea noastră, nu în concepția actualului sistem de finanțare, ci sînt generate, în cea mai mare parte, de carențele existente în aplicarea acestuia, de faptul că nu peste tot cadrul normativ, reglementările adoptate sînt corespunzător aplicate**. Există multiple posibilități ca prin conjugarea eforturilor comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, cu cele ale organelor financiar-bancare, mijloacele circulante de care dispun unitățile economice să fie folosite cu eficiență sporită, ca multe din neajunsurile de azi să rămînă într-un viitor apropiat de domeniul trecutului.

Cornel IUGA

**ECONOMIE
NATIONALĂ**

ȘI OBIECTIVELE PLANULUI

CINCINALUL — ÎNAINTE DE TERMEN!

ÎNTRERINDERILE FRUNTAȘE.

O INVESTIGARE a momentului economic actual evidențiază cu pregnanță ca una din trăsăturile sale de bază intensă activitate ce se desfășoară la diverse niveluri și pe multiple planuri pentru creșterea în ritm înalt a economiei românești, pentru îmbunătățirea performanțelor sale calitative. La îndemnul partidului, al secretarului său general, al înflcăratei sale chemări adresate de la înalta tribună a Congresului al XI-lea de a munci mai bine, de a face totul pentru înflorirea patriei, pentru ridicarea ei într-un termen istoric scurt la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, tradiționala întrecere socialistă s-a ridicat pe o treaptă superioară, a căpătat valente noi, înmănușând într-un singur tot obiective cantitative și calitative de cea mai mare importanță pentru accelerarea progresului nostru economic.

Imperios necesară, o asemenea mișcare de mare amploare — ale cărei rațiuni sînt pe deplin înțelese de masele largi de oameni ai muncii — prezintă o însemnătate deosebită în contextul eforturilor pe care întreaga națiune le face pentru îndeplinirea înainte de termen a actualului cincinal și crearea în acest fel a unor condiții optime trecerii la realizarea cincinalului viitor.

Calitatea activității economice și, în consecință, amploarea rezultatelor, depind în bună măsură de modul în care fiecare unitate productivă își organizează munca pentru folosirea integrală și la parametri înalți a potențialului material și uman de care dispune, de măsura în care reușește să asigure fructificarea marilor rezerve interne existente, practic, la toate locurile de muncă. În această adevărată întrecere a bunilor gospodari, ai căror beneficiari sîntem în egală măsură cu toții, numeroase întreprinderi au obținut rezultate deosebit de valoroase, pentru care, de altfel, cu aproximativ o lună în urmă au primit înalte distincții. Cunoașterea experienței înaintate a acestor întreprinderi este, fără îndoială, de interes mai larg, întrucît înlesnește generalizarea inițiativelor valoroase și a metodelor înaintate de muncă.

Tocmai pornind de la asemenea necesități, revista noastră a întreprins de curînd o analiză în citerea întreprinderi fruntașe din Capitală, decorate pentru rezultatele obținute în 1974 cu Ordinul Muncii, în care, pe lângă rezultatele anului trecut, a urmărit și mersul îndeplinirii planului în perioada care a trecut de la începutul acestui an.

Determinantele locului I: cifrice...

● Ce rezultate s-au obținut în realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate?

Așa după cum a relevat ancheta noastră, toate întreprinderile analizate și-au îndeplinit și depășit principalii indicatori de plan — producția globală, producția marfă și, cu o singură excepție, și productivitatea muncii (tabelul nr. 1). Dar nu numai atât. Atingerea și depășirea prevederilor la producția globală și marfă, asociată cu realizarea planului fizic, au permis economiei naționale să beneficieze realmente de o serie de produse de primă importanță, în conformitate cu cerințele planului, ale consumatorilor productivi sau individuali. În condițiile interdependențelor stabilite între unitățile economice, importanța unor asemenea realizări depășește cadrul strict al întreprinderilor respective, întrucît îndeplinirea obligațiilor lor contractuale a facilitat, din acest punct de vedere, realizarea planului de către alte unități cu care colaborează.

O atenție deosebită a fost acordată sporirii permanente a eficienței cu care se desfășoară procesul de producție. Prin îndeplinirea unor măsuri eficiente de raționalizare a consumului de muncă, de folosire a forței de muncă, de eliminare a pierderilor din timpul de lucru, cum și de gospodărire judicioasă a fondurilor materiale și bănești, în primul rînd de micșorare a consumurilor de materiale, în întreprinderile respective productivitatea muncii planificată a înregistrat și ea devansări față de prevederi iar cheltuielile la 1000 de lei producție-marfă s-au situat constant sub plafonul stabilit prin plan.

Asemenea preocupări, cu caracter permanent și cu profunzime evidentă au constituit și temelia unor importante realizări în ceea ce privește angajamentele asumate în întrecere. Cu toate că valoarea producției globale și marfă pe care s-au angajat să o realizeze suplimentar se înscrie în limite variabile ca pondere în totalul producției, ceea ce poate fi reținut este faptul că peste tot ea a fost realizată, iar în unele cazuri (Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava, întreprinderea mecanică de material rulant „Grivița Roșie”), substanțial depășită.

Privite prin această optică, a preocupărilor constante, calitativ superioare, rezultatele obținute demonstrează o abordare complexă a problemelor, cunoașterea și evaluarea realistă a posibilităților, urmărirea zi cu zi a îndeplinirii tuturor indicatorilor de plan, concentrarea eforturilor spre direcțiile principale de acțiune.

...și factoriale

● Care au fost principalele acțiuni care au determinat obținerea locului fruntaș?

Desigur, realizările deosebite obținute în întreprinderile analizate sînt rezultatul unor eforturi sustinute, al adoptării și transpunerii în viață a unor programe complexe de măsuri. Fără a neglija importanța fiecărui factor în parte, am considerat utilă, pentru cunoașterea experienței bune acumulate în aceste întreprinderi fruntașe, depistarea principalelor acțiuni care au contribuit la realizarea succeselor menționate.

1. PERFECTIONAREA ORGANIZĂRII PROPRIU-ZISE A PRODUCTIEI reprezintă — așa după cum au relevat inter-

locatorii noștri — principala direcție în care au fost concentrate eforturile. Desigur, sub multiple forme concrete. La întreprinderea „23 August”, spre exemplu, alături de alte aspecte s-a urmărit perfecționarea programării și urmăririi cit mai judicioase a producției. În cadrul întreprinderii mecanice de material rulant „Grivița Roșie” a avut loc, pe baza unui program minuțios elaborat, reorganizarea atelierelor în vederea aplicării și extinderii muncii în acord global și, totodată, întărirea compartimentului mecano-energetic prin redistribuirea forței de muncă. Această din urmă acțiune a contribuit activ la perfecționarea reparării și întreinerii utilajelor și instalațiilor, a creat posibilitatea unor intervenții operative pentru înlăturarea neajunsurilor ce apar în desfășurarea proceselor de producție. La întreprinderea de confecții și tricotaje s-a urmărit și realizat unificarea tehnologiilor de fabricație la principalele produse: costume pentru bărbați, paltoane, pardesie etc.

2. ÎNNOIEREA ȘI MODERNIZAREA PRODUCTIEI. SPORIREA CALITĂȚII PRODUSELOR au reprezentat, de asemenea, coordonate majore pe care s-a situat activitatea desfășurată în toate întreprinderile analizate. Astfel, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, mecanizarea unor operațiuni cu productivitate redusă au constituit adevărate măsuri prioritare pentru colectivul Combinatului de articole tehnice din cauciuc Jilava. La întreprinderea mecanică de material rulant, precum și în cadrul întreprinderii de reparatii auto au fost proiectate noi tehnologii, în paralel cu extinderea prin asimilări a gamei de prese fabricate și de produse noi.

3. ÎNTĂRIREA DISCIPLINEI TEHNOLOGICE ȘI A MUNCII a reprezentat un alt factor cu multiple implicații favorabile asupra rezultatelor dobîndite. Un rol

important la sporirea eficienței eforturilor îndreptate în această direcție l-au avut și ridicarea pregătirii profesionale a cadrelor. Calificarea înaltă și policalificarea muncitorilor au permis nu numai o cunoaștere mai bună a unor operații dispartate, ci și a unor întregi procese tehnologice în ansamblu, mergând pînă la comportarea produselor la beneficiar. Perfecționarea pregătirii profesionale, alături de desfășurarea unei intense și eficiente munci politice și organizatorice în rîndul tuturor cadrelor, a permis formarea și consolidarea unei adevărate discipline industriale, situată la nivelul unor unități cu tradiție în domeniile lor de activitate.

Realizari '75

● Cum acționați în acest an pentru reeditarea performanței din 1974?

Ultimul an al acestui cincinal se inscrie cu ritmuri înalte de creștere a producției în toate întreprinderile analizate. Sporul planificat al producției globale în 1975 la întreprinderea „23 August“, spre exemplu, se cifrează la 16,8%, iar cel al producției marfă la 21,2% față de realizările anului trecut. Creșteri ale sarcinilor de plan de peste 10% la producția globală întîlnim și la celelalte întreprinderi analizate. În condițiile acestor sporuri substanțiale, la 10 aprilie a. c. prevederile de plan la producția globală și marfă pentru perioada respectivă erau în întreg eșantionul anchetei noastre atinse

plan, a angajamentelor asumate sînt orientate spre:

— Creșterea gradului de utilizare a mașinilor și utilajelor. Față de anul trecut, la Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava, în trimestrul I a.c., indicele de utilizare a mașinilor a sporit cu 6,7%, iar la Întreprinderea mecanică de material rulant cu 1%. În această direcție, în întreprinderile analizate o importanță deosebită a prezentat-o extinderea acțiunii de autoutilitare, care la această din urmă întreprindere, de pildă, a avut ca obiective realizarea standurilor de probat generatoare, mașini de confecționat arcuiri elicoidale, bancuri de lucru ș. a.

— Utilizarea cu eficiență sporită a forței de muncă. Indicele de utilizare a timpului de lucru maxim disponibil al muncitorilor — înregistrat spre exemplu în trimestrul I al acestui an — exprimă o utilizare corespunzătoare a forței de muncă în multe din întreprinderile analizate (96,1% la întreprinderea „23 August“, 95,4% la Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava, 94,9% la Întreprinderea mecanică de material rulant etc.).

Dificultățile — generate

doar de factori exogeni?

● Înlăturarea căror greutăți ar permite obținerea unui loc fruntaș și în acest an?

apreciază ca necesară urgentarea realizării fizice a planului de investiții. În acest sens, se cere sporit aportul constructorului, I.C.S.I.M., precum și al furnizorilor de utilaje tehnologice și respectarea termenelor de livrare prevăzute în contracte. De asemenea, pentru întreprinderea mecanică de material rulant este de o importanță deosebită terminarea lucrărilor de acoperire a traveei de lîngă atelierul de tapițerie, pentru ca acesta să poată fi reorganizat conform necesităților actuale; în acest scop însă este necesar ca Institutul de Proiectări Căi Ferate să urgenteze predarea documentației.

Fără îndoială, rezolvarea acestor probleme depinde în bună măsură de acțiunea unor factori externi de întreprindere. Nu trebuie însă neglijat că este necesar ca pe primul plan să se situeze efortul propriu pe care trebuie să-l depună fiecare colectiv de muncă, valorificarea rezervelor interne însemnate care mai există atît în utilizarea zestrei tehnice din dotare, cit și a factorului uman din întreprindere.

În întrecere cu timpul

● Cînd veți încheia cincinalul actual?

Pe baza rezultatelor bune obținute pînă în prezent, în întreprinderile în care am desfășurat ancheta s-au obținut succese importante în acțiunea de realizare a

Tabelul nr.1

Realizarea sarcinilor de plan

Denumirea unității	Producția globală		Producția marfă		Testata muncii		Cheltuieli la loc de producție marfă	
	1974	10 aprilie 1975	1974	10 aprilie 1975	1974	10 aprilie 1975	1974	10 aprilie 1975
Întreprinderea „23 August“	101,0	100,5	101,1	100,5	100,0	98,4	99,4	102,7
Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava	101,6	102,0	102,0	102,4	101,4	101,9	99,9	99,9
Întreprinderea mecanică de material rulant „Grivița Roșie“	110,5	111,8	110,4	113,6	104,9	102,2	97,5	99,9
Întreprinderea de confecții și tricotaje București	100,5	100,1	100,2	100,0	100,7	100,2	99,9	99,5
Întreprinderea de reparații auto „Grivița“	105,2	105,3	100,8	104,6	107,4	104,2	96,9	99,1

Tabelul nr.2

Realizarea angajamentelor

Denumirea unității	Producția globală		Producția marfă		Gradul de realizare a angajamentului în toată producția anuală		Gradul de realizare a angajamentului în toată producția anuală	
	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975
Întreprinderea „23 August“	0,8	—	119,3	—	0,9	0,7	105,3	111,14
Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava	0,72	0,73	202,7	75,3	0,73	0,74	278,3	127,3
Întreprinderea mecanică de material rulant „Grivița Roșie“	3,6	1,7	186,2	188,3	5,1	1,7	203,7	218,8
Întreprinderea de confecții și tricotaje București	30,7	4	—	24,4	30,8	—	—	—
Întreprinderea de reparații auto „Grivița“	5,1	1,7	101,7	325,8	5,8	1,9	115,8	366,4

și depășite. În ce privește realizarea productivității muncii și a cheltuielilor prevăzute la 1000 lei producție marfă rezultatele cele mai bune s-au obținut la Întreprinderea mecanică de material rulant și la Întreprinderea de reparații auto (tabelul nr. 1).

Cît privește angajamentele asumate în întrecere se poate face o remarcă. Gradul foarte mare de realizare, la 10 aprilie a.c., a angajamentelor anuale la producția globală și marfă pe 1975, care atingeau, de exemplu, la Întreprinderea mecanică de material rulant 188,3% și respectiv 318,8%, iar la Întreprinderea de reparații auto 325,8% și respectiv 366,4%, dovedește că, în unele cazuri, printr-o mai intensă mobilizare a tuturor rezervelor, s-ar putea obține producții suplimentare mult mai mari.

Principalele acțiuni și măsuri din cadrul programelor complexe adoptate pentru realizarea și depășirea sarcinilor de

— Este vorba, în primul rînd, de dificultățile create în procesul de aprovizionare tehnico-materială. Întreprinderea „23 August“ solicită, pentru asigurarea ritmică a bazei tehnico-materiale în conformitate cu planul de producție și ciclurile de fabricație a produselor, un sprijin sporit din partea centralei industriale, a M.I.C.M.G. și a Ministerului Aprovizionării. Un aport sporit din partea conducerii centralei sale industriale apare necesar — conform opiniei specialiștilor de aici — și în cadrul Combinatului de articole tehnice din cauciuc Jilava pentru asigurarea integrală și la timp a materiilor prime din import și a pieselor de schimb.

— Punerea la termen în funcțiune a noilor capacități de producție, atingerea parametrilor proiectați la noile obiective, recuperarea eventualelor restanțe înregistrate, reprezintă, de asemenea, un alt deziderat important. Specialiștii din cadrul întreprinderii „23 August“, de pildă,

cincinalului înainte de termen. La Întreprinderea de reparații auto, de exemplu, cincinalul a fost încheiat la 15 februarie 1975, la Întreprinderea de confecții și tricotaje doar cu două săptămîni mai tîrziu, iar la Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava, la 9 aprilie. Și la celelalte două întreprinderi rezultatele de pînă în prezent creează garanții pentru îndeplinirea cincinalului în patru ani și jumătate.

Experiența acumulată de către unitățile fruntașe este, fără îndoială, pozitivă; cunoașterea și generalizarea ei este menită să servească interesele tuturor unităților productive, economiei naționale în ansamblul său, realizării obiectivelor economice care stau în fața poporului.

George STERESCU
Bogdan PADURE

SCHIMBĂRI STRUCTURALE ÎN REPARTIZAREA TERITORIALĂ A INDUSTRIEI

ÎNFĂPTUIREA consecventă a politicii Partidului Comunist Român de industrializare socialistă a țării a asigurat în perioada construcției socialiste o importantă creștere a producției și potențialului industrial. Paralel cu dezvoltarea industriei și cu modernizarea structurii acesteia pe ansamblul țării, a fost asigurată, în mod treptat, și o structură teritorială armonioasă, eficientă, deceniul actual fiind hotărât în traducerea în viață a politicii Partidului Comunist Român de îmbunătățire a repartizării teritoriale a forțelor de producție, de ridicare a tuturor județelor țării la un înalt nivel de civilizație.

Experiența construcției socialismului în țara noastră arată că în condițiile creșterii rolului de activități și complexității economiei naționale, luarea în considerare a potențialului pe care îl oferă teritoriul la proiectarea și realizarea unei structuri teritoriale armonioase constituie o cerință importantă a epocii actuale. Stabilind strategia dezvoltării

economico-sociale în profil teritorial, Partidul Comunist Român a pornit de la condițiile economice și naturale favorabile existente pe teritoriu și, în strinsă concordanță cu interesele majore ale economiei naționale, a promovat măsurile de natură să creeze premisele necesare dezvoltării industriei în toate județele țării și, în același timp, pentru asigurarea unui cadru organizatoric corespunzător.

Asfel, prin realizarea și dezvoltarea sistemului electroenergetic național și a unui vast program de prospecțiuni geologice și punerea în evidență a unor noi resurse ale subsolului, prin construcția unei întinse rețele de conducte magistrale pentru transportul țițeiului și gazelor, prin modernizarea și dezvoltarea agriculturii, baza energetică și de materii prime a crescut în mod considerabil în toate județele țării, creîndu-se condițiile necesare pentru o puternică expansiune teritorială a industriei. În același timp, s-a acționat pe linia dezvoltării transporturilor și telecomunica-

țiilor, condițiile necesare pentru stringerea și amplificarea legăturilor economice între diferitele unități administrative teritoriale.

De asemenea, în contextul măsurilor luate pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, au fost adoptate importante hotărâri menite să asigure un cadru organizatoric mai favorabil pentru desfășurarea activității de planificare economico-socială în profil teritorial. Între acestea menționăm adoptarea noii organizări administrative teritoriale a țării, a Legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a Republicii Socialiste România, a Legii cu privire la sistematizarea teritoriului și a localităților urbane și rurale, precum și instituționalizarea activității de planificare economico-socială în profil teritorial și perfecționarea continuă a metodologiei, metodelor și sistemului de relații pentru elaborarea și urmărirea îndeplinirii planului în profil teritorial.

Creșterea ponderii județelor mai puțin dezvoltate în trecut

PÎRGHIA PRINCIPALĂ în îmbunătățirea repartizării industriei pe teritoriu o constituie politica de investiții și respectiv amplasarea noilor capacități de producție.

Ca act de gestiune economică, amplasarea trebuie să asigure noilor unități industriale, condiții favorabile de desfășurare a activității și rezultate economice avantajoase. În același timp repartizarea teritorială a investițiilor și, în mod deosebit amplasarea unităților industriale, ca ramură propulsoare a întregii dezvoltări, incumbă marea responsabilitate a asigurării apropierii între județe în ceea ce privește dezvoltarea economico-socială și nivelul de trai al populației, noile obiective industriale trebuind să se încadreze ca parte organică în viața localităților.

În conformitate cu concepția partidului nostru, la amplasarea obiectivelor industriale criteriile de eficiență economică se îmbină în mod organic cu considerentele politico-sociale. luîndu-se în considerare o multitudine de elemente și factori determinanți în obținerea unei eficiențe economice cât mai ridicate, precum și efectele lor economico-sociale în viața județelor și localităților. În acest context, în cazuri de eficiență echivalentă s-a acordat prioritate localităților și respectiv județelor mai puțin dezvoltate.

Pe măsura creșterii posibilităților economiei naționale și în mod deosebit în ultimii ani o parte tot mai mare a investițiilor industriale a fost alocată dezvoltării județelor cu un potențial

industrial mai scăzut sau cu un nivel mijlociu de dezvoltare. Dacă în județele și centrele tradițional industriale, cea mai mare parte a investițiilor a fost folosită pentru dezvoltarea, modernizarea și integrarea cu noi secții a întreprinderilor existente sau pentru construirea unor întreprinderi noi de un înalt nivel tehnic, în județele cu un potențial industrial mai scăzut, calea principală pentru dezvoltarea industriei a constituit-o construcția de noi întreprinderi.

Pe această bază producția globală industrială a crescut în 1973 față de 1960 de 15,3 ori în județul Ialomița, de peste 14,4 ori în Olt, de 9,4 ori în Argeș, 6,4 ori în Constanța, 9,3 ori în Dolj, 9,5 ori în Galați, 9,9 ori în Iași și 8,6 ori în Teleorman. Creșteri peste medie pe țară s-au înregistrat și în alte județe, în trecut mai puțin dezvoltate sau cu un nivel mijlociu de dezvoltare industrială, cum sînt: Bacău, Bihor, Brăila, Buzău, Dimbovița, Gorj, Mehedinți, Mureș, Tulcea și Vaslui.

O caracteristică a primilor 3 ani ai actualului cincinal constă în faptul că toate județele din categoria de mai sus au înregistrat ritmuri medii anuale de creștere a producției globale industriale superioare mediei de 12,7% :

- peste 20% județele : Buzău, Galați, Mehedinți și Olt;
- 15—20% județele : Argeș, Constanța, Covasna, Dimbovița, Harghita, Ialomița, Iași, Sălaj, Vaslui, Vilcea și Vrancea;
- 12,8—15% județele: Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Dolj, Ilfov, Satu Mare, Suceava și Teleorman.

Tendința de creștere a ponderii unor județe mai puțin dezvoltate, în producția globală industrială a țării, manifestată în întreaga perioadă a construcției socialiste, s-a accentuat și generalizat în ultimii ani, devenind o realitate vizibilă. Astfel, cele 22 județe (punctele d și e din tabelul nr. 1) care în trecut aveau un potențial industrial mai scăzut și-au sporit ponderea în producția industriei de la 21,0% în anul 1960, la 29,9% în anul 1973.

Se remarcă accentuarea deosebită în perioada 1966—1973 a creșterii ponderii, în producția globală industrială a țării, a județelor mai puțin dezvoltate.

Numărul județelor cu ponderi mai mici de 1% în producția globală industrială a țării a scăzut de la 13% în anul 1960 la 8% în anul 1973, unele județe în trecut cu un potențial industrial scăzut sau cu un nivel mijlociu de dezvoltare ajungînd în anul 1973 la o producție industrială echivalentă sau chiar mai mare decît cea a unora dintre județele tradițional industriale în condițiile în care și acestea din urmă au înregistrat sporuri însemnate de producție (tabelul nr. 2).

Este de menționat că realizările obținute în anul 1973 nu reflectă în întregime efortul de investiții făcut de economia națională pentru dezvoltarea acestor județe, deoarece multe dintre obiectivele industriale începute în ultimii 2—3 ani au intrat sau vor intra în funcțiune parțial sau cu întreaga capacitate după sfîrșitul anului.

Îndeplinirea și depășirea sarcinilor planului de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1974 reprezintă un important pas pe linia creșterii potențialului industrial al tuturor județelor țării și cu deosebire în unele județe în trecut mai puțin dezvoltate.

Tabelul nr.1

Ponderele județelor în producția industrială globală

Gruparea județelor ^{x)}	Procente din producția globală industrială		
	1960	1965	1973
a) Municipiul București	17,5	17,8	17,0
b) 9 județe cu o pondere de 3,0—8,0% (Prahova, Hunedoara, Brașov, Timiș, Sibiu, Caraș-Severin, Cluj, Bacău și Mureș)	42,4	40,8	35,5
c) 8 județe cu o pondere de 2,0—2,9% (Arad, Maramureș, Neamț, Bihor, Galați, Brăila, Dimbovița și Suceava)	19,1	17,7	18,5
d) 9 județe cu o pondere de 1,0—1,9% (Argeș, Constanța, Dolj, Iași, Alba, Ilfov, Harghita, Satu Mare și Buzău)	13,1	14,9	18,8
e) 13 județe cu o pondere de sub 1% (Gorj, Vilcea, Mehedinți, Vrancea, Botoșani, Covasna, Vaslui, Bistrița-Năsăud, Olt, Teleorman, Tulcea, Ialomița și Sălaj)	7,9	8,8	10,4
x) Gruparea a fost făcută după ponderea județelor în producția globală industrială în anul 1960, tocmai pentru a demonstra progresele realizate de județele în trecut mai puțin dezvoltate.			

Față de o creștere medie a producției globale a industriei cu 15% față de anul 1973, în unele dintre aceste județe s-au înregistrat creșteri mult mai însemnate: Cluj 44,5%, Sălaj 36,3%, Teleorman 35,4%, Iași 30,2%, Tulcea 25,9%, Satu Mare 23,2%, Dimbovița 22,9%, Neamț 20,4%, Bistrița-Năsăud 20,0%.

Tabelul nr. 2

Evoluția ponderii unor județe în producția globală industrială a țării

1960		1973		1960		1973	
Galați	2,1	4,2	Hunedoara	7,0	4,2		
Argeș	1,9	3,8	Timiș	4,1	3,8		
Dolj	1,7	3,3	Sibiu	4,0	3,5		
Iași	1,5	3,0	Cluj	3,4	3,4		
			Caraș-Severin	3,8	2,2		

Schimbări în structura producției județelor

DEOSEBIT de semnificativ este faptul că industria, ramura economiei naționale cu cea mai înaltă productivitate, deține în prezent ponderea cea mai mare în economia tuturor județelor țării. Un alt rezultat calitativ deosebit al procesului de industrializare socialistă a țării îl constituie puternica expansiune teritorială a ramurilor de bază ale industriei, îmbunătățirea structurii pe ramuri a producției globale realizată pe ansamblul industriei regăsindu-se în toate județele țării. Să analizăm, în această lumină, modificările care s-au produs și cum se regăsesc ele pe plan teritorial.

Prospecțiunile geologice au pus în evidență noi rezerve de țitei, gaze, cărbuni, șisturi bituminoase, ceea ce a făcut posibilă o importantă creștere a bazei energetice și în unele județe în trecut lipsite de exploatare. Prin deschiderea noului bazin carbonifer în Oltenia și a unor noi zone de extracție a țiteiului, prin construirea rafinăriilor de la Gheorghe Gheorghiu-Dej, Brazi, Pitești, Dărmănești și Suplacul de Barcău, cit și prin dezvoltarea exploatărilor și unităților de prelucrare existente, producția industriei combustibilului a crescut într-o proporție considerabilă, atât în județele care dispuneau de o asemenea industrie, cum sînt Hunedoara, Prahova, Mureș, Bihor, Bacău, Buzău, Covasna, Dimbovița, Sălaj etc., cit și în unele județe în care industria combustibilului a fost construită în mod practic în anii construcției socialiste: Argeș (în ceea ce privește extracția și prelucrarea țiteiului), Arad, Botoșani, Brăila, Dolj, Galați, Gorj, Ialomița, Ilfov, Mehedinți, Neamț, Olt, Suceava, Timiș, Vilcea etc. Este semnificativ faptul că în anul 1973 în județul Argeș se realiza 8,5% din producția totală de combustibil a țării, iar în județul Gorj 7,8%, în timp ce în 1965 județele respective realizau 3,9% și 3,2%. Industria combustibilului este prezentă astăzi în 30 din cele 39 de județe ale țării.

Prin dezvoltarea extracției de țitei, gaze și cărbune, și trecerea la valorificarea potențialului hidroenergetic al țării, sistemul electroenergetic național a căpătat o nouă structură teritorială. Este suficient să arătăm că, la sfîrșitul anului 1973, puterea instalată în grupurile electrogene depășea 1000 MW în județele Dolj, Hunedoara, Mehedinți și Mureș, ceea ce reprezintă de peste două ori puterea instalată în România anulului 1938 (501 MW), iar alte 7 județe aveau 400—900 MW fiecare: Argeș, Bacău, Gorj, Neamț, Prahova, Vilcea și municipiul București.

Pe lângă dezvoltarea centrelor siderurgice existente (Hunedoara, Reșița), metalurgia feroasă o regăsim astăzi și într-o serie de alte județe — Galați, Buzău, Dimbovița, Iași și Neamț, în care au fost construite noi obiective. Este de remarcat faptul că fiecare dintre combinatele siderurgice de la Galați, Hunedoara, Reșița (în viitor și Întreprinderea de oțeluri speciale din Tîrgoviște) depășesc de mai multe ori producția României anulului 1938. Ca pondere creșterea cea mai spectaculoasă a realizat-o județul Galați, care a dat în 1973 31% din producția metalurgiei feroase față de 5,6% în 1965. Cit despre metalurgia neferoasă, aceasta era localizată în trecut în principal în bazinele de extracție a minereurilor din județele Maramureș, Alba, Hunedoara, Harghita, Tulcea și respectiv în încă cîteva centre de prelucrare a minereurilor sau a deșeurilor din metale neferoase, între care Baia Mare, Zlatna, Copșa Mică și București. Acestea au cunoscut în continuare o importantă dezvoltare. Prin deschiderea unor noi exploatare de minereuri neferoase la Vișeu, Deva, Rodna, Moldova Nouă, Oravița, Fundul Moldovei, Leșul Ūrsului și de bauxită în județul Bihor, cit și prin construcția Întreprinderii de aluminiu Slatina, Întreprinderii de alumina Oradea, și de curînd din Tulcea, a unor noi secții și instalații la Combinatul chimico-metalurgic Baia Mare, la unitățile de la Zlatna și Copșa Mică, a unor noi instalații de preparare și concentrare a minereurilor, repartizarea teritorială a metalurgiei neferoase și a extracției minereurilor neferoase s-a îmbunătățit, asigurînd ridicarea economică a unor zone și localități în trecut mai puțin dezvoltate.

În cadrul ramurii a crescut mai ales ponderea județelor Olt (de la 2,3% în 1965 la 24,1% în 1973) și Bihor (de la 1,8% la 5,9%).

Este cunoscut rolul deosebit al industriei construcțiilor de mașini în dezvoltarea de ansamblu a economiei naționale. În trecut, această ramură era concentrată în numai cîteva centre industriale — București, Brașov, Ploiești, Sibiu, Timișoara, Reșița, Cluj-Napoca, Sibiu și Arad. Așlăzi, în mod practic, construcția de mașini este prezentă în toate județele țării. Este semnificativ faptul că unele județe care în trecut nu dispuneau de nici o uzină constructoare de mașini mai importantă, au deținut în anul 1973 ponderi însemnate în valoarea producției globale industriale a acestei ramuri: Argeș 5,3%, Dimbovița 3,0%, Dolj 4,2%, Galați 2,2%, Mureș 2,1%, Brăila 1,9% etc. în condițiile în care industria constructoare de mașini și-a sporit producția totală în perioada 1951—1973.

Pentru locul pe care îl ocupă această ramură pe plan teritorial este concludent faptul că în anul 1973 ponderea construcției de mașini era de peste 15% în producția globală a unui număr de 26 județe (în 12 județe această proporție urcînd la peste 30%); între acestea se află județe care în trecut erau aproape lipsite de fabrici și uzine constructoare de mașini și utilaje (cu excepția unor ateliere meșteșugărești sau ateliere de reparat material rulant) cum sînt: Argeș, Bihor, Buzău, Constanța, Dimbovița, Dolj, Gorj, Iași, Ilfov, Mehedinți, Mureș, Olt, Sălaj, Teleorman și Vaslui.

Mult mai bine repartizată pe teritoriu este așlăzi și industria chimică, ramură care dispune de o bogată bază de materii prime. Coordonat cu nevoile agriculturii și cererile de export au fost construite combinate de îngrășăminte chimice la Craiova, Turnu Măgurele, Roznov, Tîrgu Mureș, Arad, Făgăraș, Năvodari, asigurîndu-se o echilibrare pe teritoriu a producției și consumului. Construirea combinatelor petrochimice de la Brazi, Pitești, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a combinatelor chimice de la Rîmniceu Vilcea și Făgăraș, a întreprinderilor de fire și fibre sintetice și artificiale de la Săvinești, Iași și Brăila, a întreprinderilor „Policolor” — București, „Colorom” — Codlea, a celei de antibiotice Iași, precum și a numeroase unități de prelucrare a maselor plastice, au modificat în mod fundamental repartizarea teritorială a producției industriei chimice. În anul 1973, județe ca: Argeș, Bacău, Dolj, Iași, Mureș, Neamț și Vilcea, în care în trecut chimia era inexistentă sau foarte slab reprezentată, au avut ponderi de peste 4% în producția globală a acestei ramuri. S-au afirmat, de asemenea, cu ponderi de 1,5—4,1% și județele Bihor, Brăila, Buzău, Constanța, Teleorman, în care au fost puse în funcțiune sau sînt în curs de realizare importante obiective ale industriei chimice.

În ce privește extracția minereurilor nemetalifere și produsele din substanțe abrazive, pe lângă dezvoltarea și crearea de noi capacități în județele Cluj, Caraș-Severin, Constanța, Gorj, Hunedoara, Mehedinți, Maramureș, Prahova, Timiș, Tulcea și Vilcea, au fost deschise noi exploatare în județul Suceava, iar la Slatina, în județul Olt, a fost construită cea mai importantă unitate de produse cărbunoase, care în anul 1973 a deținut aproape 21% din producția globală a acestei ramuri.

În procesul dezvoltării și modernizării industriei de construcții s-a realizat o echilibrare pe teritoriu a producției și consumului, ținînd seama de volumul mare de transport pe care acestea îl impun. În strînsă concordanță cu programul de construcții, în mod deosebit cu repartizarea teritorială a construcției de obiective economice și locuințe, au fost create fabrici de prefabricate din beton armat în majoritatea județelor țării. Dintre acestea le amintim pe cele de la București, Craiova, Brașov, Oradea, Iași, Cluj, Tîrgu Mureș, Arad, Călărași, Constanța, Roman, Bacău, Piatra Neamț, Galați. În prezent, fiecare zonă geografică a țării își asigură necesarul de ciment, var și prefabricate, iar fiecare județ în parte necesarul de materiale de zidărie, ceea ce a redus în mod considerabil distanțele de transport, asigurînd importante economii.

O contribuție deosebită la îmbunătățirea repartizării teritoriale a industriei a adus-o ramura prelucrării lemnului. Amplasarea noilor combinate de industrializare a lemnului ca și a unor fabrici de mobilă s-a făcut ținînd seama de volumul mare de transport al masei lemnoase, în orașe situate avantajos față de exploatarele forestiere sau căile de transport. Cele 6 județe (Cluj, Mehedinți, Suceava, Brăila, Ialomița și Constanța) în care în anii construcției socialiste au fost construite noile combinate de celuloză și hîrtie au deținut în anul 1973 aproape 60% din producția globală a acestei ramuri.

Ramurile industriei ușoare și alimentare, care cu investiții relativ mai reduse și cu termene scurte de punere în funcțiune au efecte deosebit de active în ocuparea forței de muncă, îndeosebi a femeilor și, respectiv, în ridicarea economică a unor orașe și creșterea veniturilor populației, s-au dezvoltat atît prin integrarea cu noi secții și modernizarea întreprinderilor existente în

Marin CEOPONEA
economist

(Continuare în pag. 24)

„Ceea ce este hotărîtor în formarea copiilor ca oameni înaintați ai epocii socialismului și comunismului este de a sădi în inimile lor iubirea și respectul față de muncă, izvorul celor mai mari și mai depline satisfacții, principalul mijloc de perfecționare umană, de progres social”.

(Din cuvîntarea tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU la cea de-a
II-a Conferință Națională a Orga-
nizației Pionierilor)

ANUL SCOLAR 1969—1970 va fi reținut în conștiința multor pionieri și adulți prin apariția unei inițiative deosebit de valoroase: crearea primelor microcooperative agricole de producție ale pionierilor și școlărilor din județul Vâlcea. În momentul experimentării, nici cei mai optimiști organizatori nu întrevădeau extinderea atât de rapidă a acestui fenomen: astăzi funcționează 3 251 microcooperative, cu o suprafață totală de teren de peste 8 200 ha.

În cele ce urmează încercăm să răspundem — cu contribuția unui mare număr de profesori, pionieri, ca-

PRINCIPIUL educației copiilor prin muncă și pentru muncă a devenit în ultimii ani principiul de bază, călăuzitor în educația tinerei generații: diversitatea formelor în care se transpune în viață dovedește pasiune, efort, o căutare asiduă de mijloace practice și eficiente de formare a viitorului cetățean constructor al comunismului. Între aceste forme, constituirea microcooperativelor agricole de producție reprezintă un real și imens pas înainte.

Existența a 3 251 microcooperative, în care lucrează aproape 345 000 de copii transformă această formă de pregătire pentru viață a tinerei generații într-unul dintre cele mai eficiente și cuprinzătoare sisteme de educație practică. Perioada scurtă parcursă de această formă de pregătire de la stadiul de experiment la cel de fenomen generalizat — de circa 5 ani — dovedește, înainte de toate, că el se integrează perfect în specificul național de educație a tinerei generații, că răspunde în egală măsură atât unor cerințe reale de ordin psihopedagogic, cât și de ordin practic.

Realizări și realizatori

EXISTĂ intrucitva o neconcordanță între dimensiunea realizatorilor și cea a realizărilor lor: de cele mai multe ori, realizările sînt mai aproape de cei mari, de părinți, decît de copii.

Pentru a prezenta cît mai succint experiența acumulată de pionieri în acest domeniu, am solicitat cadrelor de răspundere din 40 școli generale (elevi, pionieri, profesori) să prezinte principalele rezultate și realizări ale microcooperativelor lor, să evidențieze experiențe valoroase, cu posibilități de extindere, să exprime opinii și să formuleze propuneri pentru îmbunătățirea activității educative practice în cadrul microunităților. (Pentru ușurarea lecturii, răspunsurile au fost sintetizate în casele alăturate).

În cele mai multe microcooperative rezultatele obținute depășesc semnificația unei simple activități pionieresti. Iată cîteva exemple.

Educația prin muncă, pentru muncă

MICROCOOPERATIVELE AGRICOLE

— UN FACTOR

EDUCAȚIONAL EFICIENT

Investigație „R. E.” în 40 microcooperative agricole de producție

dre de răspundere din diferite instituții — la unele întrebări care să faciliteze înțelegerea și semnificațiile acestui fenomen:

- Ce factori au sprijinit dezvoltarea microcooperării la proporțiile sale actuale?
- Ce reprezintă pe plan educativ-formativ și economic această experiență națională?
- Ce posibilități și resurse de perfecționare a activității se creează pe măsura dezvoltării microcooperativelor?

Microcooperatorii din comuna Gornești (Mureș) au obținut producții neobișnuite la hectar la cultura cartofului: 62 000 kg/ha la soiul Desirée și 65 000 kg/ha la soiul Jarla. Aceste randamente i-au determinat pe părinți — cooperatori de la C.A.P. Gornești — să cultive cele două soiuri pe o suprafață de 50 ha. În fapt, microcooperativa din Gornești poate fi considerată o stație-pilot unde se experimentează 11 soiuri de cartofi.

În județul Suceava, microcooperatorii cultivă 377 ha cu porumb, cartofi, legume, pomi. În comuna Bucecea, prin aplicarea unor metode agrotehnice menținute și ca rezultat al unor cercetări proprii s-a obținut o producție de peste 40 000 kg de cartofi la hectar. Și

Din aceste exemple, și din multe altele, rezultă că pionierii și-au luat „rolul” în serios. Preocuparea lor de a executa lucrările agricole la timp și de bună calitate, de a fertiliza terenul în perioadele optime (de multe ori cu peste 20 tone de îngrășăminte organice la hectar), grija față de avutul obștesc dovedesc viabilitatea și eficiența sistemului practic de educație. Totodată, acesta creează și cadrul necesar însușirii și consolidării unor cunoștințe și deprinderi de specialitate. Nici o lecție teoretică, oricît de bine ar fi fost pregătită, n-ar fi dus la înțelegerea ațit de temeinică a sistemului de retribuție în acord global cum a realizat-o aplicarea lui la microcooperativa din Liteni. Dealtfel, satisfacția muncii și gradul de înțelegere a utilității acesteia sînt foarte ridicate la elevi. (Dintr-o anchetă întreprinsă în rîndul a 500 elevi membri cooperatori din 4 unități școlare a rezultat că 85% dintre copiii investigați efectuează cu plăcere activitatea fizică și intelectuală depusă în cooperativa școlară, iar 90% au menționat că se ajută între ei în procesul muncii, ceea ce demonstrează că la această vîrstă se manifestă înțelegerea necesității muncii colective¹⁾).

Ce activități dezvoltă pionierii în microcooperative?

CULTURI: porumb, cartofi, sfeclă (de zahăr și furajeră), floarea-soarelui, legume, pomi, viță de vie, plante de nutreț, plante tehnice, coacăze, trandafiri etc.

ÎN ZOOTEHNIE: creșterea viermilor de mătase, creșterea păsărilor de curte, a porumbelilor, a iepurilor de casă, ovine, porcine.

ALTE SECTOARE: apicultură, amenajarea de clește pentru pescuit, activități anexe (impletuită).

aici a fost individualizat un soi de cartof, denumit soiul „Bucecea”, fiind preluat și de alte unități. Tot în județul Suceava, pionierii de la liceul din Liteni au obținut peste 95 mii kg cartofi de pe o suprafață de 4,5 ha, iar pionierii din Reușeni au obținut rezultate deosebite la cultura porumbului, a gulii și cartofului. (La microcooperativa din Reușeni s-a instaurat un climat de intensă întrecere cu cooperativa „mare”, căreia i s-a decernat de două ori „Ordinul Muncii” clasa I pentru cultura cartofului. Aici, specialiștii au determinat o corelație directă, faptea între realizările părinților și cele ale copiilor, un mod concret de însușire pozitivă a dragostei față de muncă a elevilor).

În județul Vâlcea, microcooperatorii din Tîrgu Gîngulești au realizat un venit de 60 000 lei în 1974 în urma valorificării producției de miere (obținută de la II stapi), a iepurilor de casă, a legumelor și fructelor.

Cum este organizată microcooperativa agricolă?

ÎN FUNCȚIE de condițiile și de posibilitățile locale se încheie o convenție între cooperativa agricolă și școala generală în care se prevăd: suprafața de teren pe care cooperativa agricolă o pune la dispoziția școlii, lucrările care trebuie efectuate, producțiile planificate, condițiile de transport și valorificare a producției etc. Suprafața de teren diferă mult de la unitate la unitate: în cazul celor 40 microcooperative suprafața este cuprinsă între 0,3 ha și 6 ha. Cei mai mulți din cei investigați consideră însă că suprafața agricolă optimă este de 3 ha.

Modul de organizare a microcooperativelor este identic cu cel al cooperativei mari. Toate funcțiile sînt îndeplinite de pionieri

În ce constă valoarea educativă a acestui experiment* ?

1. Formează deprinderea de a munci;
2. Constituie cadrul pentru aplicarea în practică a cunoștințelor de agricultură și biologie;
3. Oferă posibilitatea însușirii unor cunoștințe precise, unor lucrări. (De exemplu: executarea lucrărilor de întreținere a culturilor, altoirea pomilor și arbuștilor, cultivarea legumelor, gestionarea bunurilor etc.);
4. Familiarizează copiii cu tehnica nouă;
5. Orientează elevii către școli și activități agricole;
6. Elevii se cunosc mai bine între ei în procesul muncii;
7. Contribuie la educarea spiritului gospodăresc, a muncii în comun, a spiritului de înțelegere;
8. Elevii învață să prețuiască munca, să gospodărească avutul obștei;
9. Se dezvoltă responsabilitatea față de îndeplinirea sarcinilor;
10. Creează condiții pentru aplicarea și însușirea principiului cointeresării materiale, pentru înțelegerea valorii stimulentele morale;
11. Dezvoltă spiritul organizatoric, stimulează imaginația, consolidează o optică pragmatică în abordarea lucrurilor și un gust pentru acțiune și inițiativă;
12. Oferă copiilor satisfacția muncii concrete, a rezultatelor muncii;
13. Contribuie la formarea deprinderilor de muncă și conducere colectivă;
14. Reprezintă un mijloc eficient de pregătire pentru viață;
15. Contribuie la întărirea prieteniei dintre elevi (în școlile în care învață și muncesc copii de diferite naționalități);
16. Contribuie la dezvoltarea fizică armonioasă a copiilor.

*) Tabloul a fost alcătuit pe baza opiniilor exprimate de cei investigați.

- pentru procurarea de materiale necesare microcooperativei 5 000
- pentru dotarea bazei sportive 4 000
- pentru alte activități pionieresti 2 000

Total 31 000

La această școală, modalitățile practice prin care se realizează venituri cunosc o diversificare continuă: din colectarea și predarea deșeurilor și plantelor medicinale, din activitatea practică desfășurată direct în unitățile agricole, din activitatea cercului foto, iar cea mai mare parte din valorificarea produselor obținute în microcooperativă.

Balanta veniturilor și cheltuielilor microcooperativei agricole din Cherechiu (Bihor) — de la înființare — este intrucitiva asemănătoare și reflectă sporirea capacității de a obține venituri în creștere de la un an la altul: 2 686 lei în 1970; 2 970 lei în 1971; 4 457 lei în 1972; 10 499 lei în 1973 și 11 217 lei în 1974 (total: 31 899 lei). În aceeași perioadă, cheltuielile au fost repartizate astfel:

- mașini și unelte pentru atelier 8660
- dotarea laboratorului și cabinetelor 9079
- echipament și material sportiv 3740
- excursii, activități pionieresti 3500
- premiile microcooperativei 6850

Total: 31 829

În acest an s-a prevăzut să se obțină, prin plan, un venit de 13 100 lei. La această microcooperativă este interesant de urmărit evoluția sectorului zootehnic: în 1972 pionierii au început cu creșterea unui porc și au îngrijit 4 iepuri, 3 păsări de curte și 10 perechi porumbei. În 1974 sectorul zootehnic era constituit din 8 porcine, 17 iepuri, 18 păsări de curte, 2 ovine și 15 perechi porumbei.

În școlile investigate, aproape fără excepție, sumele obținute din activitățile practice sînt utilizate pentru dotarea unor laboratoare, pentru organizarea unor excursii în grup și a altor activități pionieresti, pentru procurarea de echipament sportiv, televizoare, magnetofone, picupuri, pentru procurarea de material săditor, amenajarea de sere și chiar pentru cantină și asfaltarea terenului sportiv.

Rezultă de aici că activitățile practice pot și trebuie să stea la baza creșterii gradului de dotare a școlilor, la cointeresarea elevilor prin premiile lor pentru activitatea depusă sau cu prilejul participării la diferite concursuri școlare, profesionale etc., la intensificarea activităților pionieresti în general. Între aceste genuri

Ce propun cadrele investigate pentru îmbunătățirea activității microcooperative-lor ?

1. Acordarea unui teren de bună calitate, în apropierea școlii;
2. Terenul să nu fie schimbat de la un an la altul și nici dispersat în multe trupuri;
3. Utilajele cu care se execută lucrările să fie dintre cele mai moderne pentru a familiariza elevii cu tehnica viitorului;
4. Să se asigure semințe cu valoare biologică ridicată;
5. Asistența acordată de specialiștii cooperativei agricole „mari” să aibă un rol educativ mai pronunțat;
6. Să se acorde mai mult sprijin dezvoltării unor microsectoare zootehnice;
7. Să nu se impună culturile agricole de către cooperativa „mare” (fără a lua în considerare și opiniile pionierilor);
8. Planificarea și evidența muncii să se realizeze pretutindeni de către elevi;
9. Sporirea numărului de ore afectate lucrărilor practice în agricultură;
10. Intensificarea schimburilor de experiență între microcooperativele fruntașe;
11. Să se reglementeze cât mai unitar și elastic modul de utilizare a veniturilor;
12. Să se extindă sistemul de premii și cointeresare a microcooperatorilor în muncă;
13. Să se asigure imprimare simple pentru evidența activităților, pentru contabilizarea veniturilor și cheltuielilor.

de activități se stabilește o corelație strînsă, prețuită de pionieri în activitatea zilnică, care propulsează și motivează toate acțiunile cu caracter educativ.

Ion MANEA

1) Pionierii și munca, Editura politică, București, 1974, pag. 155.

Cum trebuie sprijinită activitatea microcooperativei în viitor ?

Consiliul Național al Organizației Pionierilor a organizat două constatări republicane cu președinții microcooperativei agricole: prima la Liceul agricol din Dragomirești-Vale și cealaltă la I.C.C.P.T. Fundulea. În cadrul acestor constatări s-au făcut numeroase propuneri vizînd sporirea eficienței activității microcooperativei, din care am reținut următoarele:

1. Consiliile județene ale organizației pionierilor — la cererea conducerii școlii și a consiliului organizației pionierilor — vor fi sprijinite să înființeze microcooperative în toate comunele și satele unde există cooperative agricole de producție;

2. Suprafața de teren încredințată microcooperativei nu va depăși 3 ha; se va atribui teren fertil, aproape de școală și nu se va schimba amplasamentul de la un an la altul;

3. Cooperativa agricolă va încheia cu conducerea școlii și consiliului organizației pionierilor un angajament în care se vor insera obligațiile reciproce. (Se vor menționa randamentul la hectar, lucrările ce trebuie executate, forma de retribuție — aceeași cu cea prevăzută în Statutul C.A.P. — plata muncii S.M.A., contravaloarea semințelor, a îngrășămintelor etc, modul de valorificare a producției);

4. Personalul de conducere din cooperativa „mare” va sprijini întreaga activitate a cooperativei „mici”, asigurînd toate condițiile pentru obținerea recoltelor planificate; la cererea consiliului de conducere a microcooperativei, cadrele din C.A.P. vor sustine referate, vor efectua aplicații practice în fața pionierilor;

5. Cooperativa „mare” va sprijini dezvoltarea unor activități similare în cooperativa „mică”. Pentru dezvoltarea unor microsectoare zootehnice, C.A.P. va pune la dispoziție stupi de albine, iepuri de casă, viermi de mătase și alte efective restrînse de animale;

6. Cooperativa „mare” va înlesni efectuarea unor lucrări de cercetare, chiar pe loturile sale experimentale; membrii microcooperativei vor avea acces la laboratorul cooperativei și vor fi sprijiniți să cunoască și să întrebuințeze instrumentele din dotare.

Aceste propuneri sînt analizate în prezent la nivelul Uniunii Naționale a Cooperativei Agricole de Producție și al Consiliului Național al Organizației Pionierilor.

și școlari, cadrele didactice și specialiștii cooperativei „mari” avînd mai mult un rol de consilieri. În unele școli participarea elevilor la activitatea microcooperativei are la bază cererea scrisă a acestora, ceea ce întărește spiritul de răspundere în executarea lucrărilor.

Cum se utilizează veniturile realizate de microcooperativă

ÎN MULTE UNITĂȚI școlare se realizează venituri superioare de la un an la altul nu numai din activitatea depusă în microcooperativă, ci și din alte activități pionieresti cu caracter agricol. Se pune deci în mod firesc întrebarea: cum se utilizează acestea ?

În legătură cu acest aspect ar trebui precizat că obținerea de venituri din activitățile practice pionieresti nu constituie un scop în sine, dar nici un obiectiv de neglijat. Esențial rămîne rolul educativ al activităților. Totuși, în multe microcooperative veniturile au sporit continuu în urma diversificării activității și pe această cale s-a dezvoltat baza tehnico-materială a școlii

La Școala generală „Leontin Sălăjan” din Bantău (Satu Mare) veniturile obținute în urma livrării producției agricole au crescut de la 9 000 lei în 1972 la 31 000 lei în 1974. Cei 31 000 lei au fost utilizați astfel:

- pentru dotarea atelierelor școlare 7 000
- pentru înființarea laboratorului de fizică 5 000
- pentru dotarea cu mijloace audio-vizuale 8 000

PARTICIPAREA NEMIJLOCITĂ A OAMENILOR MUNCII LA CONDUCEREA UNITĂȚILOR ECONOMICE.

CONDUCERE ORGANIZARE

Conducerea colectivă: expresie
a dezvoltării și adâncirii
democrației socialiste

STRATEGIA construcției socialiste implică, concomitent cu dezvoltarea și modernizarea în ritm rapid a forțelor de producție, perfecționarea sistematică a relațiilor de producție, profunde mutații calitative în viața economică și socială. În procesul revoluționar de edificare a socialismului Partidul Comunist Român acționează cu consecvență pentru dezvoltarea și adâncirea democrației socialiste, pentru lărgirea și perfecționarea cadrului organizatoric și legislativ de participare plenară a oamenilor muncii, a întregului popor la conducerea societății, la elaborarea, adoptarea și controlul deciziilor, pe baza unei studii continue și sistematice a realității, călînd să pună în concordanță, permanent, formele de organizare și conducere cu cerințele fiecărei etape de dezvoltare. Un loc central în procesul perfecționării îl ocupă raționalizarea actului de conducere social-economică, așezarea activității de conducere pe criterii științifice prin utilizarea de metode, tehnici și procedee moderne, eficiente de analiză, decizie și control, lărgirea cadrului organizatoric și legislativ care să permită, pe baza concepției de conducere unitară a societății, participarea plenară și nemijlocită a oamenilor muncii, a întregului popor la conducerea tuturor domeniilor de activitate, a întregii societăți.

În domeniul economic — domeniul hotărîtor pentru progresul general al întregii societăți — lărgirea și adâncirea democrației socialiste se manifestă pe multiple planuri, în forme dintre cele mai variate. Liniile directoare cu privire la perfecționarea conducerii, organizării și planificării, elaborate la Congresul al X-lea și conferințele naționale ale Partidului Comunist Român, din decembrie 1967 și iulie 1972, s-au concretizat într-un amplu program de măsuri, în cadrul cărora locul principal l-a ocupat înființarea organelor de conducere colectivă la toate nivelurile organizatorice ale activității, instituționalizarea, în întreaga economie, a principiului muncii și conducerii colective. Referindu-se la necesitatea obiectivă a instituționalizării conducerii colective, în raportul prezentat la Congresul al X-lea, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sub-

linia: „Viața a demonstrat că, conducerea unipersonală nu mai corespunde actualei etape a sistemului nostru socialist de producție. În condițiile proprietății comune asupra mijloacelor de producție se impune, ca o necesitate obiectivă, realizarea conducerii colective, participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea activității economice”.

Nu vom insista prea mult asupra multiplelor semnificații și valențe ale conceptului de conducere colectivă pe diferitele planuri ale vieții economice, sociale și politice ale actului informațional-decisional, pentru că în literatura noastră s-a vorbit mult despre virtuțile acestui concept. Ne vom referi mai mult la evoluția concretă, în practică, a modalităților de manifestare a acestui concept, la perfecționarea formelor și metodelor în care prinde el viața.

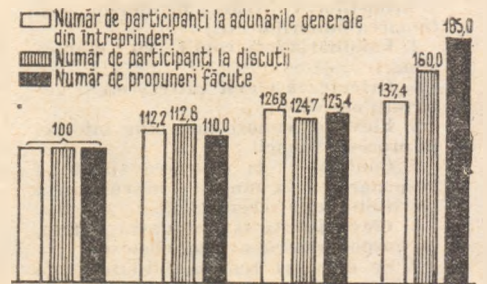
Concomitent cu introducerea muncii colective ca principiu fundamental de conducere a tuturor unităților economice, o atenție deosebită a fost acordată perfecționării continue a formelor și metodelor concrete de aplicare în practică, în viața a acestui principiu. Amploarea și complexitatea mereu sporite a sarcinilor construcției socialiste, cerința cunoașterii temeinice a legilor obiective care guvernează progresul multilateral al societății și reglarea conștientă a proceselor vieții sociale, au impus, totodată, perfecționarea activității organelor statului nostru socialist, a organizațiilor de masă și obștești, înființarea de noi organe și organisme capabile să asigure o participare mai largă și mai eficientă a oamenilor muncii din unitățile economice la conducerea activității, realizarea unui cadru organizatoric, a unui sistem unitar al conducerii colective, adecvat, sub aspectul funcționalității și eficacității, cerințelor fiecărei etape de dezvoltare.

Constituind un moment esențial în evoluția conducerii economiei românești, instituționalizarea conducerii colective, reprezentată o contribuție deosebită a Partidului Comunist Român la îmbogățirea patrimoniului științei conducerii. Prin experiența căpătată în înțelegerea modalității specifice de aplicare a principiului muncii și conducerii colective în practică, țara noastră a demonstrat o culezătoare trecere de la perfecționarea unui principiu, la crearea unei adevărate instituții în care își găsesc o reflectare mai completă, consecventă natura socialistă a proprietății, dubla calitate a celor ce muncesc — proprietari ai mijloacelor de producție și producători ai întregii avuți naționale — caracterul puterii de stat și al întregii orînduirii sociale.

Adunarea generală — forma superioară a conducerii colective

EXPRESIE elocventă a democratismului orînduirii socialiste, adunarea generală a oamenilor muncii constituie forma principală prin care oamenii muncii participă în mod organizat la conducerea unităților economice. Ca formă superioară a conducerii colective, adunarea generală — organizată în întreprinderi de către comitetele sindicatelor împreună cu comite-

Gratic nr. 1

Pentru 1975 s-au făcut estimări ale nivelului indicatorilor pe baza analizei participării la adunările generale din ianuarie-Februarie 1979

Dinamica unor indicatori ce caracterizează participarea oamenilor muncii la adunările generale la nivelul întreprinderilor

tele oamenilor muncii, la începutul și mijlocul fiecărui an — asigură participarea în mod organizat și eficient a muncitorilor, maistrilor, tehnicienilor, inginerilor, economiștilor, a tuturor oamenilor muncii la rezolvarea problemelor de ordin economic și social, la dezbaterile și soluționarea problemelor legate de îndeplinirea programelor de producție, exercitînd totodată controlul asupra organelor de conducere.

O analiză întreprinsă asupra modului de desfășurare a adunărilor generale din întreprinderile economiei naționale în perioada 1968 (în iulie-august au avut loc primele adunări generale ale oamenilor muncii din întreprinderi) — 1975, a scos în evidență o serie de elemente caracteristice. Într-o prezentare succintă acestea sînt următoarele:

a. Prin adunările generale se asigură în fapt condițiile participării în mod organizat a tuturor oamenilor muncii la dezbaterile și soluționarea problemelor complexe ale întreprinderilor noastre socialiste. Aceasta se realizează prin aceea că în unitățile cu un număr mai restrîns de oameni ai muncii, adunările generale se organizează cu participarea tuturor, iar în unitățile cu un număr mai mare se organizează în prealabil adunări pe secții cu toți oamenii muncii, în cadrul cărora se aleg și reprezentanții pentru adunările generale la nivelul întreprinderilor. Dacă examinăm numărul oamenilor muncii participanți numai la adunările generale la nivelul întreprinderilor (excepțînd pe cele de la secții) rezultă o creștere permanentă, neînteruptă, în perioada 1968—1975. (vezi graficul nr. 1). La cele 14 sesiuni de adunări generale la nivel de întreprinderi care au avut loc pînă acum au participat peste 11 milioane de oameni ai muncii, în medie, pentru o adunare generală revenind peste 787 mii de oameni ai muncii (vezi graficul nr. 3). Cu puternică creștere a numărului de participanți s-a înregistrat la adunările generale din ianuarie-februarie 1975, care au depășit cu mult primele adunări generale din iulie-august 1968 (vezi graficul nr. 2), ca și media înregistrată pe întregul interval 1968—1975.

b. Adunările generale ale oamenilor muncii s-au desfășurat într-un climat de profund și real democratism, care a asigurat tuturor participanților la dezbateri, posibilitatea de a-și exercita nestingherit

Tabelul nr. 1

Număr total de propuneri făcute la adunările generale ale oamenilor muncii la nivel de întreprinderi din ianuarie-Februarie 1975 comparativ cu ianuarie-februarie 1973.

Nr. ord.	Județul	Număr de propuneri făcute		Creștere 1975/1973 %
		ianuarie - februarie 1973	ianuarie - februarie 1975	
1.	Prahova	3483	4860	139,8
2.	Hunedoara	2221	4964	223,5
3.	Cluj	2659	3050	114,9
4.	Brașov	1896	2345	123,7

dreptul de a-și spune părerea asupra tuturor problemelor activității economice și sociale, de la critica lipsurii manifestate în activitatea întreprinderilor și a organelor de conducere, de a lua parte la stabilirea măsurilor care privesc munca și viața colectivelor din care fac parte. Creșterea an de an a numărului de participanți la discuții, a numărului de propuneri, faptul că tot mai mult în ultimii ani propunerile se referă la problemele esențiale cu care unitățile economice sînt confruntate, abordate sub unghiul eficienței și al dezvoltării de perspectivă, sînt elemente din planul practicii ce demonstrează cu obiectivitate și forța de convingere a argumentelor pe care le constituie exemplele, profunzimea și realul democratism ce caracterizează adunările generale ale oamenilor muncii din întreprinderile noastre.

c. **Adunările generale au avut un puternic caracter de lucru** crescînd participarea efectivă, competența și eficiența lor. În cuvîntul lor, oamenii muncii au analizat cu spirit de înaltă răspundere activitatea întreprinderilor și organelor de conducere, dovedind un ridicat nivel de conștiință și responsabilitate socială în abordarea problemelor. Numărul de participanți la discuții a înregistrat o dinamică ascendentă, în 1975 fiind de pildă cu 60% mai mare decît în 1969 (vezi graficul nr. 1), și de 2,5 ori mai mare decît cel înregistrat la primele adunări generale din iulie-august 1968, creșterea respectivă devansînd cu mult creșterea indicatorului număr de participanți — 1,9 (vezi graficul nr. 2). În total, la cele 14 sesiuni de adunări generale care au avut loc la întreprinderi, pînă în prezent, au participat la discuții peste 900 mii de oameni ai muncii, ceea ce înseamnă că, la o sesiune a adunărilor generale din întreprinderi au luat cuvîntul, în medie circa 60 mii de oameni ai muncii (vezi graficul nr. 3).

d. **Adunările generale ale oamenilor muncii au fost orientate spre dezbateră responsabilă a problemelor majore ale activității întreprinderilor.** Luînd cuvîntul, oamenii muncii au făcut numeroase propuneri pentru valorificarea mai bună a resurselor materiale și umane de care dispun unitățile lor, pentru întărirea disciplinei, manifestîndu-și plener inițiativa creatoare în buna gospodărire a avutului obștesc, dînd dovadă de o înaltă maturitate politică, abordînd problemele într-un spirit critic și autocritic constructiv. Astfel, an de an a crescut indicatorul număr de propuneri făcute de oamenii muncii, în 1975, de pildă, nivelul său urmînd să

fie aproape dublu față de nivelul anului 1969 (vezi graficul nr. 1). În întreaga perioadă 1968—1975, la cele 14 sesiuni de adunări generale s-au făcut circa 835 mii de propuneri, revenind deci 60 mii de propuneri la o sesiune (vezi graficul nr. 3).

e. **Preocuparea de îndeplinire și depășire a sarcinilor planurilor de dezvoltare economico-socială, de realizare a cincinalului înainte de termen, constituie o permanență a adunărilor generale.** Acest lucru este evident, în primul rînd, prin aceea că în adunările generale au fost dezbătute și aprobate angajamentele în întrecerea socialistă pentru depășirea planului național unic pe anul 1975 și realizarea înainte de termen a actualului cincinal. De exemplu, numai în adunările generale ale oamenilor muncii din județul Brașov au fost luate angajamente pentru realizarea peste plan, în acest an, a 3000 buc. tractoare, 300 autocamioane, 100 000 buc. rulmenți, 500 tone uleiuri minerale, 400 tone îngrășăminte chimice, 10 000 buc. tricotaje, 50 tone brinzeturi și altele.

Adunările generale s-au dovedit a fi și un cadru organizat, deosebit de prielnic, în care este apreciată și cinstită activitatea bună a muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor și celorlalte categorii de oameni ai muncii, care s-au situat în primele rînduri în lupta pentru depășirea planului. Așa, de exemplu, în lunile ianuarie-februarie a.c., la propunerea comitetelor sindicatelor și a comitetelor oamenilor muncii, adunările generale au aprobat acordarea titlului de fruntaș în întrecerea socialistă pentru activitatea desfășurată în anul 1974, unui număr de 168 757 muncitori, maiștri, tehnicieni și ingineri, 26 045 echipe și brigăzi, și 7 403 secții, sectoare etc.

Tabelul nr. 2

Gradul de rezolvare a propunerilor făcute în adunările generale ale oamenilor muncii la nivel de întreprindere, (în ianuarie-februarie 1975), care privesc nivelurile ierarhice superioare întreprinderii.

Nr. crt.	Ministerul	Număr de propuneri care depășesc posibilitățile de rezolvare de către unități (număr)	Ponderea propunerilor soluționate pînă la 1 aprilie 1975		Ponderea propunerilor nesoluționate în totalul propunerilor	Propuneri în curs de rezolvare (număr)
			Total din care de către minister	de către centrală		
1.	Ministerul construcțiilor de mașini grele		43,9	40	60	19,1
2.	Ministerul construcțiilor de mașini unelte și electrotehnicii	1933				598
			46,6	7	93	10,6
3.	Ministerul industriei metalurgice		50,1	35,4	64,6	14,0
4.	Ministerul construcțiilor industriale	173	80,3	80,3	-	34
5.	Ministerul agriculturii, industriei alimentare și apelor	1942	70,4 ^{xxx}	-	-	12,9
6.	Ministerul economiei forestiere și materiei lemnului de construcții	929	82,6	-	-	151 ^x
7.	Ministerul transporturilor și telecomunicațiilor	869	15,0	-	-	741 ^{xx}

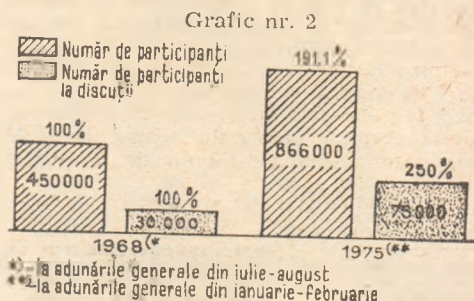
x) inclusiv unele rezolvate parțial și nerezolvabile

xx) inclusiv cele privind dezvoltarea de perspectivă și care vor fi rezolvate în cincinalul 1976—1980

xxx) pînă la 15 aprilie a.c.

Entuziasmul cu care oamenii muncii îndeplinesc angajamentele asumate, preocuparea lor pentru perfecționarea continuă a activității economice, sînt reflectate și în numărul propunerilor făcute în adunările generale din ianuarie-februarie 1975, care numai în patru județe puternic industrializate Brașov, Prahova, Hunedoara, Cluj, a crescut mult față de perioada similară a anului 1973 (vezi tabelul nr. 1).

f. **Sporirea eficienței economice a activității unităților reprezintă un obiectiv principal al adunărilor generale.** Că este

Evoluția numărului de participanți la adunările generale la nivel de întreprindere și a numărului de participanți la discuții: 1968 comparativ cu 1975 (cifre absolute și relative)

asa o demonstrează, în primul rînd, conținutul propunerilor făcute de oamenii muncii. Astfel, la întreprinderea „Electromagnetica”-București, în adunarea generală din anul acesta s-au făcut propuneri pentru reducerea normelor de consum prin reproiectarea unor produse și înlocuirea unor materiale deficitare, preconizîndu-se a se realiza pe această cale economii de 25 milioane lei. De asemenea, în adunările generale ale unităților de construcții, aparținînd Consiliului Popular al Municipiului București, s-a hotărît scurtarea duratei de execuție a apartamentelor cu 30—90 zile, în vederea realizării peste planul anual a 500 apartamente. În toate județele țării au fost făcute numeroase propuneri care vizează folosirea mai bună a capacităților de producție, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, reducerea cheltuielilor de producție, organizarea mai bună a producției și a muncii.

Atribuțiile largi în toate domeniile activității întreprinderii, cu care este investită adunarea generală, inclusiv dreptul de control pe care îl are asupra muncii desfășurate de către organul colectiv de conducere, evidențiază faptul că ea ocupă locul central, principal, în conducerea activității economico-sociale din unități, în dezbateră și soluționarea problemelor care derivă din planul național unic de dezvoltare economico-socială.

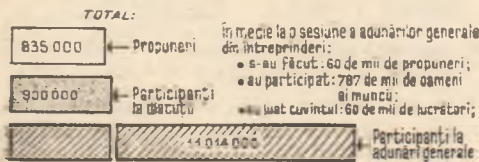
Responsabilități sporite organelor conducerii colective și noi direcții de adîncire a democrației

O ALTĂ EXPRESIE elocventă a adîncirii în ultimii ani a democrației muncitorești, o constituie activitatea desfășurată de organele de conducere colectivă în toate unitățile economice — de la ministere, centrale și pînă la întreprinderi. Comitetele, respectiv consiliile oamenilor muncii sînt organe de conducere colectivă, constituite din cadre cu funcții de răspundere, specialiști cu experiență, reprezentanți aleși ai oamenilor

muncii, secretarul organizației de partid, președintele sindicatului și secretarul organizației U.T.C., care asigură participarea indirectă a oamenilor muncii (prin reprezentanții lor aleși) la exercitarea în colectiv a atribuțiilor conducerii asupra activității economice și sociale a unităților respective în intervalul dintre adunările generale.

Ultimii ani au confruntat aceste organe de conducere colectivă cu probleme tot mai complexe, cu grade de dificultate mai mici sau mai mari, în procesul practic de soluționare a acestora ele reușind să-și definească un **stil de muncă eficient, capabil să asigure cuprinderea tuturor problemelor ce intră în sfera lor de activitate**. Conducerea de către partid a activității desfășurate de aceste organe a fost de natură să imprime muncii lor un mai profund realism, o mai mare operativitate, o mai eficientă capacitate de prognozare. Analiza atentă de către ele

Grafic nr. 3

Adunările oamenilor muncii la nivel de întreprinderi 1968—1975

a propunerilor formulate în adunările generale, întocmirea în acest scop de programe concrete cu termene și responsabilități precise pentru aplicare, au constituit garanția operativității.

Această operativitate este prezentă, de altfel, la toate nivelurile organizatorice, deci nu numai la nivelul întreprinderilor, ci și la cel al centralei și ministerului. Tabelul nr. 2, în care este prezentat modul în care au fost rezolvate în șapte ministere economice propunerile făcute în adunările generale ale oamenilor muncii din ianuarie-februarie 1975, care privesc nivelurile ierarhice superioare întreprinderii, este revelator: în trei ministere — M.C. Ind., M.A.I.A.A., și M.E.F.M.C., au fost rezolvate pînă la 1 (sau 15) aprilie, între 70—83% din propunerile formulate. De remarcat faptul că la unele ministere, o mare parte a propunerilor în curs de rezolvare, se referă la cinciul viitor, 1976—1980. Astfel, în cazul M.T.Tc., toate cele 741 propuneri în curs de rezolvare privesc perioada 1976—1980, ele referindu-se în majoritate la măsurile ce necesită fonduri de investiții prevăzute deja în proiectul viitorului plan cincinal.

Conținutul propunerilor făcute pentru alte niveluri ierarhice, superioare întreprinderii, evidențiază maturitatea politică a oamenilor muncii, faptul că ei se preocupă de problemele economice și sociale majore ale întreprinderilor. În același timp, natura soluțiilor pe care organele colective de conducere sint chemate să le adopte, gradul de dificultate ridicat al acestora, multilaterală și complexă fundamentare pe care ele o solicită, demonstrează capacitatea de conducere de care dispun. Astfel, propunerile făcute în cadrul întreprinderilor constructoare de mașini — aparținînd de M.I.C.M.G., M.I.C.M.U.E., M.I.M. —, care trebuie rezolvate de către organele colective de la nivelul centralelor sau ministerelor, se referă la mai buna corelare a indicatorilor de plan, asigurarea cu materii prime, utilaje și piese de schimb, urgentarea unor lucrări de investiții, sprijinirea în acceptarea unor cooperări interne între întreprinderi, urgentarea pregătirii unor investiții etc.

Faptul că organele colective de conducere sint conștiente de înaltele responsabilități cu care sint investite se reflectă nu numai în operativitatea și maniera în care ele rezolvă problemele, ci și în modul în care înțeleg să aducă la cunoștință rezolvările. Astfel, organele de conducere colectivă din centralele M.E.F.M.C. și din minister înseși au comunicat în scris întreprinderilor modul de rezolvare a celor 778 de propuneri făcute la adunările generale din ianuarie-februarie 1975.

Promovînd cu consecvență principiul muncii și conducerii colective, partidul nostru a acordat permanent o atenție deosebită lărgirii cadrului organizatoric de participare a unui număr mai mare de oameni ai muncii la fundamentarea deciziilor care se iau de organele de conducere colectivă, precum și la controlul îndeplinirii acestora. Crearea **consiliilor de control muncitorești asupra activității economice și sociale**, precum și a **comisiilor pe domenii**, funcționînd ca organisme obștești ale comitetelor oamenilor muncii, sub îndrumarea organizațiilor de partid din unitățile respective, răspunde pe deplin acestui deziderat. Dacă prin constituirea comisiilor de control muncitorești al activității economice și sociale din unitățile economice, s-a dat un caracter organizat participării oamenilor muncii la activitatea de control, adîncindu-se controlul asupra problemelor și fenomenelor economice și extinzîndu-se asupra tuturor celorlalte aspecte ale vieții sociale, organizarea comisiilor pe domenii are menirea să completeze cadrul care asigură instituționalizarea muncii și conducerii colective în unitățile economice, să adîncească democratismul economic, asigurînd o participare mai largă a oamenilor muncii la conducerea unităților economice. Cei aproape doi ani și jumătate care au trecut de la organizarea acestor organisme obștești au evidențiat, prin forța faptelor, utilitatea lor, descifrînd noi posibilități de afirmare a inițiativelor creatoare ale oamenilor muncii, oferind, pe baza controalelor calitative și eficiente întreprinse, soluții și propuneri corespunzătoare în vederea îmbunătățirii activității.

Sindicatelor, aplicînd în viață sarcinile încredințate de partid, de a deveni în actuala etapă de dezvoltare a țării un cadru organizat de consultare a oamenilor muncii, de dezbateră cu aceștia a problemelor majore de care depinde progresul societății noastre, de atragere a maselor largi de oameni ai muncii la conducerea treburilor statului, acordă o tot mai mare atenție **adunărilor lunare ale grupelor sindicale**. Viața confirmă că în cadrul adunărilor lunare ale grupelor sindicale, la care participă toți oamenii muncii, se dezbate cu răspundere problemele de la locurile de muncă care privesc îndeplinirea sarcinilor de plan și angajamentelor asumate, organizarea superioară a producției și a muncii, asigurarea măsurilor de protecția muncii, educarea oamenilor muncii în spiritul eticii și echității socialiste etc. Numeroasele propuneri făcute de oamenii muncii în aceste adunări, lună de lună, constituie un valoros sprijin pentru conducerea întreprinderilor în soluționarea problemelor complexe ale unităților economice.

Toate cele arătate evidențiază pe deplin faptul că sensul major al măsurilor luate în ultimii ani, în direcția perfecționării sistemului conducerii planificate a întregii vieți economice și sociale, îl constituie realizarea unei conduceri dinamice bazate pe criteriile științifice, spori-

rea eficienței activităților, afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al partidului, dezvoltarea democrației socialiste, crearea cadrului organizatoric și instituțional adecvat pentru participarea oamenilor muncii la elaborarea și îndeplinirea politicii partidului și statului nostru.

Amplificarea democratismului în perspectiva făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism

REALIZAREA marilor obiective de dezvoltare multilaterală a țării noastre, prevăzute în programul partidului, implică asigurarea unei conduceri și planificări științifice a tuturor domeniilor de activitate, a întregului organism al societății. Iar una din direcțiile în care partidul va acționa, pentru realizarea acestui deziderat, o constituie „**consultarea largă a colectivelor de muncă din toate domeniile, perfecționarea continuă a cadrului de participare a maselor la elaborarea și adoptarea hotărârilor, adîncirea continuă a democrației socialiste**”¹⁾.

Promovarea consecventă a conducerii și muncii colective ca principiu de bază al întregii activități economico-sociale, va contribui la valorificarea tot mai largă a gândirii și experienței oamenilor muncii, a celor mai bune cadre, la ridicarea pe un plan superior a întregii activități de organizare și conducere. Adîncirea și perfecționarea în continuare a democrației muncitorești se va realiza, între altele, prin creșterea rolului adunărilor generale din întreprinderi și instituții, ca și prin sporirea rolului comitetelor și consiliilor oamenilor muncii ca foruri colective de conducere în unitățile de producție. Un loc important vor ocupa și în viitor, în sistemul democrației socialiste, organizațiile de masă și obștești, chemate să acționeze pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii în vederea traducerii în viață a Programului partidului.

Acționînd pentru crearea cadrului organizatoric cel mai potrivit participării întregului popor la conducerea vieții economico-sociale, **Partidul Comunist Român, concepe dezvoltarea democrației socialiste ca un factor esențial și o necesitate obiectivă în făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate**.

Chemată să stimuleze și să pună tot mai deplin în valoare energiile și elanul creator al maselor, să asigure climatul necesar afirmării plene a personalității umane, accelerării progresului întregii societăți, dezvoltarea democrației socialiste apare ca o parte componentă, importantă a strategiei partidului nostru de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

**Petru DESPOT
Iulian BADIN**

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, p. 109.

RITMUL CREȘTERII ECONOMICE — FUNCTIE DE STRUCTURA SISTEMULUI CIBERNETIC AL ECONOMIEI NAȚIONALE

O MAGISTRALĂ realizare a științei epocii noastre, numită tot mai insistent „eră sistemică” o constituie abordarea sistemică a economiei, realizată pentru prima dată de Marx în cadrul metodei materialist-dialectice, un instrument puternic de cunoaștere a realității, a cerințelor legilor obiective ale dezvoltării și totodată — datorită caracterului său direcționat și operațional — de fundamentare multilaterală a coerenței planului. Valoarea metodei sistemice pentru știință și practica economică a căpătat o confirmare strălucită în lucrările ciberneticienilor-economiști români, elaborate în cadrul școlii create și animate de către academicianul profesor Manea Mănescu (1).

După cum se știe, pînă în prezent cea mai eficientă metodă de descriere sistemică a procesului reproducției lărgite a produsului social este metoda intrării-ieșirii, mai concret, balanța legăturilor dintre ramuri. Este cunoscut, de asemenea, că pentru prima dată în țara noastră, cu ajutorul acestei metode a fost testat echilibrul cincinalului pe perioada 1976—1980. Experiența internațională [2] confirmă aplicabilitatea practică și avantajele indiscutabile ale metodei în condițiile creșterii continue a complexității economiei, ale necesității permanente de perfecționare a Instrumentelor și tehnicilor de organizare, planificare și conducere.

Una din marile calități ale modelului — prin esență liniar și multisectorial — este aceea că poate descrie izomorf procesul real al reproducției lărgite a produsului social pe baza unor indicatori statistico-economiști (care surprind ansamblul determinărilor cantitative și calitative ale procesului) și a unor relații de echilibru statice și dinamice (care fixează corelațiile și interdependențele de natură statică și dinamică ale reproducției) sub forma unui sistem deschis. Corespondența dintre parametrii și structura modelului cu categoriile fundamentale ale economiei politice este tot mai clar constatată [3]. Atășindu-i modelului un sistem de restricții (limitarea resurselor, a capacităților de producție, a potențialului de expansiune etc.) și un sistem de scopuri (venit național maxim pe locuitor, structură optimă a producției, relații economice internaționale reciproc avantajoase etc.), el se transformă într-un model de planificare optimă, care apoi se poate dezvolta relativ ușor într-o problemă de planificare la mai multe niveluri [4], potrivit cerințelor conducerii optime a sistemului economic ierarhic și hipercomplex. Aceste extensiuni depășesc însă limitele spațiului de tratare disponibil. Ne vom limita la modelul descriptiv de echilibru static și dinamic, urmărind să punem în evidență noi aspecte ale corespondenței dintre proprietățile de structură, de funcționare eficientă și de potențial al creșterii echilibrate.

Problematika este însă atât de vastă,

încît în cadrul spațiului disponibil putem aborda doar două aspecte, și anume: 1) Legătura dintre ponderea în produsul social total a cheltuielilor materiale, proprietățile modelului static liniar multisectorial al aparatului de producție și potențialul de reproducere simplă și 2) legătura dintre necesarul integral specific de investiții ce asigură creșterea cu o unitate a produsului social total, proprietățile modelului dinamic liniar al producției și potențialul de reproducție lărgită.

Modelul liniar static al producției sociale

FUNCTIONAREA staționară a sistemului de producție (SP) necesită (IP) „intrări primare” (forță de muncă, fonduri fixe, import etc), precum și (AX) „intrări intermediare” (reprezentînd vectorul producției, necesare pentru înlocuirea obiectelor muncii consumate și reluării la aceeași scară a unui nou ciclu de producție) și asigură „ieșirea” vectorului produsului total (X). Scăzînd din aceasta din urmă consumul intermediar, rezultă (Y) vectorul produsului final (valoarea adăugată prin prelucrare) al societății (vezi modelul calitativ din fig. 1).

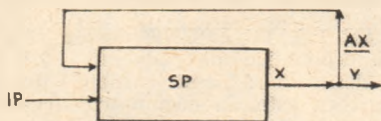

Fig. 1

Modelul cantitativ corespunzător $X = AX + Y$ (în care A este matricea tehnologică sau matricea intrărilor directe) are ca soluție expresia

$$X = (I - A)^{-1} \cdot Y \quad (1)$$

Aici apare așa-numita „inversă Leontief” $(I - A)^{-1}$. Elementele ei, interpretate în termeni statistico-economiști, după corectarea prealabilă cu matricea unitate $(-I)$ sînt tocmai coeficienții integrali (totali) de consumuri de obiecte ale muncii. Ele încorporează atât intrările directe, cît și toate categoriile de intrări indirecte, antrenate de interdependențele și legăturile reciproce dintre ramurile sistemului.

Rolul inversei este să surprindă toate efectele directe și indirecte ce iau naștere în timpul funcționării sistemului de producție, să stratifice și să acumuleze toate „valorile” de propagare și refractare ce se produc în cadrul sistemului în urma declanșării unor „impulsuri” asupra echilibrului static al „păienjeniișului” de interdependențe (legături directe și indirecte) dintre ramuri.

Inversa Leontief îndeplinește în același timp rolul așa-numitului **multiplacator matriceal**. Ea caracterizează capacitatea de

„multiplicare” a sistemului, explică transferul de cauze în efecte, stabilește legătura dintre vectorul mărimilor de intrare în sistemul economic și vectorul mărimilor de ieșire din sistem.

Proprietatea de multiplicare a inversei Leontief apare cu claritate extremă în modelul monosectorial al sistemului economic. În acest caz producția totală X se împarte în consumul productiv x și producția finală y , a $x = X$ este ponderea consumului productiv în producția totală, astfel că soluția modelului static fundamental (1) devine:

$$X = (1 - a)^{-1} \cdot y$$

Multiplacatorul $(1 - a)^{-1}$ arată în ce raport se află producția totală și producția finală, adică cîte unități (în orice caz mai multe decît 1) trebuie să se producă din producția totală pentru a obține o unitate de producție finală. Acest raport, în esență, exprimă un criteriu fundamental al eficienței economice. Reducerea ponderii producției intermediare (a producției ce se vehiculează prin „sistemul circulatoriu” al procesului de obținere a bunurilor și care are justificare numai din punctul de vedere al „ieșirii”, al producției finale) și creșterea simultană a ponderii produsului final caracterizează într-o formă sintetică o latură esențială a întregului sistem al producției sociale: capacitatea lui de „multiplicare”, capacitatea lui de a transforma resursele utilizate în producție finală.

Pe bună dreptate, remarcă D. Gale [5] că în funcționarea sa un sistem de producție, în fiecare ramură componentă, poate produce cel puțin de

$$P = \frac{\text{Produs social total}}{\text{Suma cheltuielilor cu materiale}}$$

ori mai mult decît consumă. Avînd în vedere că elementele matricei A caracterizează cheltuielile cu materialele, făcute în cadrul unui ciclu de producție și că produsele rezultate din acest ciclu se pot reintroduce în producție sub formă de cheltuieli la începutul următorului ciclu, este ușor de văzut că P devine acum ritmul maxim „tehnologic” de creștere cu care se poate multiplica „procesul cu conexiune inversă”. Înseamnă că ritmul maxim „tehnologic” de „multiplicare” a sistemului în regim staționar este cu atât mai mare cu cît: a) produsul social total este mai mare decît suma cheltuielilor cu materiale sau b) ponderea cheltuielilor materiale este mai mică sau încă c) ponderea valorii adăugate (produsul final) este mai mare în valoarea produsului social total.

Structura mai „rigidă” a sistemului de producție, redată cu o pondere mai mare a cheltuielilor cu materiale reduce deci manevrabilitatea și posibilitățile de „multiplicare” a producției, în timp ce o structură mai „elastică”, caracterizată cu o pondere mai mare a valorii adăugate prin prelucrare pe seama consumării mai eficiente a „intrărilor primare” principale

— forță de muncă, fonduri fixe, importul
— mărește posibilitățile de adaptare și expansiune.

Iată cum interpretarea cibernetico-economică scoate în evidență caracterul profund științific al obiectivului de seamă al politicii economice, promovată cu consecvență de conducerea de partid, de reducere a cheltuielilor de producție, în primul rând a cheltuielilor materiale. În așa fel încât să se îmbunătățească sistematic raportul dintre partea destinată recuperării cheltuielilor materiale și valoarea nou creată.

Tendința realizată pînă în prezent va continua și în perioada 1976—1980 cînd ponderea cheltuielilor materiale se va reduce la 55%, iar ritmul creșterii venitului național (9—10%) va depăși ritmul produsului social (8—9%).

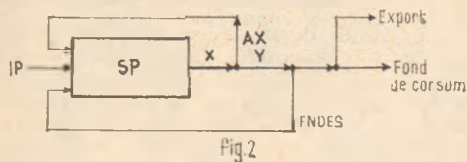
Modelul liniar dinamic

MODELAREA sistemică a procesului de reproducție în mod logic pune problema elaborării modelului reproducției lărgite. În explicarea acestui proces apare conceptul de fond național de dezvoltare economică-socială (FNDES) ca acea parte a produsului social care exprimă totalitatea resurselor alocate pentru dezvoltarea aparatului de producție, în vederea asigurării reproducerii la o scară amplificată a întregului produs social.

Este evident că procesul de creare a FNDES, care implică stabilirea raportului dintre acumularea și consum, nu rezultă producție.

El este consecința unei decizii strategice a sistemului politic, cu rol conducător crescînd în dirijarea evoluției întregului sistem social-economic. În rata înaltă de 33—34% a fondului de acumulare în venitul național, ca principală componentă a FNDES, își găsește expresie grija înțeleaptă a conducerii de partid pentru interesele actuale și pentru cele de durată strategică ale poporului.

În modelul calitativ apare acum a doua conexiune inversă care se referă la capacitatea de expansiune, lărgire și restructurare a sistemului, de „accelerare” a proceselor economice, de mărire a producției, de îmbunătățire a dimensiunilor calitative ale activității. Modelul calitativ se figurează ca în graficul următor:

Modelul cantitativ corespunzător, în cea mai generală formă, se datorează lui W. Leontief [6]:

$$X_t - A \cdot X_t - B_{t+1}(X_{t+1} - X_t) = Y_t$$

unde cu indicii t și t + 1 se specifică perioada curentă și perioada viitoare, B este matricea coeficienților specifici de fonduri de producție necesari pentru creșterea cu o unitate a producției în fiecare ramură.

În soluția secvențială a modelului apare matricea

$$U = (I - A)^{-1} \cdot B$$

cu un conținut economic bine precizat. Într-adevăr, dezvoltînd în serie inversă Leontief:

$$(I - A)^{-1} = I + A + A^2 + A^3 + \dots$$

(în care elementele matricelor A^2, A^3, \dots sînt respectiv coeficienții de intrări indirecte de ordinul 1, 2 ș.a.m.d.), matricea devine:

$$U = B + A \cdot B + A^2 \cdot B + A^3 \cdot B + \dots$$

adică elementele ei cumulează creșterile stocurilor de fonduri de producție specifice, directe și cele conexe (de toate ordinele) de proveniență i, necesare asigurării în perioada următoare a unui spor egal cu o unitate a producției în ramurile $j = 1, 2, \dots, n$.

Deci elementele matricei surprind aspecte noi, majore ale eficienței economice: ele sintetizează necesitățile specifice de mărire a fondurilor de producție impuse de cerințele creșterii.

Întrucît pentru un sistem economic real nedecompozabil inversa Leontief este strict pozitivă, adică $(I - A)^{-1} > 0$, rezultă că — întrucît $B \geq 0$ (și în același timp este nesingulară și nedecompozabilă — matricea U va fi și ea strict pozitivă $U > 0$). După cum se știe, potrivit teoremei Perron-Frobenius [7], o asemenea matrice U are o rădăcină caracteristică dominantă simplă pozitivă λ^* , care — și numai ea — are un vector caracteristic asociat pozitiv. Pentru sistemele economice concrete λ^* este un număr real.

În soluția generală a modelului dinamic (3) în timp continuu rădăcina caracteristică dominantă λ^* a matricei U îndeplinește un rol deosebit: modelul continuu, într-un orizont de timp infinit, se comportă în funcție de valoarea acestei rădăcini, și anume, în ultima instanță ritmurile de creștere relativă a tuturor ramurilor devin identice și egale cu $\rho^* = \frac{1}{\lambda^*}$.

Dimensiunea economică a soluției modelului dinamic

CE SE POATE SPUNE despre dimensiunile economice ale rădăcinii λ^* ? Din însăși definiția rădăcinii caracteristice rezultă că ea este un parametru structural dinamic al sistemului și valoarea ei depinde de valorile coeficienților (a_{ij}) (b_{ij}) ai sistemului dinamic.

Concretizînd vectorul propriu asociat, se pot pune în evidență noi aspecte ale semnificației rădăcinii λ^* . Într-adevăr, vectorul propriu asociat rădăcinii dominante λ^* este vectorul creșterilor producției totale pe ramuri ΔX^* . Astfel, potrivit definiției, se poate scrie identitatea:

$$U \cdot \Delta X^* = \lambda^* \cdot \Delta X^* \quad (5)$$

După însumarea cu ajutorul vectorului $1 = (1 \dots 1)$ a tuturor elementelor identității vectoriale (5), rezultă

$$1 \cdot U \cdot \Delta X^* = \lambda^* \cdot 1 \cdot \Delta X^*$$

de unde

$$\lambda^* = \frac{1 \cdot U \cdot \Delta X^*}{1 \cdot \Delta X^*} \quad (6)$$

Numărătorul raportului:

$$1 \cdot U \cdot \Delta X^* = 1 \cdot (I - A)^{-1} \cdot B \cdot \Delta X^*$$

este suma investițiilor integrale (directe și conexe) în fonduri de producție, antrenate de cerințele menținerii echilibrului dinamic al sistemului și necesare realizării sporurilor de producție pe ramuri, exprimate cu vectorul ΔX^* , în timp ce numitorul este sporul întregului produs social. Deci rădăcina caracteristică dominantă λ^* caracterizează, la un nivel de generalizare maxim, un nou aspect

fundamental al eficienței economice și anume: ce sumă trebuie investită în fonduri de producție pe ansamblul sistemului economic pentru a obține un spor unitar al producției. Dacă acest raport, în urma creșterii eficienței activității de investire, se reduce, rădăcina caracteristică dominantă λ^* se micșorează și ea. Ce efect va avea acest lucru asupra ritmului de creștere a economiei? Întrucît ritmul maxim de creștere echilibrată ρ^* este invers proporțional cu $\lambda^*/\rho^* = 1/\lambda^*$ — reducerea investițiilor integrale specifice sporește capacitatea de „accelerare” a sistemului, posibilitatea lărgirii aparatului de producție și ritmul de creștere echilibrată a producției. Putem conchide deci că ritmul posibil de creștere economică — fiind evident funcție și de proprietățile de structură ale sistemului — depinde îndeosebi 1) de nivelul atins al eficienței utilizării resurselor materiale, caracterizat prin valorile coeficienților tehnologici (a_{ij}) și 2) de coeficienții specifici de investiții integrale (b_{ij}) necesari pentru a asigura un spor unitar al producției în diferite ramuri ale sistemului economic.

Cum valoarea nou creată și amortizarea fondurilor fixe constituie sursele principale ale formării fondului național de dezvoltare economică-socială, rezultă că capacitatea de „accelerare” a sistemului depinde îndeosebi de eficiența utilizării forței de muncă și a fondurilor fixe.

Creșterea eficienței economice în toate domeniile de activitate, în concordanță cu cerințele obiective ale dezvoltării rapide, constituie unul din obiectivele majore ale perioadei pe care o străbatem. Dintre acțiunile conjugate, aprobate în acest sens, de Congresul al XI-lea al partidului, subliniem unele cum sînt: creșterea rapidă a productivității muncii (cu 6,5—7 la sută în medie în industrie), folosirea cu randament sporit a fondurilor fixe, organizarea științifică a producției și a muncii, intensificarea activității de pregătire și reciclare a cadrelor, valorificarea superioară a resurselor materiale.

Concluziile formulate pe baza modelului dinamic continuu sînt valabile, în general, și pentru modelul dinamic discret, fără îndoială, mai adecvat descrierii modului de desfășurare a proceselor economice reale și efectuării calculului de prognoză-planificate. W. Leontief [6] demonstrează că convergența rezolvării secvențiale a modelului discret depinde de mărimea rădăcinii caracteristice dominante λ^* a matricei U.

Legătura dintre soluțiile modelului dinamic și static

ÎN TERMENII analizei matriceale, prin prisma valorii rădăcinii caracteristice a modelului staționar, putem interpreta și modelul liniar al reproducției simple. În acest caz procesul de reproducere a produsului național constă în asigurarea producției intermediare necesare realizării unui vector de produs final constant în timp și în refacerea la aceeași scară a aparatului de producție uzat în cursul funcționării lui timp de un an. În aceste condiții matricea U se confundă cu inversa Leontief ($U = (I - A)^{-1}$) și, în consecință, în soluția modelului staționar apare rădăcina caracteristică dominantă a matricei tehnologice K^* care avînd proprietăți analoge cu cele ale rădăcinii λ^* are și o semnificație economică proprie. El este egal tocmai cu ponderea în produsul social a cheltuielilor materiale

O investigație profundă, de certă valoare științifică

RECENZIE

O BICAT AR PĂREA de paradoxal, într-o lume atât de dinamică și de bogată în fapte și evenimente social-politice ca aceea în care trăim, lucrările teoretice de convergență din domeniul economic sînt puține. Poate și pentru faptul că asemenea lucrări necesită nu simple „uniri de ansamblu” ci o investigație multilaterală, o atenție forare în adîncuri pînă la punctul care permite desprinderea legităților, surprinderea a ceea ce este esențial pentru înțelegerea mersului înaintea societății. O asemenea lucrare, de certă valoare științifică, este „**Capitalismul monopolist de stat**” a prof. dr. Tudorel Postolache, apărută de curînd la Editura politică.¹⁾

Dacă ar trebui să remarcăm calitatea esențială, definitorie a acestei lucrări, cred că ar trebui să evidențiem înainte de toate modul în care autorul analizează procesele social-economice în spiritul și pe baza documentelor Congresului al XI-lea. Este prima lucrare amplă care dă curs în planul investigației teoretice în domeniul economiei capitaliste contemporane, indicațiilor cuprinse în Programul partidului și în celelalte documente ale Congresului al XI-lea de a studia noile procese și fenomene social-economice și de a trage de aici concluzii pentru viitor.

Așa cum se subliniază în Programul P.C.R., imperialismul nu mai poate asigura dezvoltarea forțelor de producție pe plan mondial; lumea capitalistă contemporană este măcinată de profunde contradicții și inegalități, economice și sociale. „Se poate spune — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — că ne aflăm la începutul unei noi faze a crizei sistemului capitalist, care cuprinde toate sferile vieții societății și afectează — într-o măsură mai mare sau mai mică — toate continentele”¹⁾. Este firesc, așadar, să ne întrebăm: cum s-a ajuns aici și ce se va întâmpla în viitor? Tocmai asupra acestor aspecte se oprește lucrarea „Capitalismul monopolist de stat” în care se analizează trecutul — mai mult sau mai puțin îndepărtat — pentru a desprinde concluzii sau linii care se conturează pentru viitor.

Teza fundamentală care străbate întreaga lucrare este că actuala criză a economiei capitaliste este determinată de „coincidență” și împletirea specifică, la începutul deceniului al optulea, a cinci procese distincte:

I. stadiul actual al capitalismului — capitalismul monopolist de stat — a atins punctul său critic, adică punctul de la care începe faza sa descendentă;

II. toate cele trei cicluri economice pe care le putem identifica în stadiul capitalismului monopolist de stat — ciclul „secular”, ciclul decenal și ciclul inflațional — au atins fiecare din ele punctul critic (de la care încep fazele de criză);

III. concomitent și-au făcut apariția crize neciclice de un tip nou, cum sînt crizele de energie, de materii prime etc;

IV. mecanismul economiei mondiale capitaliste a început să se blocheze sub influența contradicțiilor puternice care îl macină;

V. interferența tot mai strînsă între economic, politic, social face ca crizele din fiecare sector să se accentueze sub influența crizei din celelalte sectoare, iar opoziția dintre economic, politic și social să fie dusă pînă la o stare conflictuală (p.10-11). Analiza capitalismului monopolist de stat este înscrisă organic în acest context și nu ca o categorie economică ruptă din multitudinea de relații și deter-

minări sociale. Cititorul este astfel introdus subtil în mecanismul capitalismului monopolist de stat — denumit „stadiu actual al capitalismului”, cum spune autorul, nu printr-o raportare la el însuși, ci prin conexiunea lui firească cu viața reală.

Practic, autorul demonstrează teza că „nu numai societatea capitalistă în ansamblul ei, ci și fiecare din stadiile sale parcurg o fază clasică ascendentă și una descendentă, de tranziție” (p. 11). Argumentele aduse „în plan istoric” se completează cu cele „în plan logic” și împreună duc la concluzia firească, limpede și convingătoare că: „Împletirea fazei descendente a stadiului monopolist de stat cu faza descendentă a ciclului „secular” reprezintă o particularitate deosebită însemnată a actualei crize a capitalismului” (p. 16). În lumina acestei teze devin „explicite” formele contradictorii de manifestare a intervenției statului în mecanismul economic, formarea și dezvoltarea contradicțiilor interne ale capitalismului, anacronismele vechii ordini economice internaționale.

A surprinde „modelul” pe care însăși viața l-a impus nu înseamnă a-l absolutiza. De fapt acest lucru demonstrează Tudorel Postolache prezentînd analiza comparată din capitolul II: „Între «model» și analiza comparată”. Capitalismul monopolist de stat își are o dialectică a sa proprie, legată de dezvoltarea funcțiilor de producție și a relațiilor de producție din fiecare țară, de evoluția contradicțiilor lui. Tocmai de aceea nu poate fi înlocuit prin nimic analiza concretă. Teza originală, formulată cu claritate, este exprimată astfel în lucrare: „...nu există și nu poate exista un model unic al capitalismului monopolist de stat. Aspectele specifice ale dezvoltării uneia sau altele dintre țări nu pot fi ridicate la rang de legități generale, nu putem considera nici una dintre țări luate separat drept model din care să fie desprinse legile generale ale funcționării economiei capitaliste contemporane” (p. 49).

O contribuție deosebită la analiza mecanismului capitalismului monopolist de stat o aduce autorul prin analiza funcțiilor statului capitalist în trecut și astăzi. Pe baza unui bogat material faptic se demonstrează că în toate țările capitaliste dezvoltate sub raport economic are loc creșterea gradului de monopolizare, autorul subliniind că nu e vorba de simple creșteri cantitative, ci de profunde mutații calitative. Pe o asemenea bază, analiza funcțiilor capătă substanță; funcțiile statului nu se suprapun unui eșafodaj artificial, creat ad-hoc, ci rezultă dintr-o evoluție obiectiv determinată de factorii economici. Așa se explică, totodată, continua îngemănare între stat și monopoluri sub care se manifestă capitalismul monopolist de stat (p. 71).

Intr-un mod interesant sînt analizate împrejurările în care multe din funcțiile statului burghez apar independent de natura lui de clasă. Problemele producției se pun în termeni noi, care fac ca dirijismul, conducerea centralizată să apară ca o necesitate în condițiile creșterii considerabile a gradului de socializare a producției și a muncii. Ceea ce nu înseamnă că, prin aceasta, se pot depăși limitele societății burgheze impuse de proprietatea privată, anarhia și concurența caracteristice capitalismului.

Procesele și fenomenele social-economice au o logică și o dialectică proprie, care poate fi înțeleasă pe deplin numai dacă în prealabil ele sînt plasate în contextul care le-au dat naștere. Capitalismul monopolist de stat nu face nici el excepție de la această regulă.

Delimitarea capitalismului monopolist de stat este și aici pilduitoare, în forma în care o întrevăde autorul lucrării analizate care nu se mulțumește nici aici — ca de altfel nicăieri în lucrare — cu delimitări formale, de circumstanță. El caută și aici elementul stabil, consistent, punctul de referință fără echivoc. Schimbările în raporturile de forțe conduc în mod firesc la ceea ce este esențial: **contradicțiile capitalismului monopolist de stat** (p. 99-107), unul dintre cele mai interesante paragrafe ale întregii lucrări. Merită remarcate după opinia noastră, trei aspecte mai importante: 1) modul în care se face analiza factorilor economici și politici, în sensul că nu se poate înțelege nimic dacă nu sînt „văzuți” în interdependența lor; 2) legătura cu revoluția tehnico-științifică, fiind marcat și subliniat rolul extrem de contradictoriu al acestui uriaș proces mondial; 3. formularea contradicției fundamentale a capitalismului monopolist de stat (dar, așa cum ne spune autorul, fără a abandona formularea clasică). Locul istoric al capitalismului monopolist de stat apare evident și în legătură cu „deformarea relațiilor de producție capitaliste” — sub impulsul noilor contradicții — „deformare ce se manifestă în procese multiple: dedublarea scopului producției capitaliste, dualismului economiei statală-economie privată”, generalizarea separării capitalismului ca proprietate de capital, de capitalul ca funcție — toate acestea ca reflectare a dihotomiei plan-anarhie, caracteristică esențială a capitalismului monopolist de stat etc”. (p. 105-106).

Una din concluziile lucrării se reflectă, fără îndoială, în definiția dată capitalismului monopolist de stat: „Capitalismul monopolist de stat este acel stadiu al capitalismului în care monopolizarea și contradicțiile tot mai acute ale economiei duc la «etatizarea» acesteia și la dedublarea scopului producției capitaliste (p. 116).

Se poate spune că lucrarea „Capitalismul monopolist de stat” este un model de regîndire a conceptelor în lumina datelor celor mai noi, a proceselor și fenomenelor social-politice ale lumii contemporane, ceea ce se reflectă în întreaga lucrare inclusiv în ultimul capitol: „Restructurări în gîndirea economică”.

Lucrarea — de o înaltă valoare științifică datorită modului creator de abordare a fenomenelor economice și sociale — invită la meditație dar oferă și un interesant instrument de studiu referindu-se la aspecte extrem de complexe și complicate pe care le tratează într-un stil pe cit de atrăgător pe atît de limpede, de unde se vede că din profunzimea autentică a gîndirii izvorăște claritatea ideilor și a exprimării lor.

prof. univ. dr.
Gheorghe P. APOSTOL

¹⁾ Tudorel Postolache — „Capitalismul monopolist de stat”, Editura politică, București 1975. (În continuare, referirile la această lucrare vor fi date în text).

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — „Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român”, București, Editura politică, 1974, p. 14.

POATE OARE gresajul, aplicat la început cu prudentă, aparent și temporar benefic în ruajele economiei capitaliste, dar inundând pînă la urmă nestăvilii mecanisme ale ei, blocindu-le, să fie subsumat fenomenului denumit inflație? Sau maladia este și mai gravă?

După cum se știe, Marx caracterizase inflația ca o supra-saturare a canalelor circulației cu bani de hirtie — peste nevoile exprimate în aur ale circulației mărfurilor. În concepția sa, evident, inflația este imposibilă în condițiile circulației banilor de aur (argint), deoarece banii intră și ies spontan în și din circulație, în funcție de nevoile acestora; masa banilor care circulă este deci proporțională cu suma prețurilor mărfurilor și invers proporțională cu numărul de rotații ale unității bănești. „O lege specifică circulației banilor de hirtie nu poate lua naștere — spune K. Marx — decît din raportul în care se află față de aurul pe care îl reprezintă. Și această lege spune pur și simplu că emisiunea de bani de hirtie trebuie limitată la cantitatea în care ar trebui să circule efectiv aurul (respectiv argintul) pe care acești bani de hirtie îl reprezintă simbolic”.

Fără să se refere, desigur, explicit, la această lege, raționamentele economiștilor occidentali par să o implice, căci ei o pun în legătură cu politica economică a statului (capita-

Spre o reapreciere teoretică a esenței inflației?

list), menită să asigure pe diferite căi, printre care și cea monetară, creșterea „cererii agregate” în vederea utilizării întregului potențial al economiei. Într-o discuție cu Arrigo Levi²⁾, Walter W. Heller, supranumit și „total boom-ului” președinte al Consiliului consilierilor economici în timpul președinților Kennedy și Johnson, încearcă să pună creșterea economică din anii șaiszeci exclusiv pe seama principiilor „new-economics”-ului.

Punctul de plecare, explică Heller a fost teoria lui J. M. Keynes, la care s-au făcut ceva adaosuri, în special aplicații practice. În esență, guvernul trebuie să intervină cu instrumentele sale fiscale — taxe, politică bugetară —, monetare, cu o politică de salarii și prețuri ș. a. în așa fel încît să asigure ca întregul potențial al economiei să fie utilizat, evitînd însă inflația. La aluzia pe care i-o face interlocutorul, reluînd cuvintele lui Paul A. Samuelson, că el, Heller, ar fi plecat de la conducerea consilierilor economici „la momentul potrivit”, intrucît în continuare conducerea economiei ar fi devenit mult mai dificilă, acesta a răspuns că nu poate fi nici în continuare vreun motiv de teamă: există o relație de la cauză la efect prea evidentă și izbitoră între „modern economics” și starea economiei. În anii 1960—1968, anii „new-economics”-ului și ai „econo-miștilor”, nu s-a produs nici o recesiune, în timp ce rata de creștere anuală a fost de 5,2 la sută, iar șomajul a scăzut la 3,2 la sută.

La observația că, totuși, după 8 ani, boom-ul a eșuat în inflație, care a dus la recesiune, fostul președinte al consilierilor economici admite că s-au făcut „greșeli”: anume, s-au aplicat cu intîrziere, din considerente politice, mărirea de impozite, apoi suprataxa de 10%, atunci cînd oamenii de afaceri se obișnuiseră cu creșterea prețurilor

și nu mai reacționau în modul așteptat — prin economisire, ci, dimpotrivă, cheltuind mai mult. Dar medicația ce urmează a fi administrată nu se schimbă — doar trebuie aplicată cu un „dozaj fin”.

Să fie numai greșeli? Și poate fi obținută însănătoșirea în limitele unei astfel de simple soluții de medicație tehnico-economică?

Într-o discuție la „masa rotundă”, organizată de revista MEMO³⁾, s-au exprimat puncte de vedere uneori divergente, dar toate ajungînd la concluzia că creșterile de prețuri nu se explică doar printr-o politică economică a guvernelor, mai mult sau mai puțin abilă, ci prin modificările structurale ale sistemului capitalist.

După S. Dalin, asistăm în lumea occidentală la o creștere de prețuri care nu poate fi explicată în întregime prin inflație. Această concluzie se sprijină pe faptul că în anii postbelici nu s-ar fi efectuat o emisiune exagerată de bani de hirtie. Între 1950 și 1965 creșterea masei mărfurilor în S.U.A. ar fi întrecut aproape de două ori masa banilor de hirtie în circulație. Chiar după anul 1972 urcarea prețurilor depășește cu mult creșterea inflaționistă a banilor de hirtie. Realitatea este că prețurile au întotdeauna tendința de a urca în fazele de avînt ale ciclului, o dată cu depășirea ofertei de către cerere, și să scadă în timp de criză, cu

● CARTEA lui Mihail Florescu Resursele mondiale și limitele lor, apărută recent în Editura politică, București 1975, 184 p., prezintă cu o documentare bogată resursele lumii și realizează o analiză critică a diferitelor modele ale lumii, elaborate sub egida Clubului de la Roma, precum și altele. Ea reflectă totodată ecoul stîrnit de aceste

modele printre oamenii politici și de știință. Admițînd că, pe măsura dezvoltării economice, industriale și agricole, problema exploatații raționale și a înaltei valorificării a resurselor naturale devine centrală, autorul arată că această problemă nu poate fi rezolvată prin limitarea creșterii economice, ci prin lichidarea subdezvoltării, asigurarea progresului economic-social mai rapid al țărilor rămase în urmă, prin realizarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Actuala fază a crizei generale a capitalismului

● PRIN studiul La crize, sa nature, son aggravation, publicat în L'HUMANITE din 24 și 31 I 1975, reputatul economist francez Paul Boccara reafirmă și totodată dezvoltă concluziile sale anterioare rezultate din cercetarea actualei faze a crizei generale a capitalismului.

Această fază, desemnată cu numele de „criză a capitalismului monopolist de stat”, își are începutul încă din anii 1968—1970, susține P.B. Este vorba de o criză de structură, a cărei cauză profundă rezidă în „supra-acumulare”, adică în constituirea unui excedent al acumulării capitalurilor de către marile grupuri capitaliste. Agravarea ei re-

centă se datorește persistenței supraacumulării, iar nu importanței urcării a prețurilor petrolului care a avut loc spre sfîrșitul anului 1973. O mare parte din așa-numita „factură petrolieră ineluctabilă” reprezintă plata profiturilor extraordinare și a „costurilor” umflate prin practicile cartelului companiilor petroliere. Căci la sfîrșitul anului 1974, din prețul unei tone de produse petroliere linite numai 28% revenea țărilor producătoare, pe cînd 37% era prelevat de fiscalitate, iar 35% era acaparat de companii.

Originalitatea crizei actuale ar consta în faptul că intervenția publică în favoarea monopolurilor nu mai constituie o soluție. Dimpotrivă, această intervenție antrenează irosirea resurselor colective, favorizînd supraacumularea monopolistă. În consecință, ieșirea din criză nu poate avea loc decît prin instaurarea unei democrații economice și politice, care să deschidă calea spre socialism.

Metodologie previzională privind dezvoltarea țărilor „lumii a treia”

● REVISTA trimestrială sovietică SCIENCES SOCIALES, nr. 1/1975, publică articolul La methologie de la prevision du deve-

loppement du Tiers Monde, în care dr. S. Kuzmin relevă importanța și posibilitățile previziunii dezvoltării țărilor așa-numitei „lumi a treia”. Previziunea în cauză, arată autorul, trebuie să fie pregătită de o analiză a datelor inițiale. Iar această analiză ar trebui să aibă în obiectiv răspunsuri la patru grupe de chestiuni și anume: 1) referitoare la studiul structurilor socio-economice; 2) formarea legăturilor și proporțiilor economice; 3) factorii economici externi ai dezvoltării; 4) aspectele teritoriale ale procesului de dezvoltare socio-economică. Apare apoi necesitatea unei abordări de ansamblu, cu care prilej se descoperă interacțiunea complexă în cadrul entității globale și părților acesteia. În această fază, teoria sistemelor intervine ca un instrument de prim ordin al analizei previzionale, aplicabilitatea ei fiind realizată cu ajutorul unor indici generali ai sistemului. În plus, studiul raporturilor în interiorul sistemului și-or apropia analiza combinatorie care ar permite să se fixeze rolul indicilor instabili. O asemenea metodologie ar depăși, susține S.K., dificultățile pe care le creează previziunii pluralitatea structurilor economice,

depășirea cererii de către oferta. În condițiile capitalismului monopolist de stat, însă, monopolurile preferă, în perioada crizei, deci în cazul depășirii cererii de către oferta, să micșoreze volumul producției, dar nu prețurile. Drept rezultat, prețurile ar continua să crească, în ciuda scăderii cererii și a volumului producției. După autor, în toată perioada postbelică, valoarea mărfurilor a scăzut, în timp ce prețurile au crescut — fenomen paradoxal ce se explică prin creșterea enormă a puterii monopolurilor. Avind cauze foarte variate și complexe, nu ar fi cazul ca fenomenul creșterii prețurilor să fie subsumat categoriei generale de „inflație”.

După A. Eidelnant, afirmația că specificul inflației actuale constă în faptul că ea se dezvoltă fără o creștere prealabilă a masei bănești se sprijină pe o metodologie greșită: 1. creșterea circulației mărfurilor cu amănuntul este calculată în prețuri curente, adică inflaționiste și probabil amplificată prin înmulțirea sumei prețurilor mărfurilor cu viteza lor de circulație; 2. în calculul cantității banilor aflați în circulație nu se ia în considerare viteza lor de rotație. Astfel, în 25 de ani două 1947 circulația de mărfuri cu amănuntul a crescut în prețuri curente cu 352%, în timp ce masa monetară (inclusiv depozitele la cerere) a crescut doar cu 102%. În realitate, însă, cir-

culația mărfurilor cu amănuntul a crescut, în aceeași perioadă, în prețuri constante, numai cu 173%, iar relativa stabilitate a masei bănești este compensată de viteza mare a rotației lor, legată de lărgirea decontărilor fără numerar. Cum emisia de bancnote nu mai ocupă astăzi locul principal, decontările fără numerar depășind cu mult suma celor cu ajutorul mijloacelor lichide de circulație, este evident că un indicator al inflației cum este creșterea fizică a masei bănești este perimat. Sumele imense cheltuite în anii '60-70 pentru înarmări, investiții, infrastructură, apărarea mediului ș. a., care se reflectă într-o cerere sporită fără nici un corespondent sau fără un corespondent imediat în bunuri de consum, încalcă și ele concordanta cerută. În țările europene și în Japonia un rol important l-a jucat inflația importată.

G. Solius respinge teza că și în perioada postbelică s-ar fi produs aglomerarea canalelor circulației cu bani de prisos, dar este de părere că inflația totuși există. Cauzele ei ar trebui căutate însă în sfera producției și nu în circulație, cum ar lăsa să se creadă formula tehnico-monetară a inflației. Astăzi, în condițiile ascuțirii contradicțiilor reproductivității capitaliste, statul nu mai fabrică bani, ci mărește impozitele. În timp ce oamenii muncii aceste impozite le scad veniturile, capitaliștii le com-

pensează prin creșterea prețurilor. O altă cauză a creșterii prețurilor se află în comenziile de stat, la care companiile obțin profituri cu 15-20 la sută peste cele mijlocii, pe călea creșterii prețurilor, cu reacția în lanț pe care o antrenează. Această creștere a prețurilor determină, la rândul ei, lansări suplimentare de bani în circulație, dar în acest caz nu mai este vorba de o supraaglomerare a canalelor circulației cu bani de hirtie, ci de o consecință a sumei sporite a prețurilor și în orice caz de un fenomen derivat din creșterea prețurilor și nu determinant al acestora. După autor este necesară, în condițiile actuale, o reapreciere teoretică a esenței inflației — și anume nu pornind de la tratarea ei tehnico-monetară.

Alți participanți, ca L. Krasavina, V. Usoskin, I. Fedorov ș. a., au fost de părere că inflația actuală este un proces multifactorial, legat de militarism, finanțare deficitară, sporierea datoriei publice, expansiunea creditului, „transformarea” acumulărilor monetare pe termen scurt în credite pe termen lung ș.a. fără ca totuși opoziția între tratarea monetară și „productivă” să se justifice, întrucât procesul de reproducție se caracterizează prin unitatea producției și circulației. Inflația se manifestă nemijlocit în sfera circulației, deși rădăcinile ei sînt mai profunde. Circulația bănească reflectă oarecum proce-

sul economic și reacționează la încălcarea proporțiilor acestuia prin aglomerarea sferei circulației cu mijloace suplimentare de plată și, în consecință, prin creșterea prețurilor.

Dacă creșterile de prețuri au fost precedate de o emisiune forțată — deci artificială — sau dacă sporierea mijloacelor bănești a urmat unei creșteri forțate de prețuri — fără suport economic obiectiv — diferența nu se pare de ordin tactic. În esență, fenomenul este același. Oricum, este evident că implementarea monopolurilor cu statul generează factori inflaționisti și s-ar putea ca inflația să fi devenit o trăsătură organică permanentă a reproducției capitaliste actuale. Ea nu mai este astăzi nici un fenomen exclusiv spontan, nici unul exclusiv dirijat. Apariția ei poate fi incitată, dar este incomparabil mai dificil să fie frînată și lichidată. Pentru a realiza aceasta se cere mai mult decît un „fine tuning” (un dozaj fin): o democratizare a vieții economice, o slăbire a puterii monopolurilor.

Anghel SCHOR

(1) Marx, Engels — Opere, vol. 23, Ed. pol., București 1966, p. 14

(2) Arrigo Levi, Journey among the Economists, Alcove Press, 1970, p. 31.

(3) Inflația și sovremennii kapitalizm, Kruglii stol ME i MO, Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodnie Otnosenia, nr. 3, 1975, p. 62-65.

constituită din imbinarea modernului cu antimodernul, specifică țărilor „lumii a treia”.

lor, în domenii cum sînt: „Deciziile întreprinderii și ale consumatorului”; „Abordarea sistemică a comportamentului consumatorului”; „Fluxul proceselor de marketing”; „Concepția sistemică a comparării sistemelor de marketing”; „Structurarea programelor de marketing” etc.

Mesarovic și Pestel și „factura” petrolului

● Mihajlo Mesarovic și Eduard Pestel, autorii lucrării Mankind at the turning point, considerată ca fiind al doilea raport către clubul de la Roma, împreună cu Barry Hughes și Maurice Guernier, publică, la cererea revistei L'EX-FRESS și în cadrul acesteia, în numerele începînd cu 24-30 martie 1975, ceea ce revista numește le nouveau rapport Mesarovic-Pestel sur les problèmes de l'énergie (Noul raport Mesarovic-Pestel asupra problemelor energiei).

După autori, chiar în ipotezele cele mai favorabile, factura petrolului nu poate fi redusă în mod sensibil pînă în 1980; cel mult cu 15% — și aceasta orice s-ar face. Situația ar începe să se amelioreze — pentru țările consumatoare — numai peste cinci ani. Singurul mijloc real ar

fi de a pune la punct noi surse de energie.

În ce privește țările exportatoare, o politică ce pare tentantă, la prima vedere, poate avea efecte pe termen lung opuse celor dorite. Mărirea prețului petrolului, care ar permite țărilor producătoare să-și mărească substanțial veniturile în viitorii 5 ani, ar duce, după douăzeci de ani, la o micșorare a cheltuielilor cu aproximativ 50%, adică la deficit.

Modificarea structurii produsului social

● S. Nosova observă în articolul Zakonomnosti izmeneniia stoimostnoi strukturi sovokupnogo obščestvennogo produkta (Legitimitățile modificării structurii produsului social total), apărut în revista EKONOMICESKIE NAUKI, nr. 2/1975, că influența progresului tehnic asupra structurii valorice a produsului social este apreciată în mod diferit de economiști. I.A. Kronrod, A.I. Pașkov ș.a. consideră ca legitate creșterea continuă a cotei părți a „fondului de înlocuire”. P.I. Moskvina, A. I. Notkin, B.P. Plîșevski ș.a. consideră că modificarea structurii produsului social trebuie să se exprime, în prețuri

constante, într-o creștere mai rapidă a venitului național. S. M. Nikitin ș.a. nu văd nici o legătură logică între progresul tehnic și schimbarea corelației dintre „fondul de înlocuire” și venitul național. După S.N., aceste opinii variate derivă dintr-o identificare nejustificată — întrucît nu se ține seama de creșterea productivității muncii — între mărirea fondului de înlocuire și valoarea mijloacelor utilizate în producție. În consecință autoarea nu este de acord cu părerea unor economiști că dinamica reală a raportului dintre fondul de înlocuire și venitul național poate fi urmărită numai în prețuri constante. Întrucît prețurile curente reflectă toate modificările produse în valoarea mărfii, ele ar trebui să exprime corect această dinamică. Dar, observă ea, nu trebuie confundate cheltuielile pentru munca trecută cu fondul de înlocuire. Analiza dinamicii „fondului de înlocuire” în formă pură (valoric și în natură) duce la concluzia tendinței sale de scădere.

● O interesantă lucrare de cibernetică economică, constituind o aplicație a teoriei sistemelor în domeniul deciziilor de marketing a fost elaborată în cadrul Academiei de Studii Economice de prof. dr. M.C. Demerescu.

Depășind cu mult interesul didactic, lucrarea (325p) aduce în literatură noastră de specialitate aplicații noi ale teoriei sisteme-

(Urmare din pag. 13)

Gruparea județelor după volumul producției globale industriale

Valoarea producției globale industriale	Numărul județelor			
	1965	1970	1975	1980
- sub 5 miliarde lei	30	19	6	-
- 5-10 miliarde lei	6	12	13	-
- 10-15 miliarde lei	3	5	7	17
- 15-25 miliarde lei	-	3	9	12
- peste 25 miliarde lei	1	1	5	11

x) Cuprinde și municipiul București

centrele tradiționale, cit și prin construirea unui important număr de obiective noi, amplasate cu precădere în județe și orașe mai puțin dezvoltate sau cu posibilități de asigurare a forței de muncă feminine.

Un rezultat calitativ important al procesului de industrializare socialistă a țării îl constituie schimbarea fundamentală a structurii producției industriale, în sensul creșterii ponderii ramurilor de bază ale industriei, îndeosebi în județele în care în trecut industria ușoară și alimentară, în unele cazuri împreună cu exploatarea forestieră, dețineau peste 60—70% din producția lor industrială. Tabloul acestor schimbări fundamentale rezultă în mod elocvent din greutatea specifică a acestor ramuri în producția industrială a județelor realizată în anul 1973 (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3.

Ponderele unor ramuri în producția locală industrială a fiecărui județ în anul 1973

Județul	
Argeș	Construcții de mașini 40,2%, chimie 1-,9%
Bacău	Combustibil 14,6%, construcția de mașini 8,2%, chimia 2-,6%
Brașila	Metalurgia fieroasă 10,3%, construcții de mașini 24,0%, celuloză și hirtie 10,1%
Buzău	Metalurgia fieroasă 13,9%, construcții de mașini 17,2%, chimia 19,3%
Dimbovița	Combustibil 10,2%, construcții de mașini 51,6%
Dolj	Construcții de mașini 36,8%, chimia 12,9%
Galați	Metalurgia fieroasă 59,0%, construcții de mașini 15,4%
Gorj	Combustibil 31,4%, construcții de mașini 16,4%, materiale de construcții 15,6%
Mehedinți	Construcții de mașini 30,1%, prelucrarea lemnului 6,5%
Mureș	Combustibil 7,7%, construcții de mașini 19,2%, chimia 13,9%
Neamț	Metalurgia fieroasă 17,0%, construcții de mașini 8,4%, chimia 33,8%
Olt	Metalurgia neferoasă 39,6%, construcții de mașini 20,7%
Satu Mare	Construcții de mașini 33,4%, prelucrarea lemnului 13,2%
Suceava	Construcții de mașini 10,8%, prelucrarea lemnului 26,6%, celuloză și hirtie 11,4%
Teleorman	Combustibil 9,6%, construcții de mașini 23,1%, chimia 29,0%
Vaslui	Construcții de mașini 31,6%, prelucrarea lemnului 6,5%, confecții 30,9%
Vilcea	Construcții de mașini 5,7%, chimia 45,5%, prelucrarea lemnului 11,9%

Potrivit Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă reprezintă factorul primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului economic și social al țării. Între obiectivele fundamentale ale etapei următoare de 20—25 de ani un loc central îl ocupă de asemenea sistematizarea teritorial-administrativă și economică, amplasarea rațională a forțelor de producție în întreg teritoriul țării, asigurarea dezvoltării proporționale a județelor și regiunilor și ridicarea gradului de civilizație a întregului popor.

Directivele celui de al XI-lea Congres al partidului stabilesc ca, pe baza aplicării criteriilor de dezvoltare a industriei pe teritoriu, în anul 1980 să se realizeze în fiecare județ o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei, în acest scop urmînd ca în județele mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial (Bistrița-Năsăud, Sălaj, Tulcea, Vaslui, Covasna, Botoșani, Vrancea, Gorj, Ialomița) să se realizeze în perioada 1976—1980 ritmuri medii anuale de creștere a producției globale industriale de 15—25% sau chiar mai mari.

Comparativ cu anii 1965 și 1970, gruparea județelor după volumul producției globale industriale se va modifica în anii 1975 și 1980 în mod esențial, în sensul creșterii deosebite a numărului de județe cu o producție de peste 10—15 miliarde lei (tabelul nr. 4). În această perspectivă numărul județelor cu o producție globală industrială de peste 10 miliarde lei va deveni majoritar încă din anul 1975, în anul 1980 un număr de 10 județe apropiindu-se de nivelul actual al producției municipiului București.

Realizarea prevederilor viitorului plan cincinal constituie o etapă hotărîtoare pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, asigurînd ridicarea fiecărui județ, a României pe o treaptă superioară de dezvoltare social-economică, apropierea satului de oraș în ce privește condițiile de muncă și de viață.

RITMUL CREȘTERII ECONOMICE

(Urmare din pag. 20)

$$K^* = \frac{1 \cdot A \cdot X^*}{1 \cdot X^*} \quad (7)$$

rezultat obținut în baza identității $A \cdot X^* = K^* \cdot X^*$, scrisă potrivit definiției rădăcinii K^* și a vectorului ce i se asociază X^*

Inversul lui K^* , adică $\rho = 1/K^*$ este tocmai ritmul maxim „tehnologic” de creștere, identic cu D. Gale.

Sperăm că prin această schițare sumară am reușit să arătăm că probleme fundamentale de politică economică se pot traduce în limbajul modelării cibernetico-economice, oferind astfel un instrument exact pentru calculele de fundamentare, de testare a echilibrului static și dinamic și de optimizare a traiectoriilor de dezvoltare eficientă a întregului sistem al producției sociale.

ÎN ÎNCHEIERE, se impune formularea a încă unei concluzii importante pentru modelarea creșterii economice. După cum s-a văzut, reproducția simplă (funcționarea în re-

gim staționar) depinde de capacitatea de „multiplicare” a sistemului, definită prin rădăcina caracteristică dominantă a matricei tehnologice A, egală cu ponderea cheltuielilor materiale în produsul social total. Printr-o definiție corespunzătoare a consumului intern productiv se poate asigura ca la orice nivel de agregare a ramurilor din sistem să se obțină aceeași pondere neschimbată a cheltuielilor materiale. Aceasta înseamnă că proprietățile de structură ale sistemului nu au nici o influență asupra funcționării lui staționare, asupra efectelor lui de „multiplicare”.

În schimb, așa cum se poate observa din relația (6), ritmul de creștere ($\rho^* = 1/\lambda^*$) al producției, capacitatea de „accelerare” a sistemului, încorporînd și „investițiile conexe”, depinde de proprietățile structurale sintetice ale acestuia. Rădăcina λ^* depinde deci nu numai de valorile elementelor matricelor A și B, dar și de numărul și modul de definire a ramurilor care formează sistemul. Deci modelul dinamic nu este indiferent de modul de definire a structurii sistemului. Modelarea dinamică pune, în consecință, problema optimizării definirii structurii și a optimizării gradului de agregare — dezagre-

gare a sistemului din punctul de vedere al asigurării izomorfismului modelului dinamic multisectorial.

- [1.] Știința, 3 iulie 1974.
- [2.] Input-output Tables and Analysis, United Nations, New York, 1973, Series F, No. 14, Rev. 1.
- [3.] Economie politică a socialismului, E.D.P., București, Ediția a II-a revizuită și îmbunătățită.
- [4.] Țigănescu E., Aspecte ale modelării programului de producție a unei ramuri, în: Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică, nr. 3/1973.
- [5.] Gale, D., The Closed Linear Model of Production, în: Linear Inequalities and Related Systems, Princeton University Press, Princeton New Jersey, 1956.
- [6.] Leontief, W., The Dynamical Inverse, în vol; Carter, A. P. and Brody A. Contribution to Input-output Analysis, Proceedings of the Fourth International Conference in Input-output Techniques, Geneva, 8—12 January, 1968, vol. I, North Holland Publ. Comp., Amsterdam-London, 1972.
- [7.] Gantmacher, F.R., Teoria matrită, Izd. 2-oe, Nauka, Moscova, 1966.

**ECONOMIE
MONDIALA**

**DEZVOLTAREA ECONOMICĂ
ȘI COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ**

INTR-O PERIOADĂ în care dezvoltarea economică a devenit un obiectiv central al tuturor țărilor, când raporturile economice și schimburile comerciale se dezvoltă în mod vertiginos, are loc un proces susținut, pe multiple planuri, de definire a unor relații noi de cooperare între state.

În cadrul lucrărilor de la Geneva ale Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, se află într-un stadiu avansat activitatea de definire a obiectivelor și coordonatelor cooperării economice și tehnico-științifice, ca expresie a dorinței și interesului celor 35 de țări participante, printre care și România, de a consolida și diversifica legăturile economice tradiționale dintre toate popoarele continentului.

La Organizația Națiunilor Unite, anul 1974 consemna elaborarea și adoptarea documentului-program cu privire la noua ordine economică internațională așa cum, în același cadru instituțional, s-a adoptat Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor.

Aceasta dovedește că, indiferent de forul în care au loc negocierile și de tematica discuțiilor, statele au simțit nevoia stringentă a adoptării de programe și măsuri care să conducă la instaurarea unor relații economice noi, echitabile, stabile și durabile, de natură să asigure dezvoltarea economică armonioasă a tuturor țărilor.

De-a lungul anilor, raporturile de cooperare pe plan european au cunoscut o ascensiune constantă, contribuind astfel la realizarea obiectivelor de creștere economică stabilite prin planurile și programele naționale ale țărilor continentului. Paralel cu această constatare, documentele Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa subliniază hotărârea țărilor participante de a dezvolta pe mai departe schimburile comerciale, cooperarea industrială și cooperarea tehnico-științifică, folosindu-se din plin experiența, resursele materiale și umane și capacitățile tehnice de care dispun țările continentului și acționându-se pentru eliminarea tuturor obstacolelor din calea schimburilor comerciale.

Un obiectiv permanent al cooperării trebuie să fie acela de a contribui la eliminarea treptată și lichidarea totală a decalajelor a căror existență se desprinde din analiza hărții economice a Europei. Într-adevăr, recunoașterea realităților economice de pe continentul european – unde se află țări puternic industrializate și țări în curs de dezvoltare – impune luarea în considerare a intereselor și nevoilor specifice ale acestora din urmă, precum și sprijinirea eforturilor lor în vederea creșterii economice accelerate și a înlăturării treptate a decalajelor.

Dimensiunile dezvoltării economice inegale pe plan internațional sunt prezentate într-un document recent al Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială¹⁾, conform căruia țărilor în curs de dezvoltare, unde trăiește majoritatea populației globului, le revine mai puțin de 7% din producția industrială mondială. Conform aceluiași document, contribuția țărilor în curs de dezvoltare la producția industriei prelucrătoare mondiale trebuie să atingă cel puțin 25% până în anul 2000. Programele de cooperare internațională, indiferent de aria lor de cuprindere, trebuie să fie pe măsura acestor constatări și obiective.

Interdependența economică internațională crescândă pune în fața tuturor țărilor, inclusiv a celor din Europa, necesitatea întreprinderii de eforturi comune, stăruitoare pentru soluționarea problemelor economice majore cum sunt cele privind materiile prime, energia, alimentația, accesul la cuceririle științei și tehnicii, raporturile financiare și altele.

Complexitatea acestor probleme, efectele beneficătoare ale soluționării lor asupra ansamblului raporturilor economice implică organizarea unei cooperări largi și permanente care să asigure accesul neîngrădit al tuturor țărilor, atât la sursele clasice de materii prime și energie, cât și la tehnicile și procedeele noi de producere a acesteia. Proiectele de interes comun, la care să participe toate țările interesate, pe baze echitabile și reciproc avantajoase, oferă avantaje multiple prin aceea că permit o scurtare a perioadei de cercetare și aplicare în producție, reduc volumul cheltuielilor materiale și financiare și asigură o cunoaștere directă și o difuzare largă a soluțiilor și procedeele noi de obținere a surselor de energie.

Necesitatea examinării nevoilor și posibilităților de întărire a cooperării interguvernamentale pe plan european, bazată pe o reevaluare a situației economice și politice în regiune și în întreaga lume, constituie un obiectiv principal pentru activitățile viitoare ale Comisiei economice pentru Europa a O.N.U., așa cum rezultă din raportul Secretarului executiv discutat la Sesiunea a XXX-a a Comisiei²⁾.

Înscrind aceste concepte în documentele sale, Conferința pentru securitate și cooperare în Europa stabilește, totodată, sectoarele cooperării multilaterale și definește măsurile și condițiile de inițiere și realizare a unor mari proiecte economice de interes comun. Materiile prime minerale, energia electrică, energia nucleară, transporturile combinate, inclusiv cele prin containere, înmagazinarea și transportul energiei, economisirea și reciclarea combustibililor și a surselor de energie sînt considerate ca sectoare prioritare pentru punerea în practică a unor astfel de proiecte.

În ultimii ani, cooperarea industrială tinde să ocupe un loc tot mai important în ansamblul relațiilor economice ale țărilor europene. Motivările economice și avantajele acestei cooperări constau în aceea că ea conferă permanentă și stabilitate raporturilor economice dintre state, contribuie la dezvoltarea producției industriale și implicit a schimburilor comerciale, asigură folosirea deplină a factorilor de producție, îndeosebi a capacităților de producție și a forței de muncă, oferă posibilități suplimentare pentru transferul de tehnică și tehnologii și permite formarea și calificarea personalului tehnic de specialitate. Alegerea formelor de cooperare industrială (specializarea în producție și în vânzare, modernizarea și automatizarea unităților industriale, livrarea de echipament și instalații a căror contravaloare să fie rambursată în produse, societățile mixte, schimbul de brevete, licențe și „know-how”, cercetarea industrială) trebuie să răspundă experienței și obiectivelor economice ale partenerilor astfel ca pe această cale să se asigure creșterea capacității industriale a țărilor mai puțin dezvoltate din Europa.

Progresele fără precedent obținute de știința și tehnologia modernă și efectele beneficătoare ale aplicării acestora în sectoarele activității economice, determină diversificarea și consolidarea cooperării tehnico-științifice între state și asigurarea, pe această bază, a accesului tuturor țărilor la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Ca și cooperarea industrială, cooperarea tehnico-științifică trebuie să ocupe o pondere mai mare în ansamblul raporturilor economice ale statelor europene. Un obiectiv de seamă al acestei cooperări rămîne așa cum se preciza în documentele adoptate recent de ONU³⁾, formularea unui cod internațional pentru transferul de tehnologie, corespunzător nevoilor și condițiilor care prevalează în țările în curs de dezvoltare, prin definirea termenilor și clauzelor pentru ca astfel de tranzacții să aibă loc în condițiile cele mai avantajoase pentru aceste țări.

Angajarea și conținutul recomandărilor adoptate de Conferința de la Geneva dau expresie posibilităților multiple de largire a cooperării tehnico-științifice între țările continentului și hotărârii acestora de a pune pe baze permanente și reciproc avantajoase cooperarea lor în acest domeniu. Energia, agricultura, tehnologiile noi și folosirea rațională a resurselor, tehnologia transporturilor, fizica, chimia, tehnica ordinaoarelor, telecomunicațiile, medicina, cercetările în domeniul mediului înconjurător, sînt numai cîteva din sectoarele cărora Conferința le-a acordat o importanță deosebită și un grad înalt de prioritate pentru raporturile de cooperare ale tuturor statelor participante.

Privite în totalitatea lor, aprecierile, evaluările și recomandările Conferinței îndreptate pe un făgaș nou, relațiile de cooperare economică și tehnico-științifică ale statelor europene, creează premisele edificării unor raporturi noi de colaborare multilaterală pe continent.

„Trîind în Europa, arăto tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul Comitetului Central al P.C.R. prezentat la Congresul al XI-lea al partidului, România acordă o atenție deosebită realizării pe continentul nostru a unor noi relații, care să asigure fiecărei națiuni posibilitatea concentrării forțelor în direcția dezvoltării economico-sociale, a progresului, să permită o largă colaborare între toate statele”.

Concepută și realizată pe baza principiilor dreptului internațional care trebuie să guverneze relațiile dintre toate statele, indiferent de mărime, situație geografică, nivelul de dezvoltare sau sistemul politic, economic și social al acestora, cooperarea largă pe plan european poate contribui într-o măsură mai mare la dezvoltarea economică accelerată și la progresul social al fiecărei țări, la instaurarea unei atmosfere de pace și securitate pe continent.

Constantin NIȚA

¹⁾ ID Conf. 3/30 din 26 martie 1975.

²⁾ Document E/EC.E.875, cap. II, paragraf 3.

³⁾ A doua Conferință generală a Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială, document ID Conf. 3/30.

Reducerea producției de oțel în C.E.E.

REDUCEREA consumului intern de oțel și diminuarea cu aproape 12 % a exporturilor spre țările terțe vor antrena o reducere a producției totale de oțel a celor nouă țări din C.E.E. de la 155,8 milioane t în 1974 la 146,5 milioane t în acest an. După cum apreciază Comisia C.E.E. de la Bruxelles care a elaborat această previziune, deși nefavorabile, perspectivele nu sînt totuși considerate atît de sumbre încît să se instituie măsurile prevăzute de tratatul C.E.C.O. în caz de „criză manifestă” (fixarea de cote de producție, supravegherea riguroasă a schimburilor intracomunitare și limitarea importurilor din țările terțe), măsuri solicitate deja în unele cercuri patronale franceze. Scăderea producției nu se anunță generală în C.E.E.: unele țări, cum sînt Franța, R.F.G. și Olanda, își vor majora intrucitva producția. În plus, după cum se comentează în cercurile comunitare, asemenea măsuri protecționiste

ar atrage critici susținute din partea țărilor terțe în cadrul G.A.T.T.

Scăderi în producția și exportul de automobile

ÎN VREME CE Japonia a vîndut anul trecut pe piața externă cu 27% mai multe auto-

Țară	1974	1973
Japonia	2,6	2,1
R.F.G.	1,9	2,3
Franța	1,5	1,6
Canada	1,0	1,1
S.U.A.	0,9	0,9
Italia	0,8	0,9
Anglia	0,7	0,8

mobile decît în 1973, devenind principalul exportator mondial, alți mari producători și-au diminuat exportul, scăderea cea mai substanțială fiind înregistrată de R.F.G. — cu 467 000 vehicule, adică cu 20% față de anul 1973 (rezi-

graficul). Reducîndu-se cu 22% în 1974, producția vest-germană de automobile a ajuns sub nivelul celei din 1968. În felul acesta, alături de industria construcțiilor, producția de automobile a suferit cel mai mult de pe urma recesiunii din 1974 în R.F.G., marcată prin concedieri, introducerea săptămîinii de lucru redusă ca și prin majorări de prețuri. În ultimele săptămîni însă situația pe piața vest-germană a automobilului cunoaște o anumită redresare.

În Anglia producția de automobile s-a redus anul trecut cu 12,2%, o reducere cunoscută și exportul, în ciuda cursului scăzut al lirei sterline care l-ar fi putut favoriza. Această situație nefavorabilă a continuat în primul trimestru a.c., cînd producția de automobile a fost cu 8% mai redusă decît în trimestrul I 1974. În luna martie a.c. numărul automobilelor noi vîndute (111 450) a fost cu 35% mai scăzut decît în martie anul trecut și cel mai redus din ultimii patru ani.

În S.U.A., țară unde există în circulație 110 milioane de automobile, cea mai mare companie producătoare — General Motors — are în prezent concediați 137 000 muncitori, dintr-un total de 420 000.

Comerțul R. F. G. cu țările socialiste

ÎN prezent R.F.G. exportă către țările socialiste din Europa și Asia mărfuri în valoare de 16 miliarde de mărci pe an, la fel de mult cît spre S.U.A., a declarat recent la

Moscova dr. Hans Friderichs, ministrul federal al economiei R.F.G., cu ocazia inaugurării unei expoziții economice a țării sale la care au participat circa 200 de firme. Schimbul de mărfuri dintre U.R.S.S. și R.F.G. a depășit anul trecut 8 miliarde mărci, creșterea de 1973 fiind mult mai mare decît cea a ansamblului comerțului exterior al R.F.G., pe seama ambelor curente de schimb, a declarat la rîndul său Otto Wolff von Amerongen, președintele Comisiei economice vest-germane pentru comerțul cu Răsăritul. În prezent U.R.S.S. este principalul partener comercial al R.F.G. din rîndul țărilor socialiste, iar R.F.G. este principalul partener comercial occidental al U.R.S.S.

Pentru acest an, părțile sînt de acord în a afirma că schimburile comerciale dintre ele vor depăși — pentru prima oară — nivelul de 10 miliarde de mărci, de patru ori mai ridicat decît cel din 1970.

Referindu-se la dorința comună a celor două guverne de a dezvolta pe mai departe schimburile de mărfuri reciproc avantajoase, ministrul economiei al R.F.G. a declarat într-un interviu pentru „Stuttgarter Zeitung”, citat de ziarul „Pravda” (16 martie a.c.) — că „pregătirea și deschiderea expoziției R.F.G. la Moscova au arătat că partenerii noștri sovietici sînt interesați de îmbunătățirea permanentă a legăturilor economice și politice dintre cele două țări. În această privință între noi există o înțelegere deplină”. După cum a relevat dr. Friderichs, unele proiecte de cooperare sovieto-vest-germane sînt eșalonate să se realizeze pînă în secolul următor, angajînd cele două părți la o cooperare pașnică, durabilă.

Anglia: Atonia cererii

ATÎT cheltuielile de consum ale populației, cît și investițiile întreprinzătorilor particulari continuă să prezinte semne de slăbiciune și necesită toată atenția din partea responsabililor politicii economice, constată expertii O.C.D.E. în examenul anual al situației economiei engleze dat publicității la sfîrșitul lunii martie (Etudes économiques: Royaume-Uni, Paris, 27 martie 1975). După o încetinire notabilă în a doua jumătate a anului 1973, consumul privat a înregistrat o scădere în termeni reali în 1974. La apatia cererii interne în 1974 a contribuit puternic evoluția investițiilor (indicatorul „formarea bruta de capital fix”) care au scăzut cu circa 2,2% în primul semestru al anului trecut și probabil cu alte 3% în al doilea semestru. Tendința cea mai preocupantă în acest domeniu este socotită de experți cea din industria prelucrătoare.

Perspectivele economiei engleze pe anul 1975 sînt dominate, în viziunea Secretariatului O.C.D.E., de continuarea acestor evoluții. Consumul privat va fi lipsit de vigoare dat fiind că nu este așteptată o redresare a venitului real disponibil al consumatorilor. Se prognoastează o creștere a prețurilor cu a-

mănîntul în proporție de 20% în 1975, față de 16% în 1974. Ținînd seama și de accentuarea fiscalității, puterea de cumpărare a veniturilor are puține șanse să se îmbunătățească. Prețurile bunurilor importate aduc un element suplimentar de incertitudine în acest tablou, avînd în vedere amploarea fluctuațiilor lor recente. De asemenea, în condițiile unei creșteri așteptate a șomajului va scădea rata economiilor populației.

Dintre celelalte componente ale cererii interne, cheltuielile publice vor crește probabil ceva mai repede în 1975, încetinindu-și progresia în cursul anului. Se așteaptă în schimb o nouă și accentuată scădere a investițiilor de capital fix ale întreprinderilor particulare. Un important factor de slăbiciune riscă să fie aici construcția de locuințe, iar investițiile în industria prelucrătoare și în sfera circulației mărfurilor vor fi diminuate și ele considerabil. Perspectivele evoluției investițiilor în industria prelucrătoare, constată expertii, sînt foarte preocupante.

În ceea ce privește cererea externă, se consideră că avantajul concurențial de care s-au bucurat mărfurile engleze în 1974 pe planul prețurilor se va menține și în 1975, cu o tendință de erodare în cursul anului. În ansamblu se așteaptă ca rezultatele la

export să fie aproximativ aceleași ca anul trecut și anume o creștere a volumului fizic cu 1%. Volumul importului va crește relativ lent ca urmare a atoniei cererii interne dar nu se întrevide o ameliorare a balanței plăților externe. Sub acest ultim aspect perspectivele pe termen mediu sînt însă considerate favorabile în lumina trecerii la exploatarea zăcămintelor de petrol din Marea Nordului.

Confluența unei cereri interne și externe slabe, a unei inflații rapide și a unui important deficit al plăților externe curente ridică numeroase probleme în fata responsabilității politice economice. Pe primul plan expertii O.C.D.E. plasează necesitatea de a se obține încetinirea inflației, persistența acesteia agrăvind celelalte probleme. Se consideră necesară totodată stimularea investițiilor și a exportului, două domenii în care redresarea riscă să mai întârzie în absența unor măsuri corespunzătoare. Principalele accente în materie de politică economică, sînt deci întărirea dispozitivului anti-inflaționist, îndreptat în special contra componentelor interne ale inflației, și completarea dispozitivului de stimulare a investițiilor în industria prelucrătoare și înainte de toate în ramurile ei exportatoare.

PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

Cursuri

Curs cer-trol	Curs la 28 XII 1975	Curs la 14 IV 1975	Curs la 18 IV 1975	Abatererea în a cursului valutei în ziua de 18 IV 1975 față de:	Abatererea în a cursului dolerului față de diversele valute în perioada 28 XII 1975 - 18 IV 1975	Mivelul central XII 1975	
Marca vest-germana	2,06904	2,4000	2,4010	2,3835	+11,98	+13,24	-11,69
Francul elvețian	3,5855	3,1000	2,5810	2,5650	+31,99	+26,70	-21,08
Lira sterlină ¹⁾	2,8952	2,3250	2,3535	2,3745	-17,98	+ 2,13	+ 2,08
Yenul japonez	308,0	280,2	291,00	291,30	+ 5,73	- 3,81	+ 3,96
Florinul olandez	0,28117	2,8000	2,4500	2,4240	+14,73	+16,58	-14,23
Francul belgian	40,334	41,10	35,34	35,27	+14,36	+16,53	-14,18
Lira italiană	523,50	607,0	636,80	633,55	-17,37	- 4,19	+ 4,37
Prețul aurului la Londra ²⁾	-	103,87	171,0	169,40	-	-	-

1) + revvalorizare (apreciere de fapt); - devalorizare (depreciere de fapt);
2) dolari pentru 1 lită sterlină; 3) prețul aurului în dolari/uncie, primul fixing.

ÎN PERIOADA 14-18 aprilie a.c. cursurile principalelor valute occidentale pe piețele valutare au continuat să înregistreze oscilații, tendința generală fiind totuși de întărire a poziției dolarului. Aprecierile în sensul că economia americană ar fi atins punctul cel mai scăzut al recesiunii, după care se așteaptă o reînviare treptată, ce

ar putea să se accentueze spre finele anului, influențează în mod favorabil poziția dolarului pe piețele valutare internaționale.

Apariția unei tendințe de creștere a dobânzilor pe piața monetară americană, care se va accentua pe măsură ce Trezoreria S.U.A. va recurge tot mai mult la fondurile pieței pentru finanțarea deficitului bugetar, constituie de asemenea unul din factorii principali care contribuie la întărirea cursului dolarului.

În același timp, incertitudinile în legătură cu dimensiunea deficitului bugetar al S.U.A. în actualul exercițiu financiar și mai ales în cel viitor influențează în sens negativ poziția dolarului pe piețele valutare.

În perioada analizată a continuat tendința de întărire a cursului francului francez, în legătură alit cu rezultatele bune înregistrate

VALUTA	Termen	1	2	3	4	5	6	7	8	9
DOLARUL S.U.A.	1LUNA					5,8125		6,50		
	3LUNI						6,875	7,25		
	6LUNI							7,875	8,25	
FRANCU ELVEȚIAN	1LUNA	3,0			4,125					
	3LUNI				4,375	5,0				
	6LUNI					5,5625	6,25			
MARCA R.F.G.	1LUNA	3,75			4,5625					
	3LUNI				4,375	4,9375				
	6LUNI					5,1875	5,6875			

Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața eurovalutelor în perioada 14-18 aprilie 1975 (nivel minim și maxim)

de bilanța comercială franceză în ultimele două luni, cit și cu nivelul încă ridicat al dobânzilor pe piața monetară franceză.

La începutul săptămânii analizate, cursul lirei sterline față de principalele valute occidentale a scăzut în mod deosebit, procentul mediu de depreciere a monedei engleze față de cursurile centrale ale valutilor respective stabilite la 18 decembrie 1971 atingând nivelul de circa 22%. Spre finele săptămânii cursul lirei sterline s-a

Anglia ^{x)}	10,0 %	Italia	8,0 %
Austria	6,50%	Japonia	8,50%
Belgia	7,50%	Luxemburg	7,50%
Canada	8,25%	Norvegia	5,50%
Danemarca	8,0 %	Olanda	6,0 %
Elveția	5,0 %	Suedia	7,0 %
Finlanda	9,25%	S.U.A.	6,25%
R.F.Germania	5,0 %	Dobânda minimă de	
Israel	6,0 %	Imprumut (minimum Lending Rate)	

Taxa oficială a scontului în unele țări capitaliste la data de 18 IV 1975

redresat ca urmare a publicării datelor privind bugetul Angliei pentru noul exercițiu financiar (31. III. 1975 - 31. III. 1976), care prevăd unele măsuri ce ar putea determina o reînviare a economiei engleze și reducerea deficitului bilanței comerciale.

Teodor GIURGIU

IPOTEZE ● PREVIZIUNI

● Perspectivele turbei

UNIUNEA SOVIETICĂ dispune de rezerve uriașe de turbă, evaluate — după cum arată revista „Planovoe hozozastro” (nr. 3/1975) — la mai mult de 160 mld. tone, respectiv peste 60% din resursele mondiale. Zăcămintele de turbă ocupă un teritoriu de peste 70 mil. ha, fiind amplasate în principal în Siberia apuseană și în nord-vestul părții europene a U.R.S.S.

Ținându-se seama de puterea calorică mai redusă a turbei, conform schemei de utilizare complexă a zăcămintelor respective în următorii 10—15 ani, în viitor turbă va fi folosită la alimentarea unor noi termocentrale doar în zonele care nu dispun de rezerve de cărbune: de asemenea, se va extinde utilizarea sa pentru încălzitul casnic și pentru nevoi comunale, realizându-se astfel economii de cărbune și lemn de foc. În acest scop, se prevede ca în perspectivă producția anuală de brichete și semibrichete de turbă să crească în U.R.S.S. de la circa 6 mil. bucăți la 8—9 milioane.

O largă întrebuințare se preconizează turbei în agricultură, în special ca îngrășămint, producția respectivă urmând să crească în viitorul apropiat la 170—180 mil. tone pe an. Pe de altă parte, prin desecarea unor turbării se vor putea pune în circuitul agricol terenuri fertile, evaluate — în cadrul planurilor de perspectivă de ameliorări funciare — la 3,5—4 mil. ha.

● Evoluții demografice

CONFORM unei anchete efectuate în 19 țări membre ale O.C.D.E. populația lor totală urmează să sporească cu 17% în 1985 față de 1970 ajungând la 735 milioane de locuitori. Va avea loc un proces de îmbătrânire relativă a populației, intrucit numărul persoanelor tinere (sub 15 ani) va crește doar cu 12%, cel al persoanelor de vârstă activă — cu

17% iar cel al persoanelor vîrstnice — cu 22%. Se apreciază că ritmul de sporire a populației va fi mai viu în Canada, Japonia și Olanda, se va situa la o medie anuală în jur de 1% în Anglia, Franța, Irlanda, Norvegia sau S.U.A. și va fi foarte lent (sau chiar negativ) în Belgia, Danemarca, Elveția, R.F.G., Italia, Portugalia și Suedia.

● Deficitul de hirtie

DEFICITUL mondial de hirtie a fost evoluat anul trecut la 1,5 mil. tone și — afirmă autorii unui studiu elaborat de P.A.O. și P.N.U.D. — poate crește pînă la 16 mil. tone

în 1978. După opinia experților respectivi, pentru a preveni o asemenea situație este necesar ca în decurs de patru ani să fie construite nu mai puțin de 150 de fabrici de celuloză și hirtie, investițiile necesare (inclusiv extinderea exploatărilor forestiere) fiind estimate la 10 miliarde dolari.

Se apreciază că, paralel cu intensificarea exploatării resurselor forestiere ale Uniunii Sovietice și Americii de Nord, atenția ar trebui să se îndrepte către o mai largă valorificare a pădurilor din țările în curs de dezvoltare (îndeosebi din zona tropicală), care dispun de 55% din suprafața împădurită de pe glob, dar nu furnizează decît 4% din producția mondială de celuloză.

Știați că ORMIG nu este numai denumirea unui sistem, ci și numele unei întreprinderi? Aici a fost pus la punct acum 50 de ani procedeele ORMIG, care pînă astăzi este cel mai economic principiu de multiplicare din lume.

Dispozitivele de multiplicare ORMIG imprimă fără culori care să murdărească, în cel mult 7 culori simultan pe hirtie normală. Într-un timp extrem de scurt se obțin 50, 100, 200 și chiar mai multe copii. Cu ajutorul termografului ORMIG se obține în cca. 4 secunde, de pe o scrisoare sau un desen, o matrită pentru dispozitivul de multiplicat.

Dispozitivul de imprimare ORMIG este folosit în peste 50.000 de fabrici pentru multiplicarea documentației tehnologice. De pe desenele de execuție se pot imprima rapid și fără greșeli toate documentațiile necesare ca: specificațiile de materiale, detalii etc. Se obține o utilizare optimă a timpului de lucru, a materialului și a mașinilor. Timpii de așteptare și rebuturile se reduc la minimum.

Se garantează aprovizionarea cu piese de schimb.

Stăm la dispoziție cu plăcere pentru asistență tehnică. Solicitați documentația noastră de informare 202 Ro 2.

Organisationsmittel GmbH.
497 Bad Oeynhausen — Republica Federală Germania Brunhildestr 18.

ORMIG

SITUAȚIA OAMENILOR MUNCII ÎN LUMEA CAPITALISTĂ

Impactul social al crizei economice

RECESIUNEA continuă să fie fenomenul dominant din economia țărilor capitaliste în acest sfârșit de aprilie 1975, și fiecare zi aduce noi informații despre dimensiunile crizei. Astfel, se știe acum că în primul trimestru produsul național brut al S.U.A. a scăzut cu 10,4%, ca rată anuală, față de aceeași perioadă din 1974. Ponderea de 40% pe care o are economia americană în produsul total al țărilor OCDE (din care fac parte aproape toate țările capitaliste dezvoltate) dă acestei evoluții o semnificație su-

SITUAȚIA socială din țările capitaliste cunoaște din plin, în aceste condiții, impactul unor factori de înrăutățire a căror acțiune se exercită direct asupra nivelului de trai al oamenilor muncii. Informațiile statistice privind aceste aspecte, și îndeosebi dinamica veniturilor reale, sint deocamdată fragmentare, parțiale. Cu excepția datelor de ansamblu despre șomaj, care se publică în multe țări lunar, informațiile sint și în sensibilă întârziere față de evoluția de fapt. Totuși, publicații cum sint Anuarul de statistică a muncii al

da scăderea numărului celor ocupați în industria prelucrătoare nu a depășit 1%, în altele — Danemarca, R. F. Germania, S.U.A. — ea s-a situat între 3 și 5 la sută.

Recesiunea care a redus în 1974 numărul de noi locuri de muncă create în țările capitaliste, a transformat din a doua jumătate a anului trecut un număr crescînd de salariați în șomeri totali sau parțiali. Șomajul a fost în creștere în două-treimi din numărul țărilor care au furnizat date. Evoluția aceasta, arată cifrele, a fost de multe ori abruptă, și într-un șir de țări capitaliste dezvoltate șomajul a atins niveluri pe care nu le mai înregistrase de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial sau chiar dinaintea războiului.

Niveluri maxime pentru întreaga perioadă postbelică au fost înregistrate în Olanda. Australia, Franța încă din ultimele luni ale anului trecut. În Franța aceasta s-a întimplat în luna septembrie-octombrie 1974, cînd numărul cererilor de lucru nesatisfăcute la finele lunii a atins și apoi a depășit jumătate de milion. După cele mai recente date oficiale disponibile pentru această țară, în ianuarie 1975 numărul cererilor nesatisfăcute a fost de circa 700 000, iar în februarie — de 727 500 (la sfîrșitul lunii). În această ultimă perioadă, numărul cererilor de lucru a fost cu circa 65% mai ridicat decît în aceeași perioadă din 1974, în timp ce numărul ofertelor de lucru a fost de două ori mai mic. Raportul dintre aceste măriri, care fusese de ceva mai puțin de două cereri la o ofertă de lucru la sfîrșitul lunii februarie 1974, a atins 6:1 în februarie 1975 („Les indices et résultats mensuels de conjoncture”, supliment la „Problèmes économiques” din 9 aprilie a.c.).

Niveluri ale șomajului considerate a fi cele mai ridicate din ultimii 40 de ani au fost atinse în Statele Unite. Încă din datele incluse în Anuarul de statistică a muncii al O.I.M. — inclusiv pe decembrie 1974 — rezultă că la sfîrșitul anului trecut fusese atins numărul cel mai ridicat al șomerilor din 1941 încoace. În lunile următoare șomajul nu a conținut însă să crească. Pentru luna martie a.c. statisticile oficiale au consemnat existența a circa 8 milioane de șomeri totali, reprezentînd 8,7% din populația activă. În momentul de față au apărut semne de întrebare în legătură cu prognozele unor oficialități americane potrivit cărora nivelul maxim al șomajului în S.U.A. în cursul actualei recesiuni va fi de 9%, după care ar urma să se reducă treptat.

Datele cele mai recente privind folosirea mîinii de lucru în economia americană relevă și alte două aspecte. Unul din ele este numărul șomerilor parțiali, evaluat în luna martie la 3,9 milioane. Al doilea îl constituie faptul că la cal-

plimentară. În plus, cu toate că prezența recesiunii țărilor capitaliste, nu este nicidecum uniformă geografic, implicațiile și efectele ei se fac simțite în forme variate și dincolo de hotarele țărilor direct lovite — prin restricții în calea schimburilor, prin închideri de întreprinderi ale companiilor multinaționale etc. Inflația rămîne și ea pe primul plan al preocupărilor, atît prin eroziunea puterii de cumpărare a monedelor naționale, cît și prin incidențele pe planul comerțului internațional.

cularea datelor pe martie au fost excluse din statistica șomajului circa 1,8 milioane de persoane, considerate a nu mai fi în căutare de lucru (categoria așa-numiților „lucrători descurajați”). Procedul este privit de către mulți observatori occidentali ca o diminuare artificială a dimensiunilor reale ale șomajului. Faptul că nu mai puțin de 13 milioane de oameni sint astăzi în S.U.A. șomeri totali sau parțiali ori s-au resemnat și nu mai caută de lucru a constituit un șoc pentru opinia publică americană, scria „Neue Zürcher Zeitung” la 5—6 aprilie a.c.

Printre țările vest-europene în care nivelul șomajului stîrșește îngrijorare crescîndă se numără și R. F. Germania, cu toate că recesiunea a îmbrăcat aici forme relativ mai atenuate. După datele O.I.M.,

INEGALITATE ÎN FAȚA ȘOMAJULUI

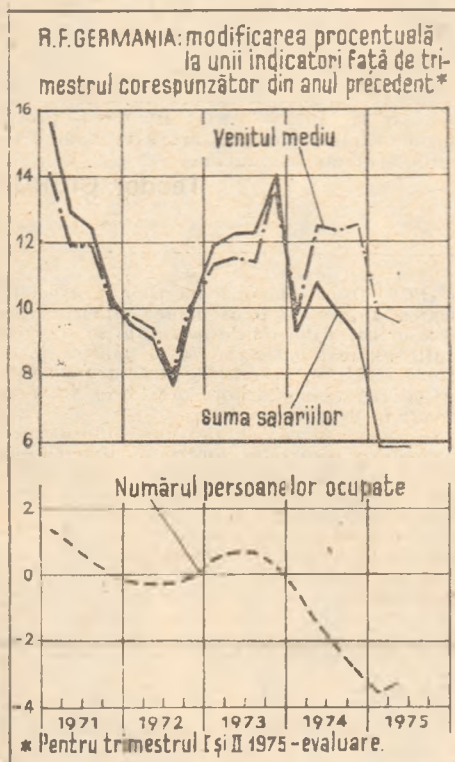
Ultimii angajați, primii concediați — formularea aceasta lapidară a reacției discriminărilor de tot felul de pe piața capitalistă a muncii s-a verificat nu o dată în lumina cifrelor și îndeosebi în perioadele de criză economică. Tabelul alăturat ilustrează pe exemplul S.U.A. inegalitatea de care se lovește populația muncitoare nealbă în fața șomajului. Atît în cazul mediilor anuale cît și în cazul datelor pe luna octombrie — ultimele disponibile — din ultimii doi ani, rata șomajului este în medie

Rata șomajului, în procente din populația activă civilă

	Medii anuale	Octombrie		
	1972	1973	1973	1974
Total, persoane de 16 ani, și peste	5,6	4,9	4,6	6,0
Bărbați, 20 ani și peste	4,0	3,2	3,0	4,3
Femei, 20 ani și peste	5,4	4,8	4,4	5,6
Ambele sexe 16-19 ani	16,2	14,5	14,0	16,9
Albi, total	5,0	4,3	4,1	5,4
Bărbați, 20 ani și peste	3,6	2,9	2,7	3,9
Femei, 20 ani și peste	4,9	4,3	4,0	5,1
Ambele sexe, 16-19 ani	14,2	12,6	12,4	14,6
Negri și alți nealbi, total	10,0	8,9	8,4	10,9
Bărbați, 20 ani și peste	6,8	5,7	5,5	7,4
Femei, 20 ani și peste	8,8	8,2	7,8	9,7
Ambele sexe, 16-19 ani	33,5	30,2	27,3	34,5

Sursa: Monthly Labor Review, decembrie 1974.

de două ori mai ridicată pentru categoria „Negri și alți nealbi”, în comparație cu categoria „Albi”. De remarcă că la grupa de vîrstă 16—19 ani rata pentru nealbi depășește simțitor dublul celei a albilor. Este nu mai puțin demn de reținut faptul că și tineretul alb (grupa 16—19 ani) este lovit de șomaj de trei ori mai puternic decît grupele de vîrstă de peste 20 de ani.

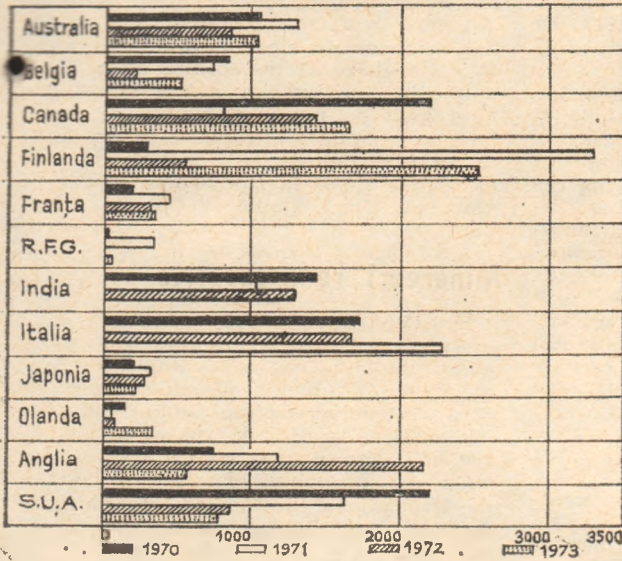

O.I.M., ediția 1974, și unele materiale preliminare din presa curentă, conțin cifre și aprecieri semnificative.

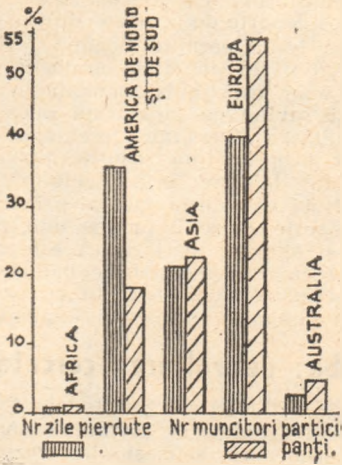
Potrivit datelor incluse în ultimul Anuar statistic al Organizației Internaționale a Muncii, creșterea numerică a mîinii de lucru ocupate nu numai că s-a încetinit considerabil în 1974 față de anul precedent, dar în circa o treime din numărul țărilor pentru care există cifre, această creștere a făcut loc unei scăderi. Încetiniri sau scăderi ale nivelului ocupării mîinii de lucru în industria prelucrătoare au avut loc în 1974 în circa trei pătrimi din cele 28 de țări care au furnizat date la acest indicator Organizației Internaționale a Muncii. Dacă în țări ca Austria, Anglia, Australia, Japonia, Olan-

AMPLOAREA GREVELOR

NUMĂRUL DE ZILE DE GREVĂ LA 1000 DE MUNCITORI (IND. EXTRACTIVĂ, IND. PRELUCRĂTOARE, CONSTRUCȚII ȘI TRANSPORTURI)

PONDEREA DIFERITELOR ZONE ÎN NR. ZILOR DE GREVĂ ȘI ÎN NR. MUNCITORILOR PARTICIPANȚI

La 1 decembrie 1974 existau în economia vest-germană aproape 950 000 de șomeri — cifra cea mai ridicată de la începutul anului 1959 —, echivalând cu 4,2% din populația activă. În lunile următoare șomajul a atins circa 1 200 000 de persoane, pentru ca în martie să se situeze la 1 114 000 (4,9%). Ușoara scădere din martie, cu caracter sezonier, a fost însă mai puțin însemnată decât în luna corespunzătoare din alți ani și, după aprecieri din surse oficiale vest-germane, nu denotă o schimbare propriu-zisă a tendințelor de pe piața muncii.

Experții de la institutul D.I.W. apreciază că, potrivit indiciilor existente, nivelul șomajului nu se va reduce decât foarte lent și că în medie pe anul 1975 este de așteptat să se situeze la 4% din populația activă. La sfârșitul lunii martie ra-

numărul șomerilor totali a fost de 156 000 sau 6% din populația activă (în 1974, în aceeași lună: 96 000 sau 3,8%), și pentru Olanda, unde șomajul afecta circa 200 000 de persoane (față de 133 000 în martie 1974). Evaluări pe ansamblul Pieței Comune vorbesc în prezent de circa 4,5 milioane de șomeri, față de 2,2 milioane cîi au existat în medie în 1973.

Șomajul parțial, ale cărui proporții preocupante în S.U.A. au fost menționate, are o tendință de creștere și în economia unor țări din Europa occidentală. În R. F. Germania îl afecta 700 000 de persoane la finele anului 1974, după datele O.I.M., iar în martie 1975 se cifra la 815 000 de persoane. În decembrie 1974 existau circa 500 000 de șomeri parțiali în Franța, ceea ce înseamnă că numărul total al șomerilor atingea 1,2 milioane.

P RIVAREA a milioane de oameni ai muncii de posibilitatea de a-și găsi existența este unul din efectele sociale majore ale actualei crize economice din lumea capitalistă. Sistemele de ajutor de șomaj din diferitele țări se dovedesc în cel mai bun caz paliative, iar limitarea în timp a ajutorului conform legislațiilor în vigoare începe să-și spună și ea cuvîntul asupra situației șomerilor cu cât se prelungeste mai mult recesiunea. Pe de altă parte, extinderea șomajului se repercutează asupra nivelului de trai al celor ocupați, conform mecanismelor pieței capitaliste a muncii. Efectul este atît direct, de exemplu prin aceea că familiile de oameni ai muncii sînt în situația de a trebui să-și întrețină și pe membrii lor rămași fără lucru, cît și indirect, prin afectarea „capacității de negociere” a salariaților. În ambele sensuri, acțiunea șomajului se combină cu aceea a inflației, erodînd puterea de cumpărare a salariilor părții ocupate a populației muncitoare.

Așa cum se constată și în materialele O.I.M., este deocamdată dificil a avea o privire de ansamblu asupra evoluției salariilor în 1974 și cu atît mai mult în lunile mai recente. În condițiile deprecierii inflaționiste accelerate a banilor, salariile nominale au înregistrat creșteri sub presiunea luptei revendicative a oamenilor muncii. Dar de regulă cea mai mare parte a sporurilor nominale a fost absorbită de creșterea prețurilor la bunurile de consum. Potrivit datelor din Anuarul de statistică a muncii, referi-

toare numai la industria prelucrătoare și numai la prima parte a anului trecut, în șapte dintre țările care au furnizat cifre — printre care Elveția, S.U.A., Grecia — prețurile au crescut mai repede decît salariile nominale, astfel că salariul real al muncitorilor a suferit scăderi de proporții diferite. În cazul S.U.A., din Anuar rezultă o scădere a puterii de cumpărare a salariului săptămînal cu circa 3,8% în septembrie și cu 4,7% în noiembrie 1974,

DISCRIMINARE FAȚĂ DE FEMEI

Egalitatea dintre femei și bărbați în ceea ce privește salarizarea este departe de a fi fost realizată în țările nesocialiste — aceasta este concluzia esențială a unui raport al Organizației Internaționale a Muncii care va fi supus celei de-a 60-a Conferințe a O.I.M. prevăzută să aibă loc în luna iunie la Geneva. „Una dintre cele mai flagrante forme ale discriminării față de femei continuă să o constituie plata inegală pentru o muncă de aceeași valoare”, se constată în raport. Aceasta, cu toate că convențiile internaționale în materie au fost ratificate de 82 de țări, iar în altele principiul salariului egal la muncă egală este de asemenea acceptat. Situația din industria prelucrătoare a unui șir de țări occidentale dezvoltate este oglindită în tabelul de mai jos. Progresele se lasă așteptate sau sînt foarte lente, constată experții O.I.M. pe baza acestor date.

Cîștigurile medii ale femeilor, în procente din cîștigurile lucrătorilor bărbați

	1963	1973	Decalajul în 1973
Danemarca	68,7	82,3	17,7
Suedia	72,1	83,8	16,2
Australia	69,8	77,9	22,1
Finlanda	66,6	71,6	28,4
Anglia	57,2	60,7	39,3
Elveția	62,7	65,4	34,6
R.F. Germania	68,7	70,8	29,2

după I.L.O. Information, martie 1975

față de lunile corespunzătoare din 1973.

Efectul creșterii prețurilor asupra salariilor pentru perioade mai recente, într-un număr de țări capitaliste afectate în diferite grade de recesiune, poate fi dedus dintr-un tabel publicat de revista „The Economist” la 12 aprilie a. c. Dacă confruntarea modificărilor procentuale ale salariilor și ale prețurilor în cursul ultimelor 12 luni la care se referă datele scoate la iveală scăderea salariului real în Italia și S.U.A., aceeași confruntare pe ultimele 3 luni indică reducerea salariului real în R.F.G., Anglia, Olanda, Japonia, în timp ce în Italia, S.U.A. și practic în Franța puterea de cumpărare a salariilor rămîne staționară.

E VOLUȚIILE care se cunosc pînă în prezent, chiar dacă nu pot fi documentate în amănunțime, sînt totuși la iveală sensul impactului social al crizei economice actuale din țările capitaliste. Creșterea șomajului, scăderea sau stagnarea puterii de cumpărare a salariilor afectează în modul cel mai direct nivelul de trai al maselor muncitoare. Formele de manifestare ale acestui proces sînt fără îndoială mai variate, mai complexe decît au putut fi sesizate aici. Pe măsura cuprinderii statistice a fenomenului va deveni posibilă și oglindirea acestei complexități.

I. PĂDUREANU

„Au dreptate. Văd că am rămas șomer stabil”

(după International Herald Tribune)

portul dintre numărul cererilor de lucru și cel al ofertelor era de 4:1, față de aproximativ 3:1 către sfîrșitul anului trecut (D.I.W., Wochenbericht 14-15/75 din 10 aprilie).

Dintre țările Pieței Comune vest-europene, se mai cunosc date cu privire la șomaj pe luna martie pentru Belgia, unde

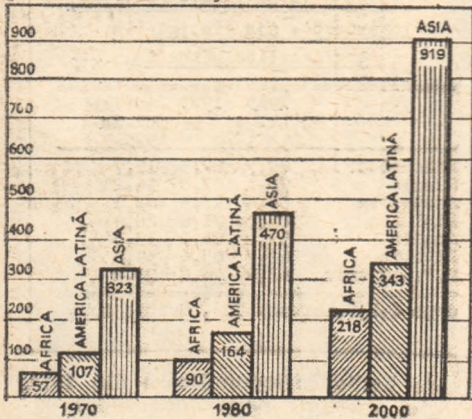

Fenomenul urbanizării în „lumea a treia”

URBANIZAREA în țările care formează așa-zisa „lume a treia” cunoaște o rapiditate fără precedent în istorie, ponderea populației orașelor ajungând de la 6 la sută în 1920 la 19 la sută în 1970. Urmind același curs se prevede ca în 1975 să se ajungă la 23 la sută, iar în 2000 la 31 la sută. Aceasta ar reprezenta un miliard și jumătate de oameni, echivalent cu populația totală a țărilor dezvoltate în anul 2000.

Cauzele acestei evoluții sînt multiple: creșterea accelerată a populației rurale (în perioada 1960—1980 cu peste 700 milioane locuitori), din care o mare parte migrează la orașe, concomitent cu sporul natural al populației urbane care reprezintă o jumătate din creșterea numărului de locuitori din orașe. La rîndul ei migrația spre orașe este determinată, în mare măsură, de decalajul între veniturile ce se obțin în cele două medii, de condițiile mai bune de viață de la orașe, de constrîngerile ce mai există în mediul

POPULAȚIA URBANĂ ÎN « LUMEA A TREIA »
(în milioane de locuitori)

rural în condițiile coexistenței mai multor sisteme de relații de producție, de la cele tribale la cele capitaliste.

Elementele pozitive ale fenomenului de urbanizare se împletesc cu cele negative, cum ar fi șomajul, lipsa de locuințe, infrastructura insuficientă.

Toate acestea au determinat guvernele diferitelor țări în curs de dezvoltare din Asia, Africa, America Latină să adopte programe de remedii și de măsuri profilactice cu ajutorul O.N.U., pentru ca urbanizarea în țările interesate să capete un curs echilibrat: crearea de orașe mici și de centre rurale, care să permită populației să dezvolte agricultura și creșterea vitelor, paralel cu industrializarea din centrele urbane.

Bogată în păduri — săracă în lemn

UN SFERT din suprafața Franței este acoperită cu păduri (15 milioane hectare), ceea ce reprezintă 50% din suprafețele împădurite ale țărilor din cadrul Pieței Comune europene. După cum sesizează revista L'Usine Nouvelle (martie 1975), pe „filiera” lemnului, care începe cu silvicultura și trece prin industriile care prelucrează lemnul, lucrau în 1973

peste 567 000 salariați. Cu toate acestea, alături de petrol, lemnul este „responsabil” în bună parte de deficitul în creștere al comerțului exterior francez, care a fost de 3,4 miliarde de franci în 1973, 4,5 miliarde în 1974 și va ajunge probabil la 10 miliarde în 1980.

Constatînd că exploatarea pădurilor este departe de a avea dimensiunile pe care le-ar permite bogăția silvică a Franței, revista citată arată că producția de lemn este în permanență în urma cererii, avînd de făcut față unor mari dificultăți: diversitatea esențelor, fărîmițarea proprietăților asupra pădurilor, importul de lemn brut, celuloză și hîrtie, prețuri scăzute și mai ales incerte.

Aceste cauze îi fac pe unii proprietari să-și exprime părerea că este mai puțin costisitor, fie de a arde pădurea care se va regenera ulterior, fie de a o distruge deștelenind-o, decît s-o exploatezi...

Cuba: dezvoltarea cercetării

ACADEMIA de Științe din Cuba, creată după victoria revoluției socialiste în această țară, reunește în prezent 600 de cercetători cu studii superioare, cărora li se adaugă 1 200 de tehnicieni. Aceste cadre științifice activează într-un număr de 20 de institute specializate, cele mai fructuoase rezultate ale cercetării aplicative fiind înregistrate în ultimii ani la Institutul de cercetări asupra trestiei de zahăr, Institutul de cercetări fundamentale asupra agriculturii tropicale, Institutul de cercetări asupra solurilor și Institutul de meteorologie. Totodată, menționa recent ziarul „Granma”, în ultimii ani Academia de Științe din Cuba realizează o rodnică colaborare cu instituții similare din Bulgaria, Cehoslovacia, R.D.G., Polonia, România, Ungaria și Uniunea Sovietică, primind un important sprijin tehnic și trimițînd cercetători cubanezi pentru perfecționarea în institute și laboratoare din aceste țări. În cincinalul următor este proiectată, de asemenea, înfăptuirea în comun — în cadrul colaborării bilaterale sau multilaterale — a unei serii de cercetări științifice.

Scenarii pe fondul vieții

LA HOLLYWOOD se derulează un scenariu, dar nu pe ecrane ci în viața celor ce creează iluzia realității în filme: 85 la sută din cei peste 30 000 actori membri ai asociației „Screen Actors

Guild” sînt șomeri, fără șanse de a fi angajați prea curînd și în orice caz nu pentru rolurile pe care și le dorește.

Una din cauze este faptul că din filmele ce se programează la televiziune doar 22—24 filme pe an sînt originale (față de

39 în 1973) și acestea sînt reluate din timp în timp, ceea ce este foarte avantajos atît pentru companiile producătoare, cit și pentru rețeaua de televiziune. „În mod sigur, spune președintele asociației actorilor de cinema, procedeul acesta nu se bazează pe dorința de a plăcea publicului... În modul acesta recesiunea ne-a lovit pe noi încă înainte ca restul țării să o simtă”. Între timp se pregătesc un film în care se arată cit de bine este să fii actor la Hollywood, brodat pe viața lui Clark Gable și Carole Lombard...

Mineruri redescoperite

BOLIVIA este una din țările cele mai mari producătoare de cositor din lume, avînd, totodată, bogate zăcăminte de aramă, argint, antimoniu, plumb, și zinc. Dar dacă aceste mineruri reprezintă o industrie națională cu o cifră de afaceri anuală de 100 milioane dolari, constituind aproape 90 % din ansamblul exporturilor bolivienne, exploatarea lor rămîne încă mult inferioară posibilităților. Concomitent are loc epuizarea zăcămintelor bogate, impunîndu-se extinderea extracției cositorului în zonele aride și înalte ale munților.

În acest scop a luat ființă nu demult cu ajutorul O.N.U., un institut de cercetări în Anzii bolivieni, la 4 000 m altitudine. În acest institut s-au elaborat noi procedee de topire a minerurilor pentru a crește rata de extracție în cadrul instalațiilor existente.

În prezent se lucrează la evaluarea potențialului economic al „Muntelui de fier”, care formează cel mai mare ansamblu de mineruri de fier din lume, evaluat la circa 5% din rezervele terestre descoperite pînă în prezent, în jurul a 42 miliarde tone.

De la Garibaldi la economii de miliarde

PARLAMENTUL italian a adoptat recent o lege menită să reducă drastic numărul agențiilor guvernamentale. Se apreciază că această acțiune, care va fi realizată treptat, ar putea duce la economii de cel puțin 7,5 miliarde dolari anual pentru bugetul italian.

Cele 60 000 agenții guvernamentale existente în prezent au 2 milioane de angajați. Fiecare agenție are un președinte, ceea ce înseamnă că există cite un președinte de agenție la 900 de italieni. În prezent cel puțin 2 000 din aceste agenții sînt considerate inutile. De pildă: Agenția de ajutorarea veteranilor campaniilor lui Garibaldi (ultima a avut loc cu 100 de ani în urmă), Comisia pentru ajutorarea victimelor erupției vulcanului Vezuviu, Agenția națională pentru distribuirea de medicamente donate de aliați în al doilea război mondial s.a.

Pavilioane de complezență

Nic. Manole, Brădet — Prin nave sub pavilion de complezență se înțeleg navele înregistrate într-o țară de către un armator străin. Autoritățile din țara al cărei pavilion este folosit nu exercită un control efectiv asupra vasului respectiv sau asupra companiei care îl deține și, după cum constată expertii Organizației Internaționale a Muncii, de fapt, ele nici nu urmăresc să exercite un

constată un buletin al O.I.M., relevind că oamenii care lucrează pe multe din aceste nave sub pavilion de complezență sînt cei mai exploatați dintre marinari, plătiți mult mai prost, beneficiind de drepturi mult mai reduse în ce privește concediul anual, timpul petrecut pe uscat, asigurările sociale etc. În același timp, semnalază buletinul O.I.M., multe din vasele cu pavilion de complezență reprezintă o amenințare constantă pentru securitatea navigației pe mare, datorită neîndeplinirii unor norme minime de siguranță și lipsei unor ofițeri cu o pregătire corespunzătoare. Aceasta este una din explicațiile ratei înalte a accidentelor printre navele sub pavilion de complezență (vezi graficul). „Cu trei ani în urmă — seria săptăminalul francez „Le Nouvel Observateur” (nr. 541 1975) — două petroliere sub pavilion liberian s-au ciocnit în zona Capului Bunei Speranțe. Anchetă. Șapte din cei opt ofițeri de bord nu aveau diplomă. Al optulea avea una, dar era falsă”.

În ce privește bunul plac căruia îi sînt supuși membrii echipajelor acestor nave, de multe ori culeși intimplător de prin porturi, ni se pare semnificativ acest extras dintr-un articol apărut în același număr din „Le Nouvel Observateur”: „Cînd unul din acești nenorociți cade bolnav, este debarcat în primul port apărut în cale. Treaba lui mai departe să se descurce pentru a se îngriji. Fără asigurări sociale. Dacă ar vrea să protesteze contra ruperii abuzive a contractului de imbarcare, nu poate s-o facă. Pentru asta ar trebui să ajungă mai întii în Liberia, prin propriile sale mijloace. Așa este legea acestor sclavi moderni: nici o urmărire în justiție nu este posibilă în afara țării de înmatriculare”.

nizează electricitate de zece ani. Alimentată cu apă și abur fierbinte din opt gheizere artificiale, uzina a lucrat pînă în prezent în mod experimental, urmărindu-se printre altele intensitatea corodării agregatelor. Într-o perspectivă îndepărtată, după afirmațiile oamenilor de știință sovietici, muregul necesar de energie electrică al Kameiatkai (peninsulă cu o suprafață de 350 000 km²) ar putea fi satisfăcut pe baza resurselor geotermice.

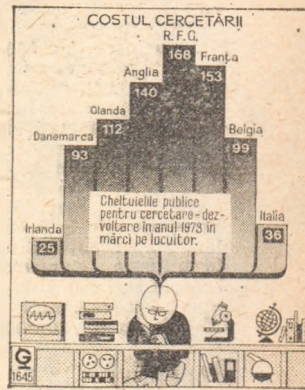
tim mondial cu principalele materii prime și produse alimentare s-a dublat între 1965 și 1974, potrivit datelor Institutului de transporturi maritime din Bremen. În 1974 traficul de petrol brut, produse petroliere, minereu de fier, cărbune, cereale și alte produse nespecificate atingea un volum de 3,27 miliarde de tone, față de 1,632 miliarde în 1965. În același interval, flota comercială mondială a crescut de la 160 391 000 trb la 310 426 000 trb.

Comerțul maritim mondial

Radu Teodoru, Cimpina — Pe mările și oceanele lumii se efectuează mai mult de jumătate din traficul internațional de mărfuri. Comerțul mari-

Cheltuieli pentru cercetare

Monica Ursache, Iași — Reflectînd rolul crescînd al cercetării-dezvoltării ca factor al creșterii economice, fondurile alocate acestui sector în

țările industrializate ating cote tot mai înalte. În R.F.G., spre exemplu, cheltuielile publice pentru cercetare-dezvoltare s-au dublat între 1969 și 1973, ajungînd la 11 miliarde de mărci (din care 1,2 miliarde pentru cercetare-dezvoltare).

TONAJUL PIERDET ÎN % DIN TONAJUL TOTAL (media 1967-1973)	
	0 05 10 15 20 25
LIBERIA 50 mil.	25
PANAMA 9,5 mil.	15
CIPRU 3 mil.	10
SINGAPORE 2 mil.	5
SOMALIA 1,5 mil.	0
Tonajul total pierdut în 1973: 497 mil. trb.	

asemenea control. Echipajul vasului poate avea cele mai diverse naționalități.

Deși taxele percepute de statele care oferă pavilioane de complezență sînt foarte reduse, mărirea tonajului implicat asigură acestor state încasări valutare importante. Anii din urmă au marcat o creștere rapidă a dimensiunilor flotelor sub pavilion de complezență. Cea mai mare dintre ele este cea a Liberiei, care „deține” 17° din tonajul mondial actual. Ea este urmată de Panama, apoi de Cipru, Singapore, Somalia și Liban. Se estimează că în total circa 20° din flota mondială actuală navighează sub pavilioane de complezență, respectiv circa 5.500 vase cu un echipaj estimat la 200 000 de oameni.

Problema acestor nave este probabil cea mai explozivă dintre toate cele care confruntă astăzi transporturile navale,

Costul extracției de petrol

George Hazganu, Reșiorii de Vede — Potrivit unor recente estimări oficiale americane, costul extracției unui baril (circa 159 litri) de petrol de pe platforma continentală a S.U.A. se va ridica la 5-7 dolari, iar din noile zăcămintele descoperite în Alaska — la cel puțin 7 dolari. În Marea Nordului aceleași estimări situează costul extracției la circa 5 dolari pe baril,

nivel superior celui acceptat inițial.

Energie geotermică

Benone Dinulescu, Slobozia — Încercări de utilizare a energiei geotermice pentru încălzit sau producerea de energie electrică s-au făcut ori sînt în curs de realizare în numeroase țări de pe glob: Italia, Islanda, U.R.S.S., S.U.A., Japonia, Franța ș.a.

În U.R.S.S., de exemplu, o asemenea uzină, amplasată în Kameiatka, fur-

A XXXI-a ediție a Tîrgului Internațional Plovdiv

(3-10 septembrie 1975)

— Plovdiv, al doilea oraș al Bulgariei, loc de întîlnire al specialiștilor în comerțul exterior, al tehnicienilor și oamenilor de afaceri din mai multe țări.

— Tîrgul Internațional de la Plovdiv — una dintre cele mai prestigioase manifestări comerciale de pe continentul european, în care se încrucișează drumurile comerciale ale Europei, Asiei și Africii.

— Orașelul tîrgului se întinde pe o suprafață de 510.000 mp din care partea utilă de expunere ocupă 165 000 mp (interior și în aer liber).

— Ca în cadrul fiecărei ediții, organizatorii oferă toate condițiile pentru încheierea de contracte comerciale, cea mai mare parte a expozitelor fiind cumpărate de întreprinderile de comerț exterior.

— Produsele dv. se vor bucura, desigur, de o bună primire la cea de a XXXI-a ediție a Tîrgului internațional de la Plovdiv.

— În timpul Tîrgului Internațional puteți vizita orașul cu multiple valente turistice: Plovdiv.

— La cerere se pot organiza pentru specialiști: conferințe și simpozioane cu participare internațională.

Informații suplimentare puteți obține de la: Direcția Tîrgului Internațional Plovdiv. Bd. G. Dimitrov 37. tel.: 5-31-90, 5-31-45, 5-27-22, 5-31-77, 5-31-46. telegr.: Tîrg Plovdiv. telex: 044432 Partet BG.

Camera de Comerț și Industrie a R.P. Bulgaria. Sofia, Bd. Al. Stamboliisky nr. 11-a. tel.: 87.26.31 telegr.: Torgpalata Sofia. telex: 22374.

Intrebări • Răspunsuri • Intrebări • Răspunsuri

tări nucleare, iar 500 milioane pentru cercetări spațiale), ceea ce înseamnă 168 mărci pe locuitor — nivelul cel mai ridicat în Europa occidentală. Graficul de mai sus permite să se constate existența unor mari deosebiri naționale la acest indicator, deosebiri legate de puterea economică a fiecărei țări dar și de amploarea intervenției statului în acest domeniu.

Denumiri

Dan Codrescu, Galați — 1) Nu este nici o greșală la mijloc: nu este vorba de două fluvii, ci de unul și același care se numește Congo în R.P. Congo și Zair pe teritoriul și la frontiera Republicii Zair. Asemenea cazuri de denumiri duble se intîlnesc și în alte zone ale globului. 2) Prima centrală nuclearo-electrică din Cuba va începe să fie construită în anul 1977 în zona centrului industrial Cienfuegos, după cum a declarat recent premierul cubanez Fidel Castro.

S. F. I.

G. Buzdugan, Brașov — Societatea financiară internațională (S.F.I., sau după inițialele englezești I.F.C.) este o filială a Băncii Mondiale (B.I.R.D.) creată în anul 1956. Ea are ca obiect stimularea expansiunii economice încurajând dezvoltarea întreprinderilor productive din sectorul particular în statele membre, cu deosebire în cele mai puțin dezvoltate, în completarea investițiilor B.I.R.D. Din S.F.I. fac parte 99 de țări și teritorii. Împreună cu B.I.R.D. și Asociația internațională de dezvoltare, S.F.I. formează așa-numitul „grup al Băncii Mondiale”. În 1974 investițiile S.F.I. au atins 203,4 milioane dolari (26,3% din costul proiectelor), la care s-au adăugat 466,9 milioane dolari din partea a diferiți investitori și 104,4 milioane dolari fonduri proprii ale întreprinderilor în cauză, în 19 țări în curs de dezvoltare. În perioada 1957—1974, cele mai mari investiții ale S.F.I. s-au îndreptat către siderurgie, urmată de indus-

tria cimentului și a materialelor de construcție. Președintele S.F.I. este Robert McNamara. Din S.F.I. face parte, dintre țările socialiste, Iugoslavia, în care se va construi, cu sprijinul financiar al S.F.I., o fabrică de ciment cu o capacitate de 850 000 t pe an.

Furtul de opere de artă

Simona Vlad, Bran — Fără îndoială că inflația accelerată din Occident explică recrudescența din ultimii ani a furtului de opere de artă, cunoscute ca un plasament valoros mai ales în perioadele de depreciere monetară. În 1970 în Franța, de exemplu, se înregistraseră 1 260 de furturi de opere de artă; în 1973 numărul lor ajunsese la 3 500, săvîrșite în muzee, castele, biserici („frecventate” cu precădere în ultimul timp, cu atât mai mult cu cât ele sînt mai puțin păzite) sau în locuințe particulare. O întreagă rețea subterană de intermediari le preia apoi, pentru a le scoate după cîva timp la suprafață și a le vinde chiar... în mod oficial (este cunoscut exemplul unui tablou de tinerete al lui Salvador Dali, furat cu cîțiva ani în urmă de la un muzeu din Zürich, și achiziționat chiar de autor care l-a regăsit întimplător expus spre vânzare într-o galerie). Anumite orașe occidentale au chiar reputația unei specializări în vânzarea de obiecte de artă furate, ca de exemplu Zürich în comerțul cu obiecte de artă grecești.

În încercarea de a stăvili furtul de opere de artă, în Franța poliția judiciară a pus de cîțiva ani pe calculator obiectele de artă furate, cu caracteristicile și fotografia lor, informații care sînt difuzate și pe plan internațional diferitelor organisme implicate în comerțul respectiv.

Investiții comparative

Liliana Gherase, Cluj-Napoca — În ultimii ani costul investiției într-o

centrală nuclearo-electrică a sporit sensibil (în Franța de la 1 152 franci per kW în 1972 la 1 710 franci per kW în prezent și chiar la 2 400—3 000 franci în S.U.A.), mai rapid decît în cazul termocentralelor pe bază de motorină (unde a ajuns la 990 franci per kW față de 703 franci în 1972). Această creștere mai rapidă în primul caz se explică, pe lângă inflație, prin normele mai severe de siguranță și de protecția mediului introduse în ultima vreme. Ca urmare a ritmului diferențiat de creștere, raportul dintre investiția specifică într-o centrală nuclearo-electrică și cea într-o termocentrală pe bază de motorină a crescut, de exemplu în Franța, de la 1,35 în 1970 la circa 1,7 în prezent. Cit privește termocentralele pe bază de cărbune, investiția specifică se apropie în S.U.A. de nivelul celei din centralele nucleare.

Țări și orașe

Victor Ionescu, Craiova — Potrivit ultimului Anuar statistic al O.N.U. (cel pe anul 1973), recent apărut, cele mai populate 20 de țări ale lumii sînt în ordine: China, India, U.R.S.S., S.U.A., Indonezia, Japonia, Brazilia, Bangladesh, Pakistan, R.F.G., Nigeria, Anglia, Italia, Mexic, Franța, Filipine, Tailanda, Turcia, Egipt, Spania.

Dintre orașe (fără suburbii) cele mai mari sînt următoarele (în milioane locuitori): Șanghai (10,8), Tokio (8,8), New York (7,9), Ciudad de Mexico (7,7), Pekin (7,6), Londra (7,3), Moscova (6,9), Bombay (5,9), Seul (5,4), Sao Paulo (5,2), Cairo (4,9) etc.

De remarcat că dacă în Europa, care este cea mai urbanizată regiune a lumii, în 22 de țări din 28 ponderea populației urbane depășește 50%, în Africa o singură țară (Algeria) întrece acest prag. În Malawi populația urbană este de 5%, în Ruanda de 3%, iar în Burundi de 2%. Pe glob, ponderile cele mai ridicate se înregistrează în Malta și San Marino: 94% și respectiv 92%.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul nr. 17 din 25. IV. 1975

Vizitele președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu în Japonia, Filipine, Pakistan, Iordania și Tunisia. O nobilă solie de pace, prietenie și colaborare între popoare (**Dinu Dragomirescu**) 1

Sub semnul muncii și al solidarității (**Stere Gioga**) 4

File de istorie: Independența de stat a României — operă eroică a poporului român însuși (**Constanța Bogdan, Adrian Platon**) 5

Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Promovarea unui sistem de finanțare stimulatîv pentru utilizarea rațională a fondurilor încredintate de societate (**C. Iuga**) 7

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Cincinalul — înainte de termen! Întreprinderile fruntașe și obiectivele planului (**George Sterescu, Bogdan Pădure**) 10

Schimbări structurale în repartizarea teritorială a industriei (**Marin Ceaponea**) 12

Microcooperativele agricole — un factor educațional eficient. Investiția „R. E.” în 40 de microcooperative agricole de producție (**Ion Manea**) 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

Participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea unităților economice (**Petru Despot, Iulian Bădin**) 16

Ritmul creșterii economice — funcție de structura sistemului cibernetic al economiei naționale (**L. Tăvissi**) 19

Recenzie: O investigație profundă, de certă valoare științifică (prof. univ. dr. **Gheorghe P. Apostol**) 21

Școli • curente • economiști: Spre o reapreciere teoretică a esenței inflației? (**Anghel Schor**) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

Dezvoltarea economică și cooperarea internațională (**Const. Niță**) 23

Tendințe • conjuncturi 24

Piata monetară internațională 25

Situația oamenilor muncii în lumea capitalistă. Impactul social al crizei economice (**I. Pădureanu**) 26

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), **Stere Gioga**, **Ioniță Olteanu** (redactor șef adjunct), **Maria D. Popescu**, **Ilie Șalapa** (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1 telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul: Combinatul Poligrafic

„Casa Școlii”

CURIER

Transferare

DANIEL CHICIU, Caransebeș — În situația dv. acordarea transferului în interesul serviciului nu are un caracter obligatoriu, conducerea unității avînd dreptul să aprecieze asupra oportunității acestuia. Date fiind motivele care vă determină să stăruiiți pentru obținerea transferului, față de refuzul unității, vă puteți adresa organelor ierarhic superioare.

Șef de serviciu

GHEORGHE GAMURANU, Mangalia — Aplicarea normelor de structură prevăzute de Decretul nr. 162/1973 este eronat interpretată de dv. Decretul sus-menționat instituie o limită minimă a numărului de personal în funcție de care se poate organiza un serviciu de către o unitate, fără ca la atingerea acestei limite să fie obligatorie înființarea serviciului respectiv. Celelalte argumente ale conducerii unității sînt, de asemenea, întemeiate.

Administrația Asigurărilor de Stat

A D A S

invită cetățenii care au încheiate asigurări de avarii (casco) pentru autoturisme să se prezinte la unitățile ADAS, înainte de expirarea asigurării, pentru a face reînnoirea și pentru a li se stabili reducerile de prime de care beneficiază în astfel de cazuri.

Reamintim modul de acordare a acestor reduceri. La asigurările încheiate pe o perioadă de 1 an, în anii pentru care se face reînnoirea, primele de plată se reduc cu 15 la sută, respectiv 25 la sută sau 35 la sută, corespunzător, după caz, unui an, doi sau trei ani de asigurare anteriori reînnoirii pentru care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri în baza acestei asigurări de avarii (casco). La asigurările care se încheie sau se reînnoiesc direct la unitățile ADAS, indiferent de perioada asigurării (1 an sau 6 luni) și de modul de plată a primelor (se pot plăti și în 3 pînă la 10 rate anuale) se acordă o reducere de 10 la sută a primelor de asigurare.

ÎNTÎLNIRE
CU
PRIMĂVARA
LA
MAGAZINELE
ROMARTA

- **ROMARTA** — Calea Victoriei nr. 60-68
- **EVA** — Bl. Republicii nr. 14
- **ADAM** — Piața Palatului
- **ROMARTA COPIILOR** —
Calea Victoriei nr. 50
- **LUX** — Calea Victoriei nr. 50

● PRODUSE MODERNE ● CALITATE SUPERIOARĂ ● EXCLUSIVITĂȚI

